

JOUNI MARJANEN

MAHATMAT
MORYA JA KUTHUMI

TEOSOFISEN LIIKKEEN MESTARIT

Käytettyjä lyhenteitä

H.P.B.	– Helena Petrovna Blavatsky.
H.S.O.	– Henry Steel Olcott.
K. H.	– Kuthumi.
M.	– Morya.
T. S.	– Teosofinen Seura.
TSj.	– Teosofisen Seuran jäsen.

Sanskritin ja tiibetin sanojen ääntäminen

â, î, û = aa, ii, uu

c = tš

ch = tš tai tšh

j = dz

jñ = dn

y = j

Tiibetin erisnimissä ison alkukirjaimen edellä oleva pieni kirjain jätetään ääntämättä.

I LUKU

Salainen Veljeskunta – H. P. Blavatsky

Vielä tänä päivänä on olemassa filosofinen koulukunta, jonka tämän päivän kulttuuri on kadottanut näkyvistään. Välähdyksiä siitä löytyy muinaisista, kaikkien sivistyneiden tuntemista filosofioista, jotka kuitenkin ovat tuskin ymmärrettävämpiä kuin tuntemattoman veistoksen palaset – pikemminkin vähemmän, koska ihmismuodon tuntiesamme voimme kuvitella torsolle raajat, mutta emme osaa kuvitella merkitystä niille Platonilta ja Pythagoraalta saamillemme viittauksille muinaisen maailman salaiseen tietoon, jotka on osoitettu niille, joilla on hallussaan avain niiden merkityksen avaamiseen. – –

Sillä – niin omituiselta kuin asia ensi silmäyksellä vaikuttaakin – moderni metafysiikka ja suurelta osin nykyaikainen teoreettinen tiede on vuosisatojen ajan hapuillut sokeasti kohti tietoa, jota okkultisessa filosofiassa on koko ajan ollut runsain määrin saatavilla. Saan kiittää onnekkaiden tapausten sarjaa siitä, että olen saanut tietää asian olevan näin; olen jossain määrin päässyt sellaisten henkilöiden yhteyteen, jotka ovat perineet laajemmat tiedot luonnon ja ihmiskunnan mysteereistä, kuin mihin nykyaikainen kulttuuri on vielä yltänyt.

Näillä sanoilla alkaa Alfred Percy Sinnetin vuonna 1881 ilmestynyt kirja *The Occult World*. Henkilöt, joita hän tarkoittaa,

ovat intialaiset Morya ja Kuthumi. Hän omistaa kirjansa jälkimmäiselle käyttäen tästä kunnianimeä Mahatma. Muuten hän käyttää heistä nimityksiä (okkultismin) 'adepti' tai 'Veli'. Sinnett ei heitä koskaan tavannut, mutta sai heiltä useita kirjeitä Helena Petrovna Blavatskyn välityksellä. Blavatsky kertoi heistä Franz Hartmannille kirjeessään 3.4.1896 seuraavaa.

Minut lähetettiin vartavasten Amerikkaan ja Eddyn veljesten luo. Siellä tapasin [Henry Steel] Olcottin rakastuneena henkiin, kuten hän myöhemmin rakastui Mestareihin. Sain käskyn ilmoittaa hänelle, että spiritistiset ilmiöt ilman salatieteen filosofiaa olivat vaarallisia ja harhaanvievä. Todistin hänelle, että kaiken mitä meediat osasivat tehdä henkien avulla, saattoivat toiset tehdä milloin halusivat ilman minkäänlaisia henkiä; että kellon soittoa ja ajatusten lukemista, koputuksia ja fyysikaalisia ilmiöitä saattoi aikaansaada kuka tahansa, joka vain kykeni toimimaan fyysisessä ruumiissaan astraali-ruumiinsa elimillä; ja minulla on ollut tuo kyky nelivuotiaasta saakka, kuten kaikki perheessäni tietävät. Minä sain huonekalut liikkumaan ja esineet lentämään näennäisesti, ja astraaliset käteni, jotka työn suorittivat, pysyivät näkymättöminä; tämä kaikki tapahtui ennen kuin Mestareista mitään tiesinkään. No niin, kerroin hänelle koko totuuden. Sanoin hänelle, että olin tuntenut adepteja, "Veljiä", en ainoastaan Intiassa ja Ladakhin tuolla puolen, vaan Egyptissä ja Syyriassa – sillä näissä maissa on "Veljiä" tänä päivänä. Nimi mahatma ei edes ollut tunnettu siihen aikaan, koska heitä nimitetään sillä tavalla ainoastaan Intiassa. Mutta nimitettäköön heitä rosenkreutsiläisiksi, kabbalisteiksi tai joogeiksi, adeptit ovat kaikkialla adepteja, hiljaisia, salaisia, varovaisia, jotka eivät koskaan paljasta itseään kokonaan kenellekään, joka ei tee niin kuin minä tein – vietä seitsemän ja

kymmenen koetusvuotta, anna todistuksia ehdottomasta antaumuksestaan ja pysy vaiti kuolemankin uhatessa. Minä täytin vaatimukset, ja olen mitä olen; eikä sitä minulta ota yksikään Hodgson, Coulomb tai Sellin. Ainoa, minkä minun oli lupa sanoa, oli – totuus.

Himalajan tuolla puolen on ydinjoukko eri kansallisuuksiin kuuluvia adepteja; Teshu lama [Panchen-lama] tuntee heidät, ja he toimivat yhdessä; muutamat ovat hänen luonaan pysyen kuitenkin todellisen luontonsa puolesta tuntemattomina tavallisille lamoille – – . Minun Mestarini [Morya] ja K. H. [Kuthumi] ja useat toiset, joita tunnen persoonallisesti, ovat siellä, tulevat ja menevät, ja kaikki he ovat vuorovaikutuksessa adeptien kanssa Egyptissä ja Syyriassa, vieläpä Euroopassakin.¹

Tiibetissä useimmat näistä adepteista kuuluivat valtaapitävään gelugpa-lahkoon, Syyriassa Libanonvuorten druuseihin. Egyptin Veljet lienevät olleen pääasiassa koptilaisia. Pääteoksessaan *Salainen Oppi (The Secret Doctrine)* H. P. Blavatsky kertoo: "Useiden esoteeristen koulukuntien – – keskuspaikka on Himalajan takana ja – – osastoja voi löytää Kiinasta, Japanista, Tiibetistä ja jopa Syyriasta ja Etelä-Amerikasta – –"² Keskuspaikka sijaitsee siis Himalajan takana, mutta ei välttämättä Tiibetissä, koska se mainitaan osastojen joukossa.

Mahatma Morya – niin kuin häntä Intiassa kutsuttiin – astui historian piiriin vuonna 1850 tai 1851, jolloin nuori Jelena Petrovna Blavatskaja eli Helena Blavatsky, "H.P.B." tapasi hänet Lontoossa. Helena oli lapsena usein nähnyt lähellään henkiolennon, joka näytti tulevan usein jonkin vaaran uhatessa ja pelastavan hänet tukalimmalla hetkellä. Hän piti tätä suojelusenkelinään. Ollessaan Lontoossa hän hämmästykseksen

¹ Pekka Ervast, *Toimittajalta*, II osa, s. 295–296.

² H. P. Blavatsky, *Salainen Oppi*, I osa, s. 6; *The Secret Doctrine*, I, s. xxiii.

näki kadulla kookkaan intialaisen miehen muutamien intialaisten prinssien seurassa. Hän tunsi tämän heti lapsuutensa "suojeluskenkeliksi". Hänen ensimmäinen ajatuksensa oli rynnätä esiin tätä puhuttelemaan, mutta mies antoi hänelle merkin olla liikkumatta, ja hän seiso i ikäänkuin lumottuna intialaisten kulkiessa ohi. Seuraavana päivänä hän lähti kuljeskelemaan Hyde Parkiin, jotta saisi olla yksin ja vapaasti ajatella merkillistä tapahtumaa. Kohottaessaan katseensa hän näki saman hahmon lähestyvän häntä ja silloin Morya kertoi tulleen Eurooppaan intialaisten prinssien kanssa suorittamaan tärkeitä tehtävää ja haluavansa tavata Helenan henkilökohtaisesti, koska tarvitsi tämän apua työssä, johon hän oli ryhtymässä.³

Morya on syntyperältään rajput, Rajasthanin vanhan soturikansan edustaja ja kuului kshatriya-kastiin. Linna, jossa hänen äitinsä on syntynyt, sijaitsee Jaipuriin (Bharatpurin suunnalta) johtavan junaradan varrella. Jokin suhde Moryalla on myös Bharatpuriin (engl. Bhurtpore), koska eräässä Blavatskyn kertomuksessa sanotaan, että hän "ei koskaan astu Bhurtporen hallitsijoiden palatsiin".⁴ Kooltaan hän oli "jättimäinen, kuusi jalkaa ja kahdeksan [206 cm] pitkä". Morya lienee vihkimyksessä saatu hengellinen nimi. Se viittaa Intian Maurya eli Moriyadynastiaan, jonka tunnetuimmat edustajat ovat Chandragupta ja keisari Ashoka. Morya on tehnyt buddhalaiset "arhat-lupaukset".⁵ Toinen Moryan käyttämä nimi oli Goolab Singh, jolla hän allekirjoitti sähköen 8.4.1879 tai Gulâb-Lal-Singh, jolla nimellä H. P. Blavatsky kutsui mestariaan venäläisiin lehtiin kirjoittamissaan artikkeleissa.

³ Sven Eek, *Dâmodar and the Pioneers of the Theosophical Movement*, s. 544 (ote Wachtmeisterin ym. kirjasta *Reminiscences of H. P. Blavatsky and "The Secret Doctrine"*).

⁴ Howard Murphet, *Yankee Beacon of Buddhist Light*, s. 107. H.P.Blavatsky, *From the Caves and Jungles of Hindostan*, s. 477.

⁵ ML, XXXIX.

Moryan ikää koskevaan kysymykseen H. P. Blavatsky vastasi 1887: "Tapasin hänet ensi kerran, kun olin kaksikymmentä, – 1851. Hän oli aivan miehuutensa kukoistuksessa silloin. Ja minä olen vanha nainen nyt, mutta hän ei ole vanhentunut päivääkään." Luultavasti H. P. Blavatsky tarkoitti Moryaa kirjoittaessaan 7.8.1883: "Olen tuntenut erään 82-vuotiaan miehen 30 vuoden ajan. Hän näyttää yhä 30-vuotiaalta, hän on kookas, hyvin komea, eikä hänellä ole yhtään harmaata hiusta eikä rypyjä."⁶

Heti tapaamisen jälkeen Helena kirjoitti luonnoslehtiöönsä Ramsgaten satamaa esittävän piirroksensa alle ranskan kielellä: "Muistettava yö. Eräänä yönä laskeutuvan kuun valossa Ramsgatessa 12. elokuuta 1851 tapasin M.:n, unieni Mestarin!!" Tämän alle hän oli kirjoittanut tähdellä merkityn lisäyksen: "12. elokuuta – se on 31 heinäkuuta venäläistä ajanlaskua, minun syntymäpäiväni – *kaksikymmentä vuotta!*"⁷

Ystävälleen kreivitär Wachtmeisterille H. P. Blavatsky selitti, että "Ramsgate" oli hämäystä, jottei kukaan, joka sattuisi saamaan vihkon käsiinsä, tietäisi, missä hän oli tavannut mestarinsa ja että hänen ensimmäinen keskustelunsa Mestarin kanssa oli ollut Lontoossa. Lisäksi kuu laskeutui 12.8.1851 vasta aamuyöllä klo 4.53 paikallista aikaa ja nousi klo 20.01.⁸

Kirjeessään A. P. Sinnettille H.P.B. taas sanoo: "Kaikki on epäselvää ja sekavaa. Pystyn tuskin muistamaan, missä päin Intiaa olen tai en ole ollut ennen vuotta 1880. Olen nähnyt Mestarin näyissäni aina lapsuudestani lähtien. Ensimmäisen Nepalin lähetystön vuotena (milloin?) näin ja tunnistin hänet. Näin hänet kahdesti. Kerran hän tuli väentungoksesta, ja silloin hän käski minun tulla tapaamaan häntä Hyde Parkiin." Myöskin

⁶ H.P.Blavatskyn kirjeitä ruhtinas A.M. Dondukov-Korsakoville, s. 81.

⁷ CW, I osa, s. 3-4.

⁸ Sven Eek, *Dâmodar*, s. 545, alaviite.

kirjeessään sisarelleen Veralle Helena Blavatsky sanoi Moryasta: "Hän tuli Lontooseen Nepalilä prinssin kanssa."⁹

Nepalilä pääministerin prinssi Jung Bahâdur Koonwar Rânaheen lähetystö kävi Lontoossa v. 1850. Seurue lähti Kalkuttasta 7. huhtikuuta ja lähti paluumatkalle Marseillestä Kalkuttaan 19. joulukuuta. Lähetystöön kuulunutta Lal Singh Khutreeta on arveltu Moryaksi.¹⁰

Toisessa tapaamisessa Morya sanoi Helenalle: "Sinun kohtalosi on Intiassa, mutta vasta myöhemmin 28 tai 30 vuoden kuluttua. Mene sinne ja tutki maata." Matka toteutui vuosina 1852–1853. H.P.B. Kertoo: "Viivysin lähes kaksi vuotta matkustellen ympäriinsä ja sain rahat joka kuukausi, mutta ei aavistakaan keneltä, ja seurasin uskollisesti minulle annettua matkaohjelmaa. Sain tältä hindulta kirjeitä, mutta en nähnyt häntä kertaakaan noiden kahden vuoden aikana." Sitten Morya kirjoitti: "Pala Eurooppaan ja tee mitä haluat, mutta ole aina valmis palaamaan."¹¹

Mestarinsa Englannissa käynnistä H.P.B. kirjoitti *Moskovskija Vedomostin* 29.4.1880 julkaisemassa kertomuksessa:

Kauan sitten, hyvin kauan sitten, enemmän kuin kaksikymmentäseitsemän vuotta sitten tapasin hänet erään minulle tuntemattoman henkilön talossa Englannissa, minne hän oli tullut valtaistuimensa menettäneen intialaisen prinssin seurassa, ja tuttavuutemme rajoittui kahden keskusteluun, jotka, vaikka tekivät minuun voimakkaan vaikutuksen odottamattomuudellaan, merkittävällä luonteellaan ja jopa ankaruudellaan, ovat siitä huolimatta, kuten monet muut asiat, uponneet Lethen

⁹ Barborka, *H. P. Blavatsky, Tibet and Tulku*, s. 22. Mary K. Neff, "H.P.B. Filadelfiasa", *Teosofi* 1942 s. 176.

¹⁰ CW, I osa, ss. xxxix; Sven Eek, *Dâmodar*, s. 544.

¹¹ *H. P. Blavatskyn kirjeitä*, s. 17.

[unohduksen] vesien syvyyteen ... Hänen häkellyttävä kauneutensa, varsinkin hänen pituutensa ja kokonsa, olivat niin tavallisesta poikkeavaa noina päivinä, että se sai jopa tylsän, konservatiivisen Lontoon lehdistön kirjoittamaan hänestä. Toimittajat, yhä Byronin runouden vaikutuksen alaisia, joka nyt menetti vaikutusvaltaansa, ylistivät vuoron perään "villii räjäputia", huolimatta siitä, että olivat närkästyneet häneen, koska hän suoraan kieltäytyi tulemasta esitellyksi Kuningattarelle, ollen välittämättä siitä suuresta kunniaista, jota varten monet hänen maanmiehensä olivat tulleet Intiasta asti ... Hänelle annettiin silloin lempinimeksi "Raja-Misanthrope" [Kuningas Ihmisvihaaja] ja seurapiirit kutsuivat häntä "Prinssi Jälma-Samsoniksi" [Täynnä ylenkatsetta oleva Simson] keksien juttuja hänestä aina hänen lähtöpäiväänsä asti.¹²

Täytyy muistaa, että kun H.P.B. kirjoitti kertomuksia venäläisiin lehtiin, niin hän otti toisinaan taiteilijan vapauksia kertoessaan itselleen ja ystävilleen sattuneista tapauksista. Mutta kerrotaanko tässä ehkä jostain myöhemmästä Moryan ja Blavatskyn tapaamisesta kuin edellä? Näin on arveltu, ja myöskin niin, että mainittu valtaistuimensa menettänyt prinssi olisi Dhali Singh, Lahoren mahäraja, joka vieraili seurueineen Englannissa kesä–heinäkuussa 1854.

Syksyllä 1855 Helena Blavatsky lähti toiselle Intian matkalleen saapuen vuoden lopulla Kalkuttaan.

Matkustettuaan toista vuotta Intiassa ja käytyään myös Länsi-Tiibetissä Helena sai Moryalta kehoituksen poistua maasta. Tämä tapahtui vähän ennen sepoy-kapinan puhkeamista

¹²H. P. Blavatsky, *From the Caves...* ss. 272-273.

10.5.1857. Hän meni Jaavaan kulkiessa siellä opettajansa asioilla ja palasi sitten Eurooppaan.¹³

Mahatma Kuthumi syntyi brahmiiniperheeseen. Hän on kansallisuudeltaan punjabi, jonka perhe oli muuttanut Kashmiriin.¹⁴ Jo varhaisimmassa poikavaiheessa hän tunsu vetäymystä okkultisiin opintoihin. Nuoruudessa, kun hänet oli hyväksytty koeoppi-laaksi, hänet asetettiin tilanteisiin, joissa koetettiin hänen moraalista erottamiskykyään. "Olin jo kahdesti sortumaisillani kiusaukseen, mutta setäni pelasti minut tarttumasta kauheaan ansaan", hän muistelee. Nuorena hänet lähetettiin erään sukulaisen – joka itse oli okkultisti – välityksellä Eurooppaan saamaan koulutusta länsimaiseen tietoon. Niinpä Kuthumi on saanut "hieman yliopistosivistystä" ja matkustellut paljon Euroopassa "maistamassa hyvän ja pahan tiedon hedelmiä".¹⁵

Kuthumi joutui noina aikoina valokuvauksen kohteeksi. Tästä hän kertoi A. P. Sinnettille: "Koko elämäni aikana minusta on otettu vain yksi ainoa kuva: surkea ferrotyyppi, jonka 'Gaudeamus-päivinä' otti eräs matkusteleva naistaiteilija – (otaksun hänen olleen jotain sukua niille müncheniläisille olut-tupakaunottarille, joita haastattelitte viimeksi) – ja jonka käsistä minun oli pelastettava se."¹⁶

Kuthumi oli luonnollisesti kiinnostunut eurooppalaisista okkultisista suuntauksista. Lontoossa oli tunnetun kirjailijan Edward Bulwer-Lyttonin johdolla perustettu "klubi", johon kuului mesmerismin ja "seremoniallisen magian" tutkijoita, mm. Éliphas Lévi (Alphonse-Louis Constant), Regazzoni ja kopti-

¹³ CW, I osa, xliii, *Ruusu-Risti* n:o 4/1953, s. 122.

¹⁴ CW, VIII osa, s. 399; "Mestari [Kuthumi] on punjabi, jonka perhe vuosia sitten asettui Kashmiriin", kirjoitti H.P.B. *Light*-lehden toimittajalle 3.8.1884. Sana perhe (family) voi tarkoittaa yhtä hyvin sukua kuin ruokakuntaa. CW, VI osa, s. 277.

¹⁵ ML, LIII; Barborka, *The Mahatmas and their Letters*, s. 92; ML, IV; CW, VIII osa, s. 399.

¹⁶ ML, XLIX.

lainen Zergvan Bey. Lévi oli ryhmässä ensi kerran vuonna 1854. Sen toiminta sammui vuosikymmenen lopun tienoilla. Kuthumi kertoo olleensa kuusi kertaa läsnä ryhmän tilaisuuksissa: "Huomasin ensi silmäyksellä, ettei siinä ollut mitään eikä siitä voinut mitään kehittyä."¹⁷ Vuosina 1853–1854 julkaisi Dublinin yliopiston aikakauskirja *The Dublin University Magazine* pitkän kirjoituksen nimeltä "The Dream of Ravan. A Mystery" (Râvanan uni. Mysteeri). Monien tosiseikkojen nojalla arvellaan, että sen anonymi tekijä oli Kuthumi.¹⁸

Kuthumi opiskeli Euroopassa ollessaan musiikkia. Tästä muistona Kuthumin kotona oli painettuja nuotteja, joita hän säilytti vanhassa matkalaukussaan.¹⁹

Saatuaan länsimaista kasvatusta Kuthumi jatkoi itämaisten tieteiden opiskelua. Hän asettui asumaan Pikku-Tiibetiin eli Ladakhiin yhdessä sisarensa ja tämän lapsen kanssa. H.P.B:n mukaan "Kuthumin koti on Pikku-Tiibetissä, joka kuuluu nykyisin Kashmiriin. Se on suuri kiinalaistyylinen, pagodan kaltainen puurakennus järven ja kauniin vuoren välissä."²⁰ Kuthumi oli usein poissa kotoa, tavallisesti Tashilhünpossa, Tiibetissä, sillä hän toimi Panchen-laman alaisena virkailijana.²¹

Moryalla ei ollut vakinaista asuinpaikkaa. Usein hän asui Kuthumin kodissa Ladakhissa. Moryalla oli näkymätön yhteys oppilaaseensa Helena Blavatskyn. Vuonna 1867 Morya halusi Blavatskyn menevän Himalajan takana sijaitsevaan Topplingin luostariin, jossa tämä oli viihtynyt edellisen idänmatkansa aikana.²²

¹⁷ ML, XXVIII; CW I osa, ss. 146-147 ja 493.

¹⁸ Yrjö Kallinen, "Raavanan uni" — *Teosofi* 1954, 12, ss. 198-204.

¹⁹ Barborka, *The Mahatmas an their Letters*, 1989, s. 141; ML, XIII.

²⁰ H.P.B:n kirje 2.10.1881 Hollis Billingsille. Sylvia Cranston, *Helena Blavatsky*, s. 99.

²¹ *Dâmodar. Mestarin oppilas*, s. 91.

²² *H. P. Blavatskyn kirjeitä*, s. 21.

Vuonna 1868 Helena Blavatsky matkusti opettajansa Moryan kanssa Konstantinopolista (nyk. Istanbul) Intiaan ja Tiibetiin ja tapasi ensi kerran Kuthumin.²³ Blavatsky vietti seitsemisen viikkoa Karakoram-vuorten lähistöllä olevassa metsässä eristetynä muusta maailmasta. Vain Morya kävi joka päivä hänen luonaan.²⁴

Kerran Morya oli Blavatskyn kanssa suuressa luolatempeleissä. Siellä oli monia maailman suuria opettajia esittäviä patsaita. Osoittaen yhtä suunnattoman suurta pronssipatsasta Morya sanoi: "Tämä on se, jota sinä sanot Jeesukseksi. Me luemme hänet yhdeksi suurimmista meidän joukossamme."²⁵ Patsas kuvasi hetkeä, jolloin Jeesus antoi anteeksi Maria Magdalenalle. Eräs toinen patsas esitti Gautama Buddhaa tarjoamassa kämmenestään vettä kerjäläiselle ja toinen Anandaa juomassa vettä paria-luokan prostituoidun tarjoamana.²⁶

Helena vietti kolmatta vuotta Moryan ja Kuthumin seurassa opiskellen ja tapasi myös viimeksi mainitun oppilaan nimeltä Gjwal Khood eli Jwala-kula. Nimen alkuosa kirjoitetaan joskus myös Juala, Gywala tai Djual ja siitä käytetään lyhenteitä D. K. ja G. K. Pyöreäkasvoinen Gjwal-khood lienee etniseltä taustaltaan tiibetiläinen. Päin vastoin kuin opettajallaan hänellä ei ollut partaa eikä viiksiä.²⁷ Ainakin vuosina 1869 ja 1870 Helena Blavatsky asui Kuthumin sisaren talossa. Hän kävi myös Tashilhünpossa, Tiibetissä, ja tapasi alaikäisen Panchen-laman ja sai tältä rukousnauhan. Blavatskyn muistikuvia tästä ajasta:

²³ CW, VI osa, s. 292.

²⁴ CW, I osa, xlviii. Niinimäki 1979, ss. 40-41 (*The Path*, tammikuu 1895).

²⁵ CW, VIII osa, s. 402.

²⁶ *Ruusu-Risti* 3/1977, s. 29 (*The Path*, tammik. 1895).

²⁷ Eek, Sven, *Dāmodar*, s. 202.

Mah. K.H:n [Kuthumin] kotona. Istuin matolla eräässä nurkassa, ja hän astui edes takaisin huoneessa ratsastuspuvussaan, ja Mestari (M.) puhui jollekin oven takana. *I remind can't* (Minä muistaa en voi) – vastasin hänen kysymykseensä kuolleesta tädistäni. – Hän hymyili ja sanoi: "*Funny English you use*" (hassua englantia sinä käytät). Häpesin ja *turhamaisuuteni oli loukattu*. Puhuessani Mestarin (M.) kanssa käytin englanninkieltä. Hänestä oli yhdentekevää, oliko se hyvää vai huonoa, sillä hän ei itse puhu sitä, mutta ymmärtää suoraan päästäni joka sanan, jonka lausun; ja minut saatiin ymmärtämään häntä – en koskaan voisi sanoa tai selittää *kuinka*, mutta *ymmärsin*. (D.K:n kanssa puhuin myöskin englanninkieltä, jota hän puhuu paremmin kuin Mah. K. H.).

Kolme kuukautta myöhemmin seisoin Mah. K. H:n edessä lähellä vanhaa, revittyä rakennusta, jota hän katseli, ja koska Mestari (M.) ei ollut kotona, näytin hänelle eräitä senzarinkielisiä²⁸ lauseita, joita juuri tutkin hänen sisarensa huoneessa ja pyysin häntä sanomaan, olinko kääntänyt ne oikein – ja annoin hänelle paperiliuskan, joihin nämä lauseet oli kirjoitettu englanninkielellä. Hän otti paperin ja luki mitä olin kirjoittanut ja korjattuaan käännöksen luki sen taas uudelleen sanoen: "Nyt kun englanninkielesi on parempaa – *koeta poimia päästäni edes se vähä, mitä siitä kielestä tiedän.*" Ja hän pani kätensä otsalleni muistin alueelle ja painoi sitä sormillaan (tunsin vähäistä kipua sekä kylmän puistautuksen, ja siitä päivästä lähtien hän kosketti samalla ta-

²⁸ Senzar, salaisen papillisen kielen eli vihittyjen adeptien "mysterikielen" nimitys. (H. P. Blavatsky, *Teosofinen sanakirja*). Sen-zarin kirjaimet muistuttavat tiibetä. Mestarit käyttivät sitä kirjoittaessaan Blavatskylle, tai hän heille silloin kun kirjeitä ei oltu tarkoitettu ulkopuolisille. (ODL, I, s. 262).

valla päätäni joka päivä noin kahden kuukauden aikana.²⁹

Helena Blavatskyn piti alkuperäisten suunnitelmien mukaan viipyä initiaatiokoulutuksessa seitsemän vuotta, mutta kotikävän tähden se jäi kolmeen.³⁰ Hän muistelee lähtöhetkeä:

Poistun Mestarin kanssa, joka lähettää minut matkalle takaisin Eurooppaan. Sanon hyvästit hänen sisarelleen ja tämän lapselle sekä kaikille cheloille. Kuuntelen, mitä Mestari sanoo minulle. Ja sitten kuulen Mah. K.H:n lähtösanat. Hän nauroi minulle tapansa mukaan ja sanoi: "Niin, et ole oppinut paljoakaan pyhistä tieteistä ja käytännöllisestä okkultismista, – ja *kukapa odottaisikaan, että nainen oppisi niistä mitään* – mutta joka tapauksessa olet oppinut vähän englanninkieltä. Puhut nyt vain *hiukan huonommin kuin minä*", ja hän nauroi.³¹

Eräs lähde osoittaa, että nämä jäähyväiset tapahtuivat Manasarovar-järven kukkuloilla Tiibetissä.³²

7. marraskuuta (venäläistä ajanlaskua) 1870 Helena Blavatskyn täti, neiti Nadjezhda Andrejevna de Fadejev vastaanotti ensimmäisen tunnetun kirjeen Kuthumilta. Fadejev kertoo tapahtumasta näin:

Sisareni tytär oli toisella puolella maailmaa kenenkään tietämättä missä hän oli – mikä sai meidät syvästi huolestuneiksi. Kaikki meidän etsimisemme oli ollut tu-

²⁹ ML, CXL.

³⁰ Niinimäki 1979, 40 (A. P. Sinnett, *Early Days of Theosophy in Europe*, London 1922, s. 66-67).

³¹ ML, CXL.

³² Sylvia Cranston, *Helena Blavatsky*.

loksetonta. Olimme valmiit uskomaan hänen kuolleen, kun — minä sain kirjeen henkilöltä, jota uskon teidän kutsuvan "Kouth Humiksi". Kirjeen toi minulle kotiin mitä käsittämättömimmällä ja mystisimmällä tavalla ulkomuodoltaan aasialaista muistuttava lähetti, *joka sitten hävisi suoraan silmiäni edessä*.³³

Kuthumin ranskankielinen kirje kuului:

Kunnioitetulle, Korkeimmasti Kunnioitettavalle Rouva Nadyéjda Andréwna Fadeewille, *Odessa*.

Rouva H. Blavatskyn jaloilla sukulaisilla ei ole syytä minkäänlaiseen huoleen. Heidän tyttärensä ja sisarentyttärensä ei ole jättänyt tätä maailmaa. Hän elää ja haluaa niiden, joita hän rakastaa, tietävän, että hän voi hyvin ja on onnellinen siinä etäisessä ja tuntemattomassa pakopaikassa, jonka hän on itselleen valinnut. Hän on ollut hyvin sairas, mutta ei ole enää, sillä Herra Sang-gyasin suojeluksessa hän on löytänyt hyviä ystäviä, jotka varjelevat häntä sekä fyysisesti että henkisesti. Rouvat hänen talossaan voivat olla siis rauhallisia. Ennen kuin 18 uutta kuuta on syntynyt, hän palaa perheensä luokse.³⁴

Helena Blavatsky saapui Odessaan ja perheensä luo joskus heinäkuussa 1872, mikä saattaa hyvinkin olla "18 kuuta" kirjeen saapumisesta.

1870-luvun puolivälissä Kuthumi oli taas Euroopassa. Fysiikan professori Gustav Theodor Fechner (1801–1887) muis-

³³ Morya kirjoitti joulukuussa 1881 A. P. Sinnetille: "Odessan Vanha Rouva — Nadjehda — — sanoi minua sisarentyttärensä *Hozjainiksi*, kun kävin kolme kertaa häntä tapaamassa" (ML, XXXIX). Hozjain on venäjää ja tarkoittaa 'isäntä', 'omistaja', 'herra'.

³⁴ Sang-gyas = 'Buddha' eli 'valaistunut' tiibetiksi. LMW II osa, ss. 7-9.

taa hänet tältä ajalta: "Kyseessä olevan hindun nimi silloin kun hän oli Leipzigissä, oli Nisi Kanta Chattopadhyaya eikä Koot Hoomi. 70-luvun puolivälissä hän eli noin vuoden Leipzigissä aiheuttaen kiinnostusta ulkomaista kansallisuuttaan kohtaan olematta muutoin huomiota herättävä. Hänet oli esitelty muutamille perheille, ja hän oli tullut Akateemisen Filosofisen Seuran jäseneksi, jonka eräässä tilaisuudessa hän piti luennon buddhalaisuudesta... Kuulin myös luennon yksityisessä piirissä naisen asemasta hindu yhteisössä. Muistan hyvin hänen käyntinsä luonani ja vaikka en muista keskusteluumme, hänen lausuntonsa kysyessäni hindujen uskonnosta oli hyvin todennäköisesti oikea."³⁵

Professori Fechner oli saksalainen fyysikko ja filosofi, kokeellisen psykologian ja psykologisen estetiikan perustaja. Hän opetti, että kaikessa olevaisessa, kuten kasveissa ja taivaankappaleissa, on sielu.

Kuthumi muistelee käyntiänsä Fechnerin luona:

Sanoin G. Th. Fechnerille kerran, kun hän tahtoi tietää hindulaisen käsityksen siitä, mitä oli kirjoittanut – "Olette oikeassa; ... jokaisella timantilla, jokaisella kiteellä, jokaisella kasvilla ja tähdellä on oma yksilöllinen sielunsa, samoin kuin ihmisellä ja eläimellä... on olemassa sielujen hierarkia alimmista aineen muodoista Maailman Sieluun saakka."³⁶

Kuten edellisestä voi päätellä, Kuthumi ei käyttänyt Kuthumi-nimeä Euroopassa ollessaan. Syykin on selvä, koska kyseessä ei ole maallinen nimi, vaan Kuthumi on hänen "mystinen tiibetiläinen nimensä" eli vihkimyksessä saatu nimi. Nimi näyt-

³⁵Barborka, *The Mahatmas and their Letters*, s. 314-315.

³⁶ML, IX.

tää viittaavan lakikokoelman laatijaan, muinaiseen rišiin, Kuthumiin.

H. P. Blavatskyn mukaan "[englannin] ääntämyksen mukaan kirjoitettu nimi Koothoomi eli Kuthumi – – on erään rishin nimi, joka on yhden 20 jäljellä olevan, nykyisin Asiatic Society'n kirjastossa Kalkuttassa säilytettävän lakikokoelman tekijä; lisäksi hän on saman niminen kuin eräs *Padma Puranan* 36 rishistä; ja – – Monier-Williamsin kirjassa *Indian Wisdom* nimi Koothoomi on ainakin mainittu."³⁷

Kuthumin sanotaan asuneen myös Heidelbergissä ja Nürnbergissä.³⁸

Venetsiakin näyttää tulleen tutuksi seuraavasta Kuthumin pyynnöstä päätellen:

Voisitteko hankkia minulle kolme sileätä pikkukiveä? Niiden pitäisi tulla Adrianmeren rannoilta – mieluiten Venetsiasta, niin läheltä Dogen palatsia kuin mahdollista (kaikista mieluiten – aikakausten mudan tähden – Huokausten sillan alta). Kivien pitäisi olla kolmea eri väriä, yksi punainen, toinen musta, kolmas valkoinen (tai harmahtava). Jos voitte saada ne, niin olkaa hyvä ja pitäkää ne erillään kaikenlaisista vaikutuksista ja kosketuksista, paitsi omastanne. Olisin siitä hyvin kiitollinen.³⁹

³⁷ CW, VI osa, s. 232.

Eräät teosofit, esim. A. O. Hume, käyttivät Kuthumin nimestä muotoa Koothumi, koska *Vishnupuranassa* mainitaan rishi nimeltä Koothumi eli *Kuthami*. Mestari itse kuitenkin käytti muotoa Koothoomi.

³⁸ Sylvia Cranston, *Helena Blavatsky*, s. 287.

³⁹ ML, CXXIV.

II LUKU

H. S. Olcott – Teosofinen Seura – Hunnuton Isis

Kesällä 1873 Blavatsky vastaanotti Veljiltä määräyksen mennä New Yorkiin, ja seuraavana vuonna hän tutustui eversti Henry Steel Olcottiin USA:ssa.⁴⁰ Toukokuussa 1875 H. S. Olcott otettiin veljeskunnan egyptiläisen osaston koeoppilaaksi, ja hän sai kesän aikana useita kirjeitä sen johtajalta, koptilaiselta Serapis Beyltä.⁴¹ Näiltä ajoilta on H.P.B:n pieni käsikirjoitus 'Important Note', joka päättyy sanoihin: "M... [Morya] toi määräyksen muodostaa seura – ruusuristiläisen looshin kaltainen. Hän lupasi auttaa."

Heinäkuussa Blavatsky kirjoitti leikekirjaansa: "Suoraan Intiasta saatu määräys perustaa filosofis-uskonnollinen seura ja valita sille nimi – samoin valita Olcott. Heinäkuu 1875."

Syyskuussa, kun noin 17 ystävää ja tuttavaa oli koolla Blavatskyn kotona kuullakseen George H. Feltin selitystä "egyptiläisten, kreikkalaisten ja roomalaisten temppelien mittasuhteiden kadonneesta säännöstä", Olcott saatuaan Blavatskyn suostumuksen ehdotti läsnäoleville, että perustettaisiin seura, joka tutkisi luennon käsittelemää okkultista aihepiiriä. Seuraavalla viikolla seuralle valittiin nimi. Useista ehdotuksista valittiin Charles Sotheranin⁴² ehdottama nimi *teosofia*. 30. lokakuuta päätettiin säännöistä, Olcott valittiin seuran presidentiksi, Blavatskysta tuli kirjeenvaihtaja-sihtööri, ja 17. marraskuuta järjes-

⁴⁰ CW, I osa, xlix-1.

⁴¹ LMW, II sarja, kirje 3; CW, I osa, lvi. Nimessä on viittaus Egyptin muinaiseen uskontoon: Serapis oli egyptiläinen jumala. Osiris (Ausar) ja Apis (Hapi) oli yhdistetty yhdeksi jumalaksi Sarapis eli Serapis. Bey on korkeiden virkamiesten ja upseerien turkkilainen arvonimi.

⁴² Charles Sotheran (1847–1902) oli USA:ssa korkea-asteinen vapaamuurari – swedenborgilaisen riituksen edustaja – ja Rosae Crucis -seuran jäsen.

tettiin Mott Memorial Hallissa tapaaminen, jossa Olcott piti Teosofisen Seuran presidenttinä avajaispuheen.

Blavatskyn mukaan malliksi Teosofiselle Seuralle esitettiin Ammonios Sakkasin (175–242) perustama Aleksandrian uusplatoninen koulu.⁴³

Ammonios Sakkas, jumalan opettama (theodidaktos) ja totuuden rakastaja (filalêthes), perustaessaan koulunsa teki avoimen yrityksen hyödyttääkseen maailmaa opettamalla niitä Salaisen Tieteen osia, joita sen välittömät valvojat sallivat paljastaa noina aikoina. Uusi Teosofisen Seuramme liike aloitettiin samoista periaatteista; sillä Ammonioksen uusplatoninen koulu tähtäsi – kuten mekin – kaikkien lahkojen ja kansojen väliseen sovintoon niiden entisen yhteisen Kultaisen Ajan uskon johdolla yrittäen saada kansat luopumaan kiistoistaan – ainakin uskonnollisissa asioissa – osoittamalla niille, että niiden kaikki erilaiset käsitykset ovat enemmän tai vähemmän saman yhteisen isän, viisauuskonnon, lapsia.⁴⁴

Näihin aikoihin H. P. Blavatsky kirjoitti ensimmäistä suurteostaan *Hunnuton Isis*, joka hänen mukaansa on suurimmaksi osaksi Kuthumin *sanelema*. "Hänen avullaan, jos nyt voi niin sanoa, opin kirjoittamaan englantia. Omaksuin kaikki hänen erikoispiirteensä, jopa sen, että kirjoitin sanan 'sceptic' kirjaimella, mistä luovuin Intiassa."

Myös eteläintialainen Nârâyana saneli kohtia Isikseen. Hän eli Tiruvallamissa (lähellä Arcotia) ja oli kaikesta päätellen

⁴³ CW, XIV osa, 308.

⁴⁴ CW, XIV osa, 305.

maanomistaja⁴⁵ Myös Morya osallistui Isiksen tekemiseen.
H.P.B. kertoo:

Hän, joka tietää kaiken, yksinkertaisesti vain sanelee minulle... MINUN MESTARINI ja joskus eräät toiset, jotka olen oppinut tuntemaan matkojeni aikana... milloin tahansa kirjoitan jostain aiheesta, josta tiedän vähän tai en ollenkaan, käännyn Heidän puoleensa, ja joku Heistä inspiroi minua. Tämä tarkoittaa, että Hän antaa minun kopioida kirjoitukseni käsikirjoituksista ja jopa painotuotteista, jotka kulkevat silmiäni editse ilmassa... Tietoisuus Hänen suojeluksestaan ja usko Hänen voimaansa ovat saaneet aikaan sen, että minusta on tullut mentaalisesti ja henkisesti näin vahva... ja aina ei tarvita edes Häntä (Mestaria), sillä ollessaan jossain muussa tehtävässä Hän voi herättää minussa vastaavat tiedot omaavan sijaisensa... Tällaisina hetkinä minä en enää kirjoita, vaan sisäinen egoni, 'loistava Minäni' ajattelee ja kirjoittaa puolestani.

H. S. Olcott, joka työskenteli Blavatskyn kanssa, kuvailee H.P.B:n kirjoittamistyötä näin:

H.P.B:n käsiala vaihteli ajoittain, ja jotkut vieraat henkiset olennot käyttivät hänen ruumistaan kirjoituskoneena. Koskaan hän ei kuitenkaan sanonut: "Olen Hän tai Hän", tai "Nyt tässä on A tai B".

Eräs näistä *Alter Egoista*, eräs, jonka olen tavannut henkilökohtaisesti, käytti kokopartaa, ja hänen pitkät viiksensä oli kierretty räjput-tyyliin poskipartoihin. Hänellä oli tapana vedellä viiksiään ollessaan syvissä mietteisään. Hän teki tämän täysin mekaanisesti ja tietä-

⁴⁵ *Hunnuton Isis* I osa, 1, 1984.

mättään. Sattui muutaman kerran, että H.P.B:n persoonallisuuden poistuttua ja hänen ollessaan 'Joku Muu' minä istuin ja tarkkailin hänen kättään, joka aivan kuin olisi vedelty ja väännelty viiksiä, joita takuulla ei kasvanut H.P.B:n ylähuulessa, ja samalla silmissä oli etäinen katse, kunnes kiinnittäen huomionsa nykyhetkeen tämä viiksekäs joku saattoi katsahtaa ylöspäin ja huomata minun tarkkailevan häntä. Ja niin hän siirsi nopeasti käden kasvoiltaan ja ryhtyi jatkamaan kirjoitustyötä.

Totta puhuakseni olin huomannut, että silloin kun fyysinen H.P.B. oli äärettömän kiivas, ruumiissa oli ainoastaan se mestari, jonka oma oppilas ja henkinen suojahti hän oli ja jonka raudanluja tahto oli vielä voimakkaampi kuin hänen.⁴⁶

Helena Blavatsky kertoi Mestaristaan kirjeessä sisarelleen Veralle:

Minä tapaan tämän hindun joka päivä, aivan samoin kuin tapaisin tai näkisin kenen elävän ihmisen tahansa, ainoastaan sillä erotuksella, että hän minusta näyttää eeterisemmältä ja läpikuultavammalta. Aiemmin vaikein näistä ja samankaltaisista ilmestyksistä, sillä ympäristönihän olisi voinut luulla niitä harhoiksi. Hän esiintyy ja antaa meille hyviä neuvoja edesottamuksissamme sekä kirjallisissa töissämme. Hän omaa luotettavat tiedot kaikesta siitä, mitä täällä tapahtuu, jopa toisten ihmisten ajatuksetkin, joita ei ole edes vielä lausuttu, ja hän sallii minun antaa tämän tiedoksi. Joskus tuntuu, kuin hän ikään kuin kokonaan varjostaisi minua ja että hän tällöin samastuu minuun jonkinlaisena olemusaineena. Tällöin me kaksi kykenemme puhumaan toisille

⁴⁶ *Hunnuton Isis*, Tiede I, Johdanto.

ihmisille, ja silloin minä alan ymmärtää ja muistaa teiteitä ja kieliä – kaikkea mitä hän opettaa, silloinkin, kun hän ei enää ole luonani.⁴⁷

Näihin aikoihin Blavatsky kirjoitti yhteistyössä Hilarion Smerdis nimisen kyproslaisen adeptin kanssa kertomukset "An Unsolved Mystery" ja "A Story of the Mystical". Heidän yhteistyötään on myös tarina "The Ensouled Violin".⁴⁸

Turkin sodan aikana 1877–1878 Morya suojeli venäläistä ruhtinas Emil von Sayn-Wittgensteinia. Kenraaliluutnantti Wittgenstein oli Helena Blavatskyn ja tämän perheen läheinen ystävä ja innokas Teosofisen Seuran jäsen. Ruhtinas selosti tapahtumien kulkua 18.6.1878 kirjeessään englantilaisen The Spiritualist -lehden toimittajalle:

Vuosi ja muutama kuukausi sitten, ollessani aikeissa liittyä Tonavan armeijaamme, sain ensin yhden, sittemmin useita kirjoitettuja eräältä läheiseltä ystävältä Amerikasta, joka on myös voimakas medio. Näissä hän erittäin vaikuttavien sanankääntein kehotti minua olemaan menemättä sotaan, koska jokin henki oli ennustanut, että sotaretki tuottaisi minulle onnettomuutta, ja oli käsenyt kirjoittaa seuraavasti: – "Välttäkää sotamiekkää! Se koituu teille kuolemaksi tai vieläkin pahemmaksi!"

Tunnustan, että nuo toistuvat varoitukset eivät olleet miellyttäviä, varsinkin, kun vastaanotin ne hetkellä, jolloin olin valmiina lähteäkseni sotaan, mutta tein valinnan ja päätin olla uskomatta niihin. Serkkuni paronitar Adelina von Vay rohkaisi aiettani ja niin matkustin.

⁴⁷ H. P. Blavatsky, Mistä ovat tietoni peräisin? Ruusu-Risti 4/1977.

⁴⁸ Kaksi viimeksi mainittua on julkaistu suomeksi ('Voiko kaksoisruumis murhata' ja 'Lumottu viulu') kirjassa *Valon airut*.

Nyt näyttää siltä, että tämä ennustus on joutunut myös joidenkin New Yorkissa olevien teosofisten ystävieni tietoon, jotka tunsivat harmistuvansa siitä ja päättivät tehdä kaikkensa tehdäkseen sen mitättömäksi. Eräs Seuran johtavista veljistä – täysin tuntematon minulle – joka asuu kaukana Amerikasta, lupasi tahdonvoimallaan suojella minua kaikelta vaaralta.⁴⁹

Tosiasiata on, etten koko sotaretken aikana kertaakaan nähnyt ammuksen räjähtävän läheisyydessäni, ja vaaran puolesta yhtä hyvin olisin voinut olla kotona Veveysssä. Suorastaan häpesin itsekseni ja yritin silloin tällöin etsiä tilaisuutta saadakseni kuulla kerran vielä tuota jymyä ja ujellusta, joka nuoruudessani oli niin tavallista musiikkia korvilleni. Mutta turhaan! Niin pian kuin saavuin jollekin sotatoiminäyttämölle, lakkasi vihollisen tuli. Muistan kuinka Plevnan kolmannen verisen väkiryntäköön aikana ystäväni, eversti Wellesleyn kanssa häivyimme keisarin esikunnasta ratsastaaksemme tykistöme luo, joka oli pelottavassa tulenvaihdossa Grivitsan linnakkeen kanssa. Jätimme hevosemme pieneen metsikköön ja kävelimme everstin kanssa patteriin, mutta heti kun saavuimme sinne, lakkasi turkkilaisten tuli kuin taikaiskusta alkaakseen uudelleen, kun me puolen tunnin kuluttua poistuimme – ja tämä huolimatta siitä, että omat kanuunamme tulittivat keskeytymättä. Kaksi kertaa yritin myös nähdä pommitettavan Guirgiewoa, missä rautatieaseman ympärillä kaikki ikkunat olivat rikki, ovet paiskautuneet irti ja katot luhistuneet Rutschukin suunnalta tulleen päivittäisen tulituksen johdosta. Oleskelin siellä ensi kerran koko yön ja toisen kerran puoli päivää – kaikki turhaan: en nähnyt mitään.

⁴⁹

H. P. Blavatskyn mukaan Morya kirjoitti henkilökohtaisesti Sayn-Wittgensteinille, CW, IV osa, s. 355.

Niin kauan kuin olin siellä, oli hiljaista kuin rauhan aikana, ja jätettyäni paikan alkoi tulitus heti uudestaan. Muutamia päiviä viimeisen käyntini jälkeen kävi eversti Wellesley Guirgiewossa ja asemasillalle iskeytynyt pommi surmasi kaksi sotilasta sekä tuhosi osan everstin varusteista.

Minä en voi uskoa, että tämä kaikki olisi vain sattumaa. Se on liian positiivista ja säännöllistä selittyäkseen sitä tietä. Olen vakuutettu, että se on magiaa, varsinkin, koska henkilö, jonka tehokasta suojaa nautin, on teosofien mielestä okkultisten tieteiden mahtavimpia mestareita.”⁵⁰

11. helmikuuta 1878 Monsieur HARRISSE piirsi Mestari Moryan muotokuvan. Tästä Olcott kertoo:

On luonnollista, että haluamme kuvan kaukaisesta toveristamme, jonka kanssa olemme olleet kirjeenvaihdossa; kuinka paljon mieluummin haluammekaan kuvan henkisestä opettajasta, jonka kanssa solmittu suhde alusta alkaen on muuttanut tajunnassamme olevan jokapäiväisen elämänehänteen jalommaksi. Toivoin mitä innokkaimmin saavani ainakin kunnioitetun opettajani kuvan huoneeseeni, ellen sattuisi tapaamaan häntä elämässä. Olin kauan pyytämällä pyytänyt H.P.B:tä hankkimaan sen minulle, ja hän oli luvannut toimittaa sen minulle joskus otolliseen aikaan. Tässä tapauksessa ei toverini sallittu valmistaa sitä minua varten *presipitaation*⁵¹ avulla, vaan oli turvaututtu erääseen yksinkertaisempaan ja kuitenkin mitä opettavimpaan menetelmään: eräs ei-meedio ja ei-okkultisti

⁵⁰ A. P. Sinnett, ”Erään näkijän elämänvaiheita”, *Ruusu-Risti* 1/1955, ss. 21-22. CW IV osa, s. 355.

⁵¹ Katso sanan selitystä IV luvussa.

pantiin piirtämään se minulle tietämättä mitä hän teki. Mr Harrissella, ranskalaisella ystävällämme, oli vähäsen taiteilijan taipumuksia, ja eräänä iltana, kun keskustelu kääntyi Intiaan ja rajputien urhoollisuuteen, H.P.B. kuis-kasi minulle, että hän yrittäisi saada Mr. Harrissen piirtämään Mestarin kuvan, jos minä hankkisin välineet. Kotona niitä ei ollut, mutta minä menin lähellä olevaan kauppaan ja ostin arkin sopivaa paperia sekä mustaa ja valkoista liitua. Kauppias teki paketin ja ojensi sen minulle yli myymäläpöydän, otti antamani *puolen dollarin rahan*, ja minä lähdin kaupasta. Tultuani kotiin avasin pakettini ja silloin putosi lattialle puoli dollaria *kahtena hopearahana, siis kaksi neljännesdollarin rahaa*. Mestari – kuten näkyy – tahtoi antaa minulle kuvansa ilman mitään kulunkeja minun puoleltani. H.P.B. pyysi sitten Harrissea piirtämään hindulaisen päällikön pään sellaisena kuin hän sen mielikuvituksessaan näki. Tämä vastasi, ettei hänellä ollut selvää käsitystä sellaisesta, ja hän tahtoi luonnostella meille jotakin muuta, mutta tyydyttääkseen itsepintaisuuttani, hän ryhtyi piirtämään hindun päätä. H.P.B. antoi minulle merkin, että pysyisin hiljaa huoneen toisella puolella, ja hän itse istuutui lähelle taiteilijaa ja tupakoi rauhallisesti. Välistä hän meni hiljaa taiteilijan taakse ikäänkuin seuratakseen tämän työn edistymistä, mutta ei puhunut mitään, ennen kuin työ oli valmis, noin tuntia myöhemmin. Otin kuvan kiitollisena vastaan, annoin kehystää sen, ja ripustin sen pienen makuuhuoneeni seinälle. Mutta eräs ihmeellinen asia oli tapahtunut. Sen jälkeen kun olimme luoneet viimeisen silmäyksen kuvaan sen vielä ollessa taiteilijan edessä, H.P.B:n ottaessa sen häneltä ja ojentaessa sen minulle, paperiin oli ilmestynyt *guruni* käsialalla kirjoitettu nimikirjoitus, siten vahvistaen hänen antamansa suostumuksen ja näin suuresti kohottaen lahjansa arvoa. Mutta siihen aikaan en vielä tiennyt,

muistuttiko se *gurua* vai ei, koska en vielä ollut nähnyt häntä. Kun myöhemmin hänet näin, totesin kuvan hänen näköisekseen, ja sitäpaitsi olin saanut Mestarilta *fehtën* (turbaanin), jollaisen amatööritaiteilija oli piirustanut hänen päähineekseen. Tämä oli aito ajatustensiirtotapaus: muualla olevan henkilön piirteet oli siirretty täysin vieraan henkilön aivotajuntaan. Oliko se kulkenut H.P.B:n ajatusten kautta vaiko ei? Luulen, että niin oli käynyt. Luulen, että se oli suoritettu samalla tavalla, jolla geometristen kuvioiden ajatuskuvat on siirretty muille henkilöille vakuuttavissa kokeissa, joista kerrotaan Psykkisen Tutkimusseuran aikaisemmin julkaistuissa asiakirjoissa, sillä erotuksella kuitenkin, että H.P.B:n oma muisti avusti kuvan siirtoa Harrissen mieleen ja H.P.B:n harjaantuneet okkultiset voimat antoivat hänelle mahdollisuuden toimittaa siirron suoraan, so. ilman muuta välittäjää. H.P.B:n ei siis tarvinnut ensin piirustaa kuvaa kortille loihtiakseen sen omaan mieleensä ja siirtääkseen sen sitten vastaanottajan mieleen.⁵²

Eräänä yönä Morya kävi tapaamassa Olcottia. Olcott kertoo:

Olimme lopettaneet iltatyömme Isiksen ääressä, olin toivottanut hyvää yötä H.P.B:lle, vetäytynyt huoneeseeni, sulkenut oven kuten tavallisesti, istunut lukemaan ja tupakoimaan ja olin pian syventynyt kirjaani, joka – jos muistan oikein – oli Stephensin *Travels in Yucatan*.

Lukiessani kääntyneenä vähäsen selin oveen jokin valkea välähdys tuli oikeaan silmäkulmaani, käänsin päätäni, pudotin kirjani hämmästyksissäni ja näin eteeni nousevan kookkaan itämaalaisen valkoisiin vaatteisiin puettuna, päässään käsin keltaiselle raakasilkille kirjail-

⁵² *Ruus-Risti* 7/1942, H. S. Olcott, "Eräitä muistelmia Mestareista", ODL, I osa, XXIII).

tu turbaanipäähine, jossa oli meripihkanvärisiä raitoja. Pitkä, sysimusta tukka riippui hänen turbaaninsa alta olkapäille; hänen musta partansa oli rajputien tavan mukaan jaettu kahtia, ja sen päät oli kierretty ja nostettu korvien taakse. Sielun tuli paloi hänen silmissään. Silmät olivat samalla kertaa sekä lempeät että läpätunkevat; ne olivat opettajan ja tuomarin silmät, mutta niitä pehmensi isän rakkaus, joka katselee neuvon ja ohjauksen tarpeessa olevaa poikaansa. Hän oli niin ylevä mies, niin moraalisen voiman majesteettiuden läpätunkema, niin henkisesti loistava, niin selvästi tavallisen ihmiskunnan yläpuolella, että minä jouduin aivan hämilleni hänen läsnäolostaan, kumarsin pääni ja laskeuduin polvilleni, niinkuin tehdään Jumalan tai jumalan kaltaisen persoonan edessä. Käsi laskeutui kevyesti pääni päälle, ja lempeä mutta voimakas ääni kehotti minua istuutumaan, ja kun nostin silmäni, tuo olento istui toisella tuolilla pöydän takana. Hän kertoi minulle, että hän oli tullut kriisini tähden, koska tarvitsin häntä, että tekoni olivat saattaneet minut tähän pisteeseen, että vain itsestäni riippui, tapaisimmeko toisemme usein tässä elämässä työtovereina ihmiskunnan palveluksessa, ja minulla oli, jos niin halusin, oikeus ottaa siihen osaa; ja että mystinen side, jota ei vielä nyt voitu minulle paljastaa, oli vetänyt toverini ja minut yhteen, side, joka ei voinut katketa, kuinka kireäksi se saattoikin joskus tulla. Hän kertoi minulle asioita H.P.B:stä, joita minun ei käy toistaminen enempää kuin itseänikään koskevia asioita, jotka eivät kuulu muille. En voi sanoa, kuinka kauan hän oli luonani – se saattoi olla puoli tuntia tai tunnin – koko aika tuntui vain minuutilta, niin vähän olin kiinnittänyt huomiotani ajan lentoon. Lopulta hän nousi. Minä ihmettelin hänen suurta kokoaan ja huomasin jonkinlaisen loiston hänen kasvoillaan – en ulkonaista loistoa, vaan

pehmeää hohdetta, ikäänkuin se olisi ollut sisäistä kirkkautta – hengen valoa.

Yhtäkkiä tuli mieleeni ajatus: entäpä jos tämä on vain harhaa! Entäpä jos H.P.B. on kietonut minut hypnoottiseen lumoukseen? Tahdoin saada jonkinlaisen kouriintuntuvan esineen todistukseksi itselleni siitä, että Mestari tosiaankin oli ollut luonani, jotakin, jota saattaisin pidellä käsissäni, kun hän on lähtenyt luotani! Mestari hymyili ystävällisesti kuin ajatukseni lukien, irrotti turbaanin päästään, jätti minulle lempeästi jäähyväiset ja katosi: hänen tuolinsa oli tyhjä, olin yksinäni tunnelmissani! En kuitenkaan aivan yksin, sillä pöydällä oli kirjailtu päähine, kouriintuntuva ja pysyvä todiste siitä, että olin "huomioitu", eikä minua siis oltu psyykkisesti petetty, vaan olin nähnyt kasvoista kasvoihin erään ihmiskunnan vanhimmista veljistä, erään tylsän oppilasrotumme mestarin. Juosta ja kolkuttaa H.P.B:n ovelle ja kertoa hänelle kokemukseni oli ensimmäinen luonnollinen ajatukseni, ja hän oli yhtä valmis kuulemaan kuin minä kertomaan tarinani. Palasin sitten huoneeseeni ajattelemaan, ja aamuhämärä tapasi minut vielä miettimässä ja tekemässä päätöksiä. Näistä ajatuksista ja päätöksistä kehittyi koko myöhempi teosofinen toimintani ja se uskollisuus liikkeemme takana olevia Mestareita kohtaan, jota eivät ankarimmatkaan iskut eivätkä julmimmatkaan pettymykset ole koskaan järkyttäneet. Sen jälkeen minulle on suotu armo tavata tätä ja toisia Mestareita. Mutta pienihän on kokemusten kertomisesta koitunut hyöty; edellä oleva riittää esimerkiksi niistä. Miten paljon muut vähemmän onnelliset saattavatkin epäillä, ainakin minä TIEDÄN.⁵³

5. huhtikuuta Thomas Alva Edison lähetti allekirjoittamansa hakemuksen Teosofisen Seuran jäseneksi. Kuthumin mukaan Morya on suojellut Edisona aika paljon.⁵⁴

Huhtikuussa Helena Blavatskylle sattui outo kokemus. Hän kirjoitti siitä sisarelleen Veralle:

En ole kirjoittanut sinulle kuukauteen, ja voisitko arvaata syytä? Huhtikuussa eräänä kauniina tiistai-aamuna⁵⁵ nousin ylös kuten tavallisesti ja istuin kirjoituspöytäni ääreen kuten tavallisesti kirjoittaakseni kalifornialaisille kirjeenvaihtoystävilleni. Yhtäkkiä, tuskin sekuntia myöhemmin – niin minusta tuntui – huomasin, että jostain mystisestä syystä olin makuuhuoneessani ja makasin vuoteessani; oli jo ilta eikä enää aamu. Ympärilläni näin joihtakin teosofejamme ja tohtoreita, jotka katsoivat minua aivan ymmällään, lisäksi siinä olivat Olcott ja hänen sisarensa Mrs. Mitchell – parhaat täällä olevat ystäväni – molemmat naamat kalpeina, surkeina ja kurtussa, ikäänkuin heitä olisi juuri keitetty kiehuvaassa kattilassa.

"Mitä nyt? Mitä on tapahtunut?" kysyin. Vastaamisen sijasta he latelivat minulle kysymyksiä: Mikä minua vaivaa? Mitäs minä siihen osasin sanoa – ei minua mikään vaivannut. En muistanut mitään, mutta tietenkin oli ihmeellistä, että vain hetki sitten oli ollut tiistai-aamu, ja nyt he sanoivat, että oli lauantai-ilta; ja minusta nämä neljä tajuttomuuden päivää tuntuivat silmänräpäykseltä. Aikamoinen juttu! Voitko kuvitella, että he kaikki luulivat minun kuolleen ja olivat jo aikeissa polttaa tämän minun riisutun temppeleini. Mutta silloin Mestari lähetti Bombaysta sähkeen Olcottille: "Älä pelkää. Hän ei ole sairas,

⁵⁴ ODL, I osa, luku XXIX; ML, XXIII B.

⁵⁵ Todennäköisesti joko 2.4. tai 9.4.

vaan lepää. Hän on rasittanut itseään liikaa. Hänen kehonsa haluaa levätä, mutta nyt hän tulee kuntoon."

Mestari oli oikeassa... Mutta on kerrassaan kauheata ajatella sitä työmäärää, joka on kasaantunut.⁵⁶

III LUKU

Teosofinen työ Bombayssa

Toukokuussa 1878 Blavatskya ja Olcottia käskettiin valmistautumaan mahdollista Intiaan lähtöä varten. 22. lokakuuta saatiin *Sahibin* kautta ohjeet Serapikselta, "tehdä kaikki valmiiksi joulukuun alkupäiviin mennessä", ja 14. marraskuuta "Morya käveli sisään sormi murtuneena. Hänellä oli selvät määräykset Serapikselta. *On lähdeittävä* viimeistään 15.–20. joulukuuta."⁵⁷

Joulukuussa Blavatsky ja Olcott sitten lähtivät Edward Wimbridgen seurassa höyrylaivalla kohti Englantia, jossa seuraan liittyi Miss Rosa Bates. 16. helmikuuta he saapuivat Bombayn satamaan, jossa tapasivat mm. Teosofisen Seuran haarasaston perustajan Múlji Thackerseyn, joka löysi H.P.B:lle palvelijaksi 15 vuotiaan gujarâtilais-pojan nimeltä Babula, joka puhui useita kieliä.

H. S. Olcott kertoo:

Vuonna 1879, maaliskuun 29. päivästä alkaen, sattui sarja merkillisiä tapahtumia, joille – H.P.B:tä lukuunottamatta – Mooljee Thackersey oli tärkeä ja joskus ainoa todistaja. Mainittuna päivänä H.P.B. käski Mooljeen ha-

⁵⁶ Sylvania Cranston, *Helena Blavatsky*, s. 185, CW, I osa, lxiii.

⁵⁷ CW, I osa, ss. 414-415 ja 420 (H.P.B:n päiväkirja). *Sahib* tarkoittaa todennäköisesti Moryaa. Hän ei vierailut fyysisesti, vaan "varjosti" H.P.B:n tajuntaa.

kea rattaat, ja kun ne tulivat, hän nousi niille Mooljeen kanssa. Hän kieltäytyi vastaamasta Mooljeen kysymyksiin, minne hän oli menossa, ja yksinkertaisesti vain kehotti Mooljeeta käskemään ajomiestä kääntymään oikeaan tai vasempaan tai ajamaan suoraan eteenpäin, niin kuin hän määräisi. Illalla heidän palattuaan Mooljee kertoi meille, mitä oli tapahtunut. H.P.B. oli ohjannut kulkua lukuisten mutkikkaiden katujen ja kyläteiden kautta, kunnes he olivat esikaupungissa, kahdeksan tai kymmenen mailin [13–16 km] päässä Bombaystä, havupuumetsikössä. Esikaupungin nimeä ei ole mainittu päiväkirjassani, mutta luullakseni se oli Parel, vaikka saatan erehtyäkin. Joka tapauksessa Mooljee tunsi paikan, koska hän oli polttanut äitinsä ruumiin siellä. Tiet ja polut kuljivat metsässä ristiin rastiin, mutta H.P.B. ei koskaan erehtynyt suunnasta, vaan pyysi ajomiestä yhä uudelleen kääntymään, kunnes he tulivat meren rantaan. Lopuksi he Mooljeen hämmästykseksi ajoivat erään yksityisen maatilan portista upeaan ruusutarhaan, jonka taustalla oli hieno bungalow tilavine itämaalaisine kuisteineen. H.P.B. kiipesi alas, käski Mooljeen odottaa itseään ja kielsi tätä henkensä menettämisen uhalla tulemasta taloon. Niin hän siellä sitten odotti täysin ymmällä, sillä sellaisesta maatilasta hän, Bombayn elinikäinen asukas, ei ollut koskaan ennen kuullut. Hän kutsui luokseen yhden monista puutarhureista, joka oli kukkamaita kitkemässä, mutta mies ei halunnut hänelle kertoa mitään isäntänsä nimestä, miten kauan tämä oli asunut siellä, eikä milloin bungalow oli rakennettu. Tämä oli aivan ennen kuulumatonta hindujen keskuudessa. H.P.B. oli mennyt suoraan taloon. Kookas, kokonaan valkoisiin puettu, erittäin kauniin ja ylhäisen näköinen hindu otti hänet sydämellisesti vastaan ovella, ja he menivät sisään. Jonkin ajan kuluttua nämä kaksi ilmestyivät takaisin. Salaperäinen muukalainen jätti H.P.B:lle jäähyväiset

ja ojensi hänelle ison ruusukimpun, jonka yksi puutarhu-
reista toi isännälleen, ja H.P.B. seuralaisineen nousi jäl-
leen rattaille käskien ajomiestä ajamaan kotiin. Kaikki,
mitä Mooljee sai irti H.P.B:stä, oli, että muukalainen oli
eräs okkultisti, jonka kanssa H.P.B. oli tekemisissä, ja että
juuri sinä päivänä heillä oli asioita järjestettävänä. Ruu-
sut, kertoi H.P.B., muukalainen oli lähettänyt minulle hä-
nen välityksellään. Meistä oli merkillisin seikka tässä ta-
rinassa se, että mikäli me tiesimme, H.P.B:llä ei ollut ai-
kaisemmin ollut mitään mahdollisuutta tutustua tähän esi-
kaupunkiin eikä sinne johtavaan tiehen, ei ainakaan sen
jälkeen kuin olimme saapuneet Bombayhin, sillä hän ei
koskaan ollut lähtenyt talosta yksin, ja kuitenkin hän
näytti tuntevan ne täydellisesti. Meillä ei ollut mitään
mahdollisuutta tietää, oliko tällainen bungalow olemassa
vai ei, lukuunottamatta Mooljeen todistusta. Hän oli niin
hämmästynyt kokemuksistaan, että meni kertomaan niistä
kaupungissa oleville ystävilleen. Tämän johdosta yksi
näistä, joka vakuutti tuntevasa täydellisesti kysymykses-
sä olevan esikaupungin, löi vetoa 100 rupiasta, ettei me-
ren rannalla ollut sellaista bungalowia ja ettei Mooljee
osaisi neuvoa sinne ketään. Kun H.P.B. kuuli tämän, hän
tarjoutui lyömään vetoa, että Mooljee joutuisi tappiolle
edellisessä vedonlyönnissä. Tämän jälkeen Mooljee hy-
väksyi tarjouksen väittäen voivansa palata takaisin jokai-
sen tuuman samaa tietä, jota he olivat kulkeneet. Minä ti-
lasin heti vaunut, ja me kolme nousimme niihin. Hindu-
tulkkin välityksellä käskin ajurin tarkasti seurata herra
Mooljeen reittiohjeita, ja niin lähdimme matkaan. Ajettu-
amme pitkälti kaikenlaisia haaraantuvia teitä olimme saa-
puneet metsään, jonka varjoisissa syvyyksissä salaperäi-
sen talon arveltiin olevan. Maaperä oli melkein puhdasta
meren hiekkaa, jonka peittivät ruskeat männyn tai muiden
havupuiden neulaset. Me näimme joukon eri suuntiin

johtavia teitä, ja sanoin Mooljeelle, että hänen täytyi tarkasti katsoa ympärilleen, muuten hän varmasti joutuisi eksyksiin. Mutta hän oli kuitenkin täynnä itseluottamusta välittämättä siitä, että H.P.B. ivallisesti pisteli häntä hänen nolon tilanteensa ja 100 rupian varman menetyksen johdosta. Noin tunnin verran me ajelimme eteenpäin laidasta toiseen, välillä pysähtyen, jotta Mooljee voisi nousta vaunuista katsomaan ympärilleen. Vihdoin, ja juuri noin minuutin verran sen jälkeen kuin hän julisti olevansa täysin varma, että me ajoimme suoraan meren rannalla olevaan huvilaan, juna kiiti kolisten ohitsemme rantaraitteilla osoittaen siten Mooljee-paralle, että hän oli johtanut meidät päinvastaiselle suunnalle kuin minne itse oli halunnut! Me tarjosimme hänelle niin paljon aikaa kuin hän halusi jatkaakseen etsintäänsä, mutta hän tunsu itsensä kokonaan nolatuksi ja tunnusti tappionsa. Niinpä ajoimme kotiin. H.P.B. kertoi meille kaikille, että Mooljee olisi löytänyt tämän salaperäisen bungalowin, ellei hänen näköään olisi lumottu, ja sitä paitsi tätä bungalowia kuten kaikkia muitakin adeptien asuinpaikkoja aina suojaavat muukalaisten tunkeutumiselta niitä ympäröivät lumotut piirit, joita vartioivat ja ylläpitävät elementaalipalvelijat. Juuri tämä bungalow oli erään luotettavan asiamiehen vakituisessa hoidossa, ja sitä käytettiin matkalla olevien gurujen ja chelojen tilapäisenä kohta- ja lepopaikkana. Kaikkia maahan kaivettuja muinaisia kirjastoja ja laajoja aarrevarastoja, joita täytyi pitää piilotettuina, kunnes karma vaatii niiden palauttamista ihmiskunnan käytettäväksi, hän sanoi, suojelevat profaaneilta harhaanjohtavat kuvat, kuten lujat kalliot, karu maaperä, ammottava kuilu tai jokin sellainen este, joka kääntää sopimattomien ihmisten askeleet pois päin, mutta jotka *mâyâ* hajoittaa pois, kun kohtalon määräämä löytäjä ajan täytyessä tulee.⁵⁸

⁵⁸H. S. Olcott: "Salaperäinen talo", *Ruusu-Risti* 9/1942, ss. 275–277; *Old Diary Lea-*

H.P.B., Mooljee ja minä lähdimme Bombaysta junalla huhtikuun 4 päivänä vuonna 1879 Karlin luoliin. Mukanamme oli palvelijamme Babula. — Narelin asemalla nousimme junasta ja otimme kantotuolit matkustaaksemme edelleen vuorta ylös Matheraniin, missä sijaitsee Bombayn pääsairaala. Minun oli annettu ymmärtää, että eräs adepti, jonka kanssa olin ollut läheisessä kosketuksessa Amerikassa "Isistä" kirjoitettaessa, oli kutsunut meidät Karliin, sekä että kaikenlainen huolenpito mukavuudestamme matkalla oli hänen järjestämänsä. En vähäkään hämmästynyt, kun Narelin asemalla eräs korkeampaan luokkaan kuuluva hindupalvelija tuli luoksemme ja tervehdittyään antoi marathinkielisen sanoman, jonka Mooljee tulkitsi ja sanoi sen olevan hänen herransa tervehdyksen ja pyynnön, että me armollisesti valitsisimme, tahtoisimmeko kantotuolit vai ponit noustaksemme kukkulalle, sillä molemmat oli meille varattu. H.P.B. ja minä valitsimme kantotuolin, Mooljee ja Babula ponin. Ja niin me lähdimme matkalle kuutamossa, joka oli kirkas kuin päivä. Jokaista kantotuolia kohti oli kaksitoista thakurklaaniin kuuluvaa kantajaa, kauniita, kookkaita ja jänteviä tummanruskeita miehiä, jotka hölkyttivät kahden puolen epätasaisin askelin (säästääkseen kantotuolissa istuvaa henkilöä tärinästä) ja lauloivat aikansa kuluksi tasaisessa tahdissa sointuvalla äänellään. Se oli erittäin miellyttävää kuunnella, niin kauan kuin se oli uutta, mutta jonkin ajan kuluttua se tuntui väsyttävän yksitoikkoiselta. En ollut koskaan ennen tehnyt niin runollista matkaa kuin sinä tropiikin tähtikirkkaana yönä ennen kuun nousua. Lukematomat hyönteiset sirisivät toisilleen, yölinnut huutelivat naarailleen, suuret lepakot leijailivat kiemurtelevissa kaarteissa ruokaansa etsien, palmujen lehdet narisivat ja

viidakon lehdet kahisivat maan tuoksun silloin tällöin sekaantuessa aukeavien kukannuppujen tuoksuun kulkiesamme lämpimämpien ilmapirtausten lävitse, ja hengästyneet kantotuolin kantajat lauloivat keinuen ketterästi eteenpäin.

— —

Saavuimme todellakin määräaikaan Alexandra-hotelliin, söimme illallista kello 11 ja menimme rauhallisesti nukkumaan, nousimme aikaisin ylös seuraavana aamuna ja nautimme loistavasta näköalasta verannalla. Kun heräsin, oli Mooljee ulkona, mutta hän palasi tunnin kulluttua kertoen, että sama mies, jonka olimme tavanneet Narelissa, herätti hänet aamun sarastaessa ja näytti hänelle täydellisesti kalustetun bungalowin sanoen, että se oli vuokrattu meidän käytettäväksemme, milloin vain halusimme asettua sinne. Aamiaisen aikana H.P.B. sanoi, että häntä iljetti koko "anglointialaisen sivistyksen aura", ja hän kieltäytyi jäämästä enää päiväksikään sinne. Niin me lähdimme pois auringon hirvittävää paahdetta koskevasta isäntämme varoituksesta huolimatta ja ajoimme takaisin Nareliin kuumuudessa, jota saattoi verrata laivan pannuhuoneen lämpötilaan. Onneksi ei kukaan meistä saanut auringonpistosta, tulimme ajoissa junalle ja saavuimme Khandallaan, joka on ihastuttava paikka kukkuiloilla. Sama hovihankkijamme tuli meitä vastaan sielläkin tilavine härkävaunuineen, joissa hän vei meidät valtion matkustajamajaan (dâk bungalow), missä viivyimme seuraavan päivän ja yön.

Tulopäivämme iltana Mooljee meni alas rautatieasemalle rupattelemaan asemapäällikön kanssa, joka oli hänen vanha tuttavansa, ja siellä hän koki yllätyksen. Kun Bombayn juna saapui ja pysähtyi laiturille, hän kuuli jonkun kutsuvan itseään kovalla äänellä. Katsellessaan vauusta vaunuun Mooljee näki erään hindun viittovan itsel-

leen ja meni tämän ikkunan luo. Tuntematon osoittautui samaksi henkilöksi, jonka luona H.P.B. oli käynyt vierailulla! Hän ojensi Mooljeelle kimpun tuoreita ruusuja, jotka näyttivät samanlaisilta kuin ne, joita hän oli nähnyt vaitelioiden puutarhurien salaperäisessä puutarhassa ja jotka olivat kauneimmat ruusut, mitä hän koskaan oli nähnyt. "Nämä", sanoi herrasmies junan lähtiessä liikkeelle, "ovat eversti Olcottille; antakaa ne hänelle, olkaa hyvä." Niin Mooljee toi ne minulle ja kertoi tarinansa. Tuntia myöhemmin sanoin H.P.B:lle, että tahtoisin kiittää tuota adeptia hänen meidän joukkoamme kohtaan osoittamastaan ystävällisyydestä ja että kirjoittaisin mielelläni hänelle, jos H.P.B. voisi toimittaa kirjeen perille. H.P.B. suostui, ja niin kirjoitin lipun ja annoin sen hänelle. H.P.B. ojensi sen Mooljeelle pyytäen häntä menemään alas asuntomme editse kulkevalle valtatielle ja toimittamaan lipun perille. "Mutta", Mooljee kysyi, "kenelle ja mihin; kuoressa ei ole mitään nimeä eikä osoitetta?" – "Mitäpä siitä, ota kirje ja sitten näet, kenelle sinun pitää se antaa." Niin hän lähti valtatielle, mutta kymmenen minuutin kuluttua hän tuli takaisin juoksujaalkaa ja hengästyneenä näyttäen tavattoman hämmästyneeltä. "Se meni!" hän änkytti. – "Mikä?" – "Kirje, hän otti sen." – "Kuka sen otti?" tiedustelin. "En tiedä, ellei se ollut *pisâcha*⁵⁹. Hän nousi maasta, siltä se ainakin minusta näytti. Kävelin hitaasti eteenpäin katsoen oikealle ja vasemmalle tietämättä, mitä minun pitäisi tehdä täyttääkseni H.P.B:n käskyn. Siellä ei ollut puita eikä pensaita, joihin ihminen voisi piiloutua, vain pölyinen, valkoinen tie. Kuitenkin yhtäkkiä kuin maasta ilmestyneenä näin muutaman jalan päässä miehen tulevan itseäni kohti. Se oli sama mies ruusu-bungalowista, joka Khandallan asemalla antoi mi-

⁵⁹
[Aave, demoni]

nulle kukkia teille tuotavaksi, mies, jonka näin lähtevän junassa Poonaan!" – "Hullutusta, mies", sanoin, "sinä olet nähnyt unta." – "En, minä olin enemmän hereilläni kuin koskaan elämässäni olen ollut. Herrasmies sanoi: 'Sinulla on kirje minulle – tuo juuri tuossa kädessäsi, eikö olekin?' Saatoin tuskin puhua, mutta sanoin: 'En tiedä, *maharaj*, sillä siinä ei ole osoitetta.' 'Se on minulle, anna se tänne.' Hän otti sen minulta ja sanoi: 'Mene nyt takaisin.' Katsahdin vielä taakseni nähdäkseni, oliko hän siinä, mutta hän oli häipynyt; tie oli tyhjä! Pelästyksissäni käännyin takaisin ja juoksin, mutta en päässyt edes viittäkymmentä jalkaa [15 m], kun kuulin äänen sanovan aivan korvaani: 'Älä ole hupsu, mies, pysy rauhallisena; kaikki on hyvin.' Siitä pelästyin vielä enemmän, sillä miestä ei näkynyt missään. Pakenin, ja tässä minä olen."

Tällainen oli Mooljeen tarina, ja minä olen toistanut sen täsmälleen sellaisena kuin hän kertoi sen minulle. Jos ulkonäkö merkitsee jotakin, niin hän oli puhunut totta, sillä hänen pelkonsa ja hämmästyksensä oli liian aitoa ollakseen niin kömpelön näyttelijän teeskentelyä. Joka tapauksessa sain erääseen määrättyyn pyyntööni, jonka olin tässä kirjeessäni esittänyt, kirjeellisen vastauksen samalta adeptilta, vaikkakin myöhemmin *dâk bungalowissa* [matkustajamajassa] Bhurtporessa, Râjputânassa, enemmän kuin tuhannen mailin [1600 km] päässä Mooljeen seikkailupaikasta. Ja se on jotakin.

Oli kirkas kuutamoyö, kirkkaampi kuin milloinkaan kylmemmissä länsimaissa, ja ilma oli tuoksuva, suloinen ja puhdas, tehden fyysillisen olemassaolon hurmaavaksi. Me kolme istuimme nurmikolla nauttien siitä myöhäiseen yöhön asti ja suunnitellen seuraavana päivänä Karlin luoliin tehtävää retkeämme.

Iltamyöhällä H.P.B. heräsi hajamielisyyden tilastaan, jossa hän oli istunut muutaman minuutin ajan, ja sanoi

minulle, että seuraavana päivänä eräs *sanyasi* tai eräät *sanyasit* tulisivat Karlin luoliin tervehtimään meitä kello viisi iltapäivällä. Ennen levolle menoa kirjoitin muistiin tämän ennustuksen; jatkan näemme pian.

Kello neljä aamulla Baburao, jonka arveltiin olevan adeptin lähettiläs, astui hiljaa huoneeseen, missä Mooljee ja minä nukuimme, herätti minut kosketuksellaan ja pani käteeni pienen, pyöreän, kiillotetun rasian, joka sisälsi *pân supârin* eli betel-lehden mausteinen, jollaisia tavallisesti annetaan vieraille, kuiskaten samalla korvaani sen adeptin nimen, jonka suojeluksessa olimme olettaneet olevamme tällä matkalla. Tällaisen lahjan merkitys oli seuraava: siinä mystisessä koulussa, jonka kanssa olimme tekemisissä, se oli merkinä uuden oppilaan hyväksymisestä. Me nousimme, kävimme kylpemässä, joimme kahvia ja lähdimme kello viideltä härkävaunuissa Karliin, jonne saavuimme kello kymmeneltä. Siihen aikaan päivästä oli häikäisevä auringonpaiste, ja meillä oli kova kiipeäminen kukkulan juurelta ylös luoliin. H.P.B. oli niin hengästynyt, että lopulta muutamat kulit toivat tuolin ja kantoivat hänet loppumatkan ylös mäkeä. Tarkoitukseni ei ole ruveta kuvailemaan suurenmoista ja kunnioitusta herättävää kalliotemppeleä siihen liittyvine pienempine luolamakuusaleineen. Kuvauksen niistä kaikkine mittasuhteineen ja yksityiskohtineen voimme löytää jokaisesta matkaoppaasta.⁶⁰ Kertomukseni koskee vain pienen matkaseurueemme henkilökohtaisia seikkailuja.

Katselimme naapurikylän Rama-juhlia suurine kansanjoukkoineen, ja minä seurasin kiinnostuneena niiden minulle uusia piirteitä. Väsyneinä kuumasta kiipeilemisestä menimme sitten suureen luolaan ja levitettyämme huo-

⁶⁰ [Karlin eli Karlän luolat edustavat ajanlaskumme alun buddhalaista luola-arkkitehtuuria, jossa kallioon hakattujen rakennusten ulkofasadit ja sisätilat toistavat yksityiskohtaisen tarkasti muinaisten puurakennusten muotoja].

pamme kivilattialle leirydyimme sinne. Ennen pitkää rupesimme syömään lounasta, vaikkakin puoleksi häveten täyttää vatsan alhaisia vaatimuksia temppelein sivulaivas-
sa, missä vuosisatoja ennen meidän aikaamme tuhannet erakkoaskeetit olivat harjoittaneet hartautta ja pyhiä sloka- ja gatha-säkeitä resitoiden yhtyneet auttamaan toisi-
aan voittamaan eläimellisen itsensä ja kehittämään henki-
siä voimiaan. Keskustelumme jalona aiheena oli tietysti brahma-vidyân nousu, kehitys ja rappeutuminen sekä toiveemme sen uudesta noususta. Keskustellessamme näistä arvokkaista aiheista aikamme kului niin, että katsahdetuani kelloani huomasin sen olevan jo kuusi minuuttia
vailla viisi. Niinpä Mooljee ja minä jätimme H.P.B:n ja menimme portinvartijan tuvalle, joka vartioi sisäänpääsyä luolaan, ja odotimme. Mitään askeettia ei näkynyt, mutta noin kymmenen minuutin kuluttua tuli joku ajaen edessään epämuodostunutta lehmää, jolla oli kyttyrästä kasvanut lyhyt viides jalka. Palvelija seurasi häntä. Askeetin kasvot olivat lempeät ja puoleensavetävät. Hänellä oli aaltoileva musta tukka ja täysi parta, joka oli leuan alta jaettu kahtia rajput-tyyliin, päät käännettyinä korvien taakse ja yhdistettyinä hiuksiin. Hän oli puettuna veljeskuntansa sahraminkeltaisiin vaatteisiin (*bhâgwa*). Hänen älykkäällä otsallaan oli harmaa tuhkaläiskä (*vibhuti*), joka osoitti hänen olevan Shivan palvelijan. Me odotimme jotain merkkiä tai katsetta, mutta emme saaneet mitään. Vihdoin lähestyimme askeettia ja vedimme hänet keskusteluun. Hän selitti täällä oloansa – vaikka hänen olisi oikeastaan pitänyt olla matkalla Hardwariin – kertomalla, että edellisenä päivänä, hänen ollessaan matkalla Hardwarin tunnettuun pyhäkköön, hänen gurunsa oli käskennyt hänen olla tänään kello viideltä täällä, koska täällä olisi henkilöitä tapaamassa häntä. Tätä määräystä lukuunottamatta hänelle ei oltu annettu muita käskyjä. Jos me

olimme häntä odottamassa, täytyi meidän olla hänen gurunsa tarkoittamia henkilöitä, vaikka hänellä ei ainakaan vielä ollut meille mitään sanomaa. Ei, hänen gurunsa ei antanut henkilökohtaisesti hänelle tätä määräystä, vaan – tämän me saimme hänestä irti pitkän ristikuulustelun ja ajoittaisen vaitiolon jälkeen, jolloin hän näytti kuin kuuntelevan jotain näkymätöntä henkilöä – äänen kautta, joka oli kuin puhunut hänen korvaansa. Tällä tavoin hän aina sai määräykset vaellustensa aikana. Huomattuamme, ettemme voineet saada hänestä enempää irti, jätimme hänet joksikin aikaa ja palasimme H.P.B:n luo.

Baburaolle oli ilmoitettu aikomuksestamme yöpyä kukkulalla, joten hän ja Mooljee menivät etsimään sopivaa suojaa, ja heidän palattuaan meidät siirrettiin matkatavaroinemme pieneen luolamakuuhuoneeseen, joka oli hakattu kallioon jonkin matkan päähän oikealle suuresta luolatemppelistä. Muinaiset kuvanveistäjät olivat muovailleet sen porraskäytävän suulle kaksi pilaria ja sisälle kymmenen makuukomeroa neliön muotoiseen keskussaliin eli kokoushuoneeseen suuntautuvine oviaukkoineen. Porttiholvin vasemmalla puolella oli kallioon hakattuna vesisäiliö, johon lähteestä virtasi herkullisen raikasta ja kirkasta vettä. H.P.B. kertoi meille, että näiden pienten luolien yhdestä kammiosta johti salainen ovi vuoren keskuksessa oleviin toisiin luoliin, missä yhä edelleen oli adeptien koulu, vaikka suurella yleisöllä ei ollut aavistustakaan sen olemassaolosta ja että jos minä löytäisin kallion oikean paikan ja osaisin käsitellä sitä määrättyllä tavalla, minua ei estettäisi astumasta sisälle – jalo tarjous, ottaen huomioon olosuhteet! Joka tapauksessa minä yritin, ja jonkin matkan päässä olevassa toisessa luolassa asetin tosiaan käteni erääseen kohtaan ja olin jo saamaisilani sen liikkeelle, kun H.P.B. kiireesti kutsui minut pois. Adepti, joka kirjoitti Bhurtporen kirjeen, kertoi minulle,

että olin todellakin osunut oikeaan kohtaan ja olisin pääsyt hänen turvapaikkaansa, ellei minua olisi kutsuttu pois. Missään tapauksessa tämä ei ole todistettavissa nykyään, joten jatkan edelleen.

Mooljee ja Babula olivat Baburaon kanssa menneet kylän basaariin ostamaan ruokatarpeita ja H.P.B. ja minä olimme jääneet kahden kesken. Istuimme porraskäytävässä poltellen ja jutellen, kunnes H.P.B. pyysi minua pyyttelemään paikoillani katsomatta ympärilleni siihen saakka, kunnes hän käskisi toisin. Sitten hän meni luolaan ottaakseen – kuten ajattelin – pienet nokkaunet jonkin pikku kammion kallioon hakatulla paadella, jota vanha joka oli toiminut vanhan munkin vuoteena. Jatkoin tupakoimistani katsellen laajaa näköalaa, joka avautui eteeni kuin suuri kartta, kun äkkiä kuulin luolasta raskaan oven läimäytystä muistuttavan äänen ja ivallisen naurun purskahduksen. Luonnollisesti käänsin pääni, mutta H.P.B. oli hävinnyt. En löytänyt häntä mistään, vaikka etsin kammiot yksityiskohtaisesti, enkä voinut tutkimalla mitä perinpohjaisimmin jokaista tuumaa löytää niiden kalliopinnasta pienintäkään saumaa enkä muuta oven merkkiä; eikä siinä ollut mitään silmällä tai koskettamalla havaittavaa paitsi ehjä kallio. Minulla oli niin pitkä ja monipuolinen kokemus H.P.B:n omituisista psykologisista päähänpistoista, että lakkasin pian vaivaamasta itseäni tällä mysteeriolla ja palasin porttikäytävään piippuni luo valmiina odottamaan rauhallisesti, mitä tuleman piti. Puoli tuntia oli jo kulunut hänen katoamisestaan, kun kuulin askeleita aivan takanani, ja H.P.B. puhutteli minua luonnollisella äänellä, aivan kuin ei mitään erikoista olisi tapahtunut. Vastaukseksi kysymykseeni, missä hän oli ollut, hän sanoi yksinkertaisesti, että hänellä oli ollut "asiaa" Adepti ...lle (hän mainitsi adeptin nimen) ja hän oli mennyt tätä tapaamaan tämän salaisiin huoneisiin. Omi-

tuista kyllä, hän piti kädessään harvinaisen muotoista ruosteista veistä, jonka hän sanoi löytäneensä eräästä naamioidusta käytävästä ja tahallaan tuoneensa sen mukanaan. Hän ei antanut minun koskea veistä, vaan heitti sen koko voimallaan ilmaan, ja näin sen putoavan kauas kukkulan rinteellä olevaan viidakkoon. En selitä yllä olevaa tapahtumaa, vaan jätän nämä tosiasiat jokaisen lukijan ratkaistavaksi niinkuin hän itse haluaa. – –

Joukkomme palasi ajoissa, ja meille tarjottiin lämmin illallinen luolan porttiholvissa. Ihailtuamme sitten kuun valaisemaa maisemaa ja poltettuumme viimeiset savut me kietouduimme huopiimme, paneuduimme maata kalliolat-tialle ja nukuimme rauhallisesti aamuun saakka. Baburao istui porttiholvissa ja sytytti nuotion, jota poltimme suojellaksemme itseämme villedä eläimiä vastaan. Mutta lukuunottamatta pientä kurjaa shakaalia, joka hiipi ohitse yöllä, ei kukaan tullut häiritsemään lepoamme. – –

Seuraavana aamuna Mooljee ja minä nousimme ennen H.P.B:tä ja peseydyimme lähteellä. Mooljee lähti alas kylään ja minä seisoin polulla ihailen tasankojen varhaisaamun näköalaa. Vähän ajan kuluttua näin tyydytyksekseni lehmänomistaja-sanyäsin tulevan minua kohti ilmeisesti puhuttelutarkoituksessa. Olin aivan ymmällä mitä tehdä, sillä emme osanneet, H.P.B. enkä minä, ainoatakaan sanaa mitään Intiassa puhuttua kieltä. Mutta epäilykseni haihtuivat pian, kun hän lähestyi minua, otti kädestäni kiinni antaen T. S:n salaisen veljeyden merkin⁶¹ ja kuiskaten korvaani adeptin nimen. Sitten hän tervehtien minua mitä ystävällisimmin kumarsi ja lähti matkaansa. Me emme nähneet häntä enää.

⁶¹Teosofisessa seurassa oli tähän aikaan käytössä salaiset kädenotteet, merkit ja tunnussanat vapaamuurarien tapaan.

Vietimme päivän tutkien luolia, ja kello 4.30 iltapäivällä lähdimme takaisin Khandallan matkustajamajaan. Mutta vielä ollessamme suuressa luolassa H.P.B. toimitti minulle telepaattisesti saamansa määräyksen – adeptilta, kuten hän sanoi – että meidän pitäisi lähteä Rajputanaan. Illallisen jälkeen istuimme taas matkustajamajan kuun valaisemalla nurmikolla, mutta tällä kertaa kahden muun anglointialaisen matkustajan seurassa, jotka poistuivat aikaisin jättäen meidät kolme yksiksemme. Molemmat kumppanini kävelivät läheisyydessä keskustellen ja häipyivät talon taakse, mutta Mooljee palasi pian takaisin aivan hämmästyksen lyömänä sanoen, että H.P.B. oli kadonnut aivan hänen silmiensä edestä heidän keskustellessaan kuun valossa. Mooljee näytti todellakin saaneen hysteerisen kohtauksen, niin tavattomasti hän vapisi. Pyysin häntä istuutumaan ja olemaan tekeytymättä sellaiseksi tyhmyriksi, sillä hän oli vain aivan vaarattoman lumouksen alainen, sellaisen, jota jokainen hyvä mesmeristi osasi käyttää herkkään henkilöön nähden. Pian H.P.B. ilmestyi takaisin, istuutui paikalleen ja juttumme luisti edelleen. Äkkiä näimme kahden valkopukuisen hindun kulkevan nurmikon poikki sivuuttaen meidät vinosti noin viidenkymmenen jalan [n. 15 m] päässä. Kun he olivat meidän kohdallamme, niin H.P.B. lähetti Mooljeen puhuttelemaan heitä. Kun Mooljee seisoj siellä keskustelemassa, H.P.B. toisti minulle sen, minkä hän sanoi olevan heidän keskustelunsa aiheena, minkä Mooljee vahvistikin todeksi palattuaan hetken kuluttua jälleen luoksemme. Se oli sanoma minulle kirjeeni johdosta, jonka adepti oli saanut ja hyväksynyt, ja johon saisin vastauksen saavuttuani Rajputanaan. Ennen kuin Mooljee ehti lopettaa tämän lyhyen raportin, näin, kuinka molemmat oppilasansaanasaattajat kävelivät pois pienen pensaan taakse, joka ei ollut kyllin tiheä eikä suuri voidakseen peittää kaksi

valkopukuista miestä, varsinkaan niin kirkkaassa kuutamossa, ja minä näin heidän katoavan. Pensaani ympärillä oli vain avointa nurmikkoa, mutta nuo kaksi olivat häpyneet mitä vaikuttavimmalla tavalla. Ensi vaikutuksen pakkotamana juoksin luonnollisesti nurmikon poikki etsimään pensaan takaa maanalaisen käytävän merkkiä. Mutta en löytänyt mitään, turve oli ehjä, eikä ainoatakaan pensaan oksaa oltu siirretty pois paikaltaan.

Seuraavana aamuna lähdimme Bombayhin postijunassa, mutta seikkailumme eivät vielä loppuneet tähän. Khandallan asemalla Baburao jätti meille hyvästit kieltäytyen ottamasta juomarahaa, jolla minä häntä ahdistelin – harvinainen itsekieltäytyksen saavutus, kuten jokainen, ken tuntee hindupalvelijoita, voi todistaa. Meillä kolmella ystävyksellä oli hallussamme toisen luokan vaunu, ja Babula löysi paikan kolmannelta luokasta. Vähän ajan kuluttua Mooljee meni pitkälle penkille ja nukahti, sillä aikaa kuin H.P.B. ja minä istuimme vierekkäin vastapäisellä penkillä – H.P.B. lähinnä vasemmanpuoleista ikkunaa – ja keskustelimme okkultisista asioista yleensä. Viimein H.P.B. sanoi: "En tahtonut, että adepti olisi pannut minut toimittamaan sinulle suullisesti hänen sanomansa Rajputanan-matkasta!" "Miksi?" "Koska Wimbridge ja neiti Bates olisivat ajatelleet, että tämä oli vain humbugi-kepponen saadakseni sinut ottamaan minut mukaan hauskalle matkalle ja jättämään heidät kotiin tylsistymään." "Hoh!" sanoin, "minä en tarvitse muuta kuin sanasi, että asia on niin". "Mutta minä sanon sinulle", hän vastasi, "että he tuskin luottaisivat minuun". "Siinä tapauksessa", vastasin, "olisi ollut parempi, jos adepti olisi antanut sinulle kirjeen, minkä hän olisi voinut tehdä aivan helposti. No niin! On myöhäistä enää vaivata itseään tällä asialla. Khandalla on viidentoista tai kahdenkymmenen mailin [24–32 km] päässä takanamme, niin että ol-

koon." H.P.B. mietti asiaa muutaman minuutin ja sitten hän sanoi: "Hyvä, ei ole vielä liian myöhäistä, minä koetan joka tapauksessa." Hän kirjoitti jotain muistikirjansa lehdelle kahdella eri kirjoitustavalla. Yläosaan oli kirjoitettu senzarin kielellä, jota hän käytti kirjoittaessaan mahatmoille, alaosaan englanniksi, jonka hän antoi minun lukea. Siinä oli seuraava viesti:

Pyytäkää Goolab⁶² Singhiä sähköttämään Olcottille ne määräykset, jotka hänelle annettiin minun välitykselläni eilen luolassa: olkoon se todistukseksi niin muille kuin hänelle itselleenkin.

Reväistyään lehden irti ja taivutettuaan sen kolmion muotoiseksi H.P.B. kirjoitti sille omituisia symbolisia merkkejä (jotka, hän sanoi, hallitsevat elementaaleja), otti sen vasemman käden peukalon ja etusormen väliin ja oli juuri heittämäisillään sen ulos ikkunasta. Mutta minä tartuin häntä kädestä ja sanoin: "Tahdot tämän olevan todistuksena minulle? Siinä tapauksessa anna minun avata se uudelleen ja nähdä, mitä sinä teet sille." Hän suostui. Katselin lipun sisältöä, annoin sen hänelle takaisin ja – hänen erityisestä pyynnöstään – seurasin, kun hän heitti sen ikkunasta. Junan synnyttämä ilmavirta tempasi sen ja kiidätti sen radan varrella olevaan yksinäiseen puuhun. Olimme silloin noin 3000 jalan [n. 900 m] korkeudella Länsi-Ghâtien huippujen keskellä, eikä sillä hetkellä ollut ainoatakaan ihmisasuntoa näkyvässä, vain muutamia puita radan varrella. Juuri ennen kuin annoin H.P.B:n heittää lipun ulos herätin Mooljeen ja kerroin hänelle, mitä H.P.B. juuri oli tekemäisillään. Mooljeen kanssa katsoimme kelloani ja hän yhtyi minuun allekirjoittaen todis-

⁶² Gulab-nimi tarkoittaa hindin kielessä ruusua.

tuksen muistikirjaani, joka tällä hetkellä on edessäni ja josta olen verestänyt näitä yksityiskohtia koskevat muistoni. Tämä todistus on päivätty "Kurjeet Station, G. I. P. R., 8. huhtikuuta 1879, kello 12.45 i.p.", ja se on vahvistettu Mooljeen allekirjoituksella.

Kurjeetin asemalla Mooljee ja minä tahdoimme lähteä ulos jaloittelemaan asemasillalle, mutta H.P.B. sanoi, ettei kumpikaan meistä saisi poistua junasta, ennen kuin saapuisimme Bombayhin. Hänelle oli annettu sellainen määräys, ja me ymmärtäisimme sen aikanamme. Niin me jäimme hänen kanssaan vaunuun. Määrättyyn aikaan saavuimme kotiin, ja minä lähdin heti asioille Kalbadevi Roadille, missä viivyin tunnin ajan. Palatessani tapasin neiti Batesin, joka ojensi minulle sinetöidyn valtion lennätinlaitoksen kuoren sanoen, että hän oli saanut sen lähettiltä ja kuitannut sen minun nimeeni. Sähke kuului seuraavasti:

"Aika: 2 i.p. Päivä: 8.4.1879.

Mistä: Kurjeet. Mihin: Byculla.

Lähettäjä: Goolab Singh.

Vastaanottaja: H. S. Olcott.

Kirje saatu. Vastaus Rajputanaan.

Lähdettävä heti."⁶³

--

Eräänä perjantapäivänä – 11. huhtikuuta 1879 – H.P.B., Mooljee Thackersey ja minä sekä palvelijamme Babula lähdimme Bombaysta Karlin luolilla määrätylle vierailulle Rajputanaan.

--

Sieltä [Cawnpore, Kanpur] saavuimme Agran tietä Bhurtporeen [Bharatpur], Rajputanaan. Me olemme nyt alueella, joka "toverilleni" ja minulle on merkittävää

⁶³H. S. Olcott, "Retki Karlin luoliin", *Ruusu-Risti* 2, 3, 4/1943; ODL, II sarja, ss. 46–61.

maata, sillä se liittyy rajputien uljaan aurinkorodun historiaan, rajputien, joihin meidän oma Opettajamme kuuluu ja jotka saavat osakseen kaiken sympatiamme. Maharaja ei ollut kotona, mutta Dewan osoitti meille valtiollista vieraanvaraisuutta; majoitti meidät matkustajamajaan, lähetti meille vaunut, keskusteli kanssamme filosofisista aiheista ja antoi meille tilaisuuden käydä Sooraj Mullin palatsissa Deeghissä, joka sijaitsee kahdenkymmenenkolmen mailin [37 km] päässä. – – Palasimme kaupunkiin samana iltana ja vietimme iltaa matkustajamajassa, jossa H.P.B. ja minä istuimme takaverannalla, kun valkoiseen pukeutunut vanha hindu tuli aivan talon läheltä meitä kohti, tervehti minua kunnioittavasti, antoi minulle kirjeen ja poistui näköpiiristä. Avattuani sen huomasin sen olevan luvatus vastauksen kirjeeseeni, jonka lähetin Goolab Singhille Khandallasta ja jonka hän Kurjeetin sähkössänsä sanoi minun saavan Rajputanassa. Se oli kaunissanainen ja minulle mitä tärkein kirje, koska sen tarkoitus oli osoittaa, että varmin tie etsiä Mestareita on uskollinen työ Teosofisen Seuran kautta.⁶⁴

Tähän aikaan Blavatskyn ja Olcottin taloudellinen tila oli hyvin vaikea. Blavatsky ansaitsi kirjoittelemalla artikkeleita venäläisiin sanomalehtiin. Ennen Amerikasta lähtöään eversti Olcott oli hankkinut itselleen useiden amerikkalaisten liikkeiden Intian edustuksen. Hänen päiväkirjassaan on merkintöjä toistuvista käynneistä Bombayn liikkeissä, tiikerinnahkojen ja Intian erikoisuuksien lähettämistä sekä kellojen maahantuoneista.

⁶⁴ ODL, II sarja, ss. 62, 69-71.

Kesäkuun 11. päivänä, jolloin tulevaisuus eversti Olcottin kohdalla näytti hyvin synkältä, hän sai Moryalta seuraavan kirjeen:

EVERSTI H. S. OLCOTT,

Koska olette tullut ilmeisesti Mr. Hurrychund Chintamonin ja Mooljee Thackerseyn vaikutuksesta siihen tulokseen, että oli hullun hommaa jättää maanne ja tulla tänne siten kuin tulitte, vaikka tiedättekin, että se ei ole totta, on parasta, että mitä pikemmin tulemme yhteisymmärrykseen, sitä parempi meille kaikille.

Ensinnäkin teidän oma hartain halunne oli tulla Intiaan. Herra Wimbridge ja neiti Bates *voivat* valittaa, te *ette voi*. Toiseksi, koska te olitte päättänyt tehdä Intiasta uuden kotimaanne, te myönnyitte S-nimellä tuntemanne rakastetun Herramme ja Päällikkömme ja Maha Sahibin suoriin ohjeisiin ja matkustitte *myöhemmin eikä aikaisemmin kuin olisi pitänyt*.

Mutta miksi puhua jo tehdystä ja korjaamattomasta asiasta. — —

Me valitamme, että sen sijaan, että raivaisitte tienne *miehen* lailla, te kutsutte kylmästi vartioivan Veljen "kärsimään puutetta" kanssanne niin miellyttävästi kuin hän osaa. Älkää kuvitelko sellaista, mikä ei voi tapahtua; älkää toivoko, että teitä viime hetkessä autettaisiin. Jos olette sopimaton läpäisemään ensimmäisen koetuksenne ja vaaditte itsellenne oikeutta tulevaan adeptiuteen pakottamalla olosuhteet kumartamaan edessänne, olette täysin sopimaton uusiin koetuksiin.

On paras, että käytätte hyödyksenne tarjoustamme. Vaimonne pojan kuva tulee aina vetämään teitä takaisin Amerikkaan.

M.:⁶⁵

Vuoden 1879 maaliskuusta vuoden 1880 viimeisiin päiviin Blavatsky ja Olcott asuivat vuokrabungalowissa 108 Girgaum Back Roadilla. Olcott muistelee:

Noiden huojuvien palmujen alla tapasimme mahatmoja henkilökohtaisesti; ja heidän inspiroiva läsnäolonsa teki meidät vahvoiksi jatkamaan kulkemallamme polulla.⁶⁶

15.7.1879 Morya tuli käymään fyysisessä muodossaan. Blavatsky lähetti Babulan Olcottin luo sanomaan, että tämä tulisi hänen bungalowwiinsa. "Seurasi mitä tärkein yksityinen keskustelu", kirjoitti Olcott päiväkirjaansa.⁶⁷ Samanlaista vierailua Olcott muisteli myöhemmin kirjoittaessaan 30. 9. 1881:

Tämä sama Veli tuli kerran lihallsessa muodossa luokseni Bombayssa, ratsastaen kirkkaassa päivänvalossa hevosen selässä. Hän kutsui minut palvelijan kautta H.P.B:n bungalowin etuhuoneeseen. (H.P.B. oli sillä hetkellä toisessa bungalowissa.) Hän tuli moittimaan minua jostakin, mitä olin tehnyt hullusti T.S:n asioissa, ja koska myöskin H.P.B. ansaitsi moitetta, hän sähkötti tälle käskyn tulla paikalle, so. hän käänsi päänsä ja ojensi sormensa sinne päin, missä H.P.B. oli. H.P.B. tuli heti juosten ja nähdessään hänet lankesi polvilleen ja osoitti kunnioitustaan. Minun ääneni ja Hänen oli kuulu toisessa bungalowissa, mutta ainoastaan H.P.B. ja minä ja palvelija *näimme* Hänet. Toisella kerralla kaksi

⁶⁵ LMW, II sarja, kirje 27.

⁶⁶ ODL, II sarja, s. 25.

⁶⁷ CW, II osa, s. xxviii.

tai kolme henkilöä istui minun bungalowini verannalla Girgaumin piirikunnassa ja näki hindulaisen miehen tulevan ratsain, laskeutuvan alas hevosen selästä H.P.B:n portaitten edessä ja astuvan hänen huoneeseensa. Minä menin ja vartioin hevosta, kunnes vieras tuli ulos, astui hevosen selkään ja katosi. Tämäkin oli yksi Veljistä, fyysisessä ruumiissaan.⁶⁸

3. elokuuta brahmiini Dâmodar K. Mâvalankar (s. 1857 Ahmedabadissa) liittyi Teosofiseen Seuraan. Nähtyään kuvan Kuthumista hän tunnisti tämän samaksi mieheksi, jonka hän oli lapsena nähnyt näyssään ja joka oli hänet parantanut vakavasta sairaudesta antamalla hänelle lääkettä. Nuorukaiseksi tultuaan sama henkilö oli ilmestynyt hänelle meditaatiossa ja vielä keran pelastanut hänet kuolemantaudista. Dâmodarista tuli Kuthumin chela eli oppilas.⁶⁹

Syksyllä alettiin julkaista H. P. Blavatskyn toimittamaa lehteä *The Theosophist*. Olcott sai Mestari Serapikselta sitä koskevan kirjeen:

OHJEITA

1. Puolustakaa oikeuksianne lehteen – se perustettiin teitä varten eikä kenelläkään muulla paitsi teillä kahdella ole oikeutta siihen, kuten [Serapis] määräsi.

2. Älkää pyytäkö kysymyksessä olevaa "palvelustyttöä"⁷⁰ tekemään yhtään mitään. Luopukaa hänen palveluksistaan niin paljon kuin voitte ja *kokonaan*, jos voitte.

3. Tehkää se kuitenkin tavalla, joka ei aiheuta avointa riitaa. Sanokaa sopivassa tilaisuudessa, ettei lehti ole tei-

⁶⁸ Annie Besant, "H. P. Blavatsky ja viisauden mestarit", *Tietäjä* 1909, s. 48.

⁶⁹ *Dâmodar. Mestarin oppilas*, Helsinki 1933, s. 9, 168.

⁷⁰ "Palvelustyttö" = Rosa Bates. LMW, II sarja, kirje 29.

dän eikä H.P.B:n, vaan että se kuuluu ja sitä johtavat eräät tietyt henkilöt, joita eivät tunne muut kuin te kaksi. Koetakaan välttää tuomasta "toimistoon" palvelustytön vastustavaa ja pahansuopaa magnetismia. Sen vaikutuksesta olette menettäneet jo 31 tilausta.

Huomenna enemmän.⁷¹

Joulukuussa Blavatsky, Olcott ja Dâmodar ystävineen tutustuivat Benaresissa asuvaan naisaskeettiin, jota kutsuttiin nimellä Mâji (Mâjji), 'kunnianarvoisa äiti'. Pandit Dayânanda Saraswatî Swâmiji⁷², joka tunsu hänet hyvin, tarjoutui viemään heidät Mâjin erakkomajaan Gangesin rannalle. Mâji teki myös vasta vierailun H.P.B:n luokse. Dâmodar kertoo:

Seuraavana päivänä Mâji tuli katsomaan Madamia, ja olin yksin heidän kanssaan. Mâji kysyi Madamilta, tietääkö tämä, että heillä on sama mies 'guruna'. Mutta kun Madam tahtoi hänen antavan joitakin todisteita siitä, mitä oli sanonut minulle, hän auliisti antoi niitä. Hän sanoi, että Madamin guru oli syntynyt Punjabissa, mutta asuu pääasiassa Intian eteläosassa ja erikoisesti Ceylonissa. Hän on noin 300 vuotta vanha, ja hänellä on samanikäinen kumppani, vaikka molemmat eivät vaikuta olevan edes neljäkymmentä. Muutaman vuosisadan sisällä hän tulee astumaan 'kshatriyan' (sotilaskasti) ruumiiseen ja tekemään joitakin suuria tekoja Intian puolesta, mutta aika ei ole vielä tullut. Kun Madam ja eversti Olcott olivat edellisenä kesänä menneet Karlin luoliin, he näkivät erään sannyâsin viisijalkaisen lehmän kanssa, joka (sannyâsi)

⁷¹LMW, II sarja, kirje 29.

⁷²Dayânanda oli Âryasamâj -järjestön johtaja. Teosofinen seura oli näihin aikoihin liitossa Âryasamâjin kanssa. Kuthumin mukaan Dayânanda oli vihitty joogi, ollut hyvin korkea chela Badrinathin lähistöllä, varustettu suurilla voimilla ja tiedolla, jotka hän myöhemmin menetti.

otti eversti Olcottia kädestä ja antoi hänelle teosofisen kädenotteen. Hän oli silloin kertonut eversti Olcottille olevansa Mâjin oppilas. Kerroin tuosta tapauksesta Mâjille, joka nauroi ja vastasi, ettei se ollut kukaan muu kuin Madamin guru fakiirin ruumiissa, joka oli antanut eversti Olcottille kädenotteen ja jos näemme fakiirin uudelleen, hän ei kykenisi enää antamaan merkkiä uudestaan, koska hän oli sinä aikana Madamin Gurun valtaamana, joka usein tekee sellaisia asioita.

Sitten toisen kerran Mâji tuli, ja tällöin läsnä olivat kaikki paitsi Swâmiji ja Madam, jotka tulivat jälkeensä. Olcott kysyi Mâjilta muutaman kysymyksen Madamista. Ja Mâji sanoi, että Madam ei ole se, miltä hän näyttää. Hänen sisäinen ihmisensä on ollut jo kahdesti hindulaisessa ruumiissa ja oli nyt kolmannen kerran. Hän sanoi myös, ettei hän ollut tätä ennen koskaan nähnyt eurooppalaista, mutta saatuaan gurultaan tietoja Madamista, hän tuli tätä katsomaan. Kun kysyin, oliko todellinen H.P.B. vielä ruumiissa, hän kieltäytyi vastaamasta ja lisäsi vain, että hän itse – Mâji – oli Madamia alemmpi arvoltaan. Olcottille hän sitten kertoi, että tämä oli kerran ollut nuori hindu Intian eteläosassa, mutta oli kuollut ja syntynyt jälleen. Sitten hän selitti, mitä merkitsi se tapaus, jolloin fakiiri oli tuonut viisijalkaisen lehmän Karlissa ja nähdessään eversti Olcottin oli antanut tälle teosofisen kädenotteen. Hän sanoi, että jokaisella on oikeus lausua Gâyatri-mantra, jossa on kolme 'pâdaa' (säettä), mutta brahmachârilla on oikeus lausua yksi 'pâda' enemmän, kun taas joogi saa lausua niin monta kuin tahtoo ja sillä tavalla tehdä ihmeitä. Täten joogilla on oikeus lausua mantra, jossa on viisi 'pâdaa', mikä vastaa samaa kuin 'Om Tat Sat', ja koska sana 'pâda' tarkoittaa myös jalkaa, hän oli tarkoituksellisesti tuonut viisijalkaisen lehmän ilmaisemaan tätä merkitystä. Ja sen lisäksi hän sanoi, että tämä

symboli on Madamilla sinettisormuksessaan, vaikka ei hän (Madam) eikä kukaan meistä ollut ilmoittanut Mäjille sitä tosiseikkaa. – – Hän yritti koetella minua yrittäen saada minut luopumaan päämäärästäni; mutta kun tämä kaikki epäonnistui, hän kertoi minulle, että jos tahdon saavuttaa henkistä edistystä ja nähdä ketään meidän Veljistämme, minun täytyy sitä varten luottaa täysin Madamiin. Kukaan muu ei kykene viemään minua oikean polun läpi. – – Sitten hän kertoi minulle, että minun pitäisi mennä kerran Madamin kanssa Junâgadh'in⁷³ vuorille, missä nämä adeptit tavallisesti asuvat, ja vaikken näkisi ketään ensi kerralla, magnetoitu ilma, jossa he elävät, tekisi minulle erittäin hyvää. He eivät yleensä pysähdy yhteen paikkaan, vaan muuttavat paikasta toiseen. He koontuvat kuitenkin kaikki yhteen tiettyinä päivinä vuodessa tiettyyn paikkaan lähellä Badrinath'ia Intian pohjoisosassa.⁷⁴

Vuonna 1880 maaliskuun lopulla Blavatskyn luokse saapui pariskunta Alexis ja Emma Coulomb suurta köyhyyttä kärsien. Blavatsky oli aikoinaan tutustunut Emmaan Egyptissä. Emma oli auttanut häntä hänen ahdingossaan. Blavatskyn kävi heitä sääli ja hän otti heidät väliaikaisesti asumaan luokseen. Mutta rouva alkoi kadehtia Blavatskya, panetteli häntä selän takana ym. Kerran hän jopa tarjoutui myymään H.P.B:n salaisuudet *Bombay Guardian* -lehden pastori Bowenille. Blavatsky kertoo:

⁷³ Kathiawarin niemimaalla Gujaratissa on Junagadh-niminen kaupunki. Se sijaitsee temppeleitä täynnä olevan Girnarin vuoren juurella. Seudulla on muutamia ikivanhoja buddhalaisia luolia ja kallioliolkare, johon on kaiverrettu keisari Ashokan 14 julistusta.

⁷⁴ Dâmodarin kirje 24.1.1880 W. Q. Judgelle. Sven Eek, *Dâmodar*.

Silloin käännyin guruni ja Mestarini puoleen, joka silloin oli kolmen päivän matkan päässä Bombaysta ja alistin hänen ratkaistavakseen, oliko oikein ja teosofista pitää *kahta sellaista käärmettä* talossa, sillä ainakin tämä nainen, ellei hänen miehensä, uhkasi koko Seuraa. Tahdotteko tietää vastauksen, jonka sain? Nämä ovat hänen sanansa *sanasta sanaan*; vastaus alkaa eräällä *Sääntöjen Kirjan* ajatelmallalla:

'Jos huomaat nälkäisen käärmeen ryömivän taloosi ruokaa etsien ja jos, peläten sen purevan itseäsi, ajat sen ulos kärsimään ja näkemään nälkää sen sijaan, että tarjoaisit sille maitoa, sinä käännyt pois Säälän Tieltä. Näin toimii arka ja itsekäs.'

Sinä tiedät, että sinua uhataan **PERSOONALLISESTI**; sinun on kuitenkin opittava, että **NIIN KAUKAN KUIN TEOSOFISESSA SEURASSA ON KOLME IHMISTÄ, JOTKA OVAT MEIDÄN HERRAMME SIUNAUKSEN ARVOISIA – SITÄ EI MILLOINKAAN VOIDA HÄVITTÄÄ...** Teidän kumpaisenkin karmat ovat suunnaltaan vastakkaisia. Pitääkö sinun, halpamaisesti peläten sitä, mikä saattaa tapahtua, sekoittaa nämä molemmat ja tulla hänen kaltaiseksi? ... He ovat kodittomia ja nälkäisiä; hoivaa ja ruoki heitä sitten, ellet tahdo osallistua hänen karmaansa.⁷⁵

Toukokuussa 1880 Blavatsky ja Olcott lähtivät laivamatkalle kohti Ceylonia. Mukana olivat E. Wimbridge, Dâmodar, Babula ym. Tällä matkalla Ceyloniin Blavatsky ja Olcott tapasivat ensi kertaa nuoren Don David H. Hewavitarnen, joka oli tällöin

⁷⁵H. P. Blavatsky, "Muuan kirje esoteristeille", *Ruus-Risti* 2/1939, s. 57–58. Blavatsky, *Esoteeriset ohjeet I, II, ja III*, s. 84–85.

16-vuotias ja josta myöhemmin tuli Anâgârîka Dharmapâla, suuri buddhalainen dharman julistaja ja mystikko. Gallessa, Râmânya Nikâyân temppeleissä Blavatsky ja Olcott tunnustautuivat buddhalaisiksi.⁷⁶ Blavatskysta tuli maallikkosisar eli upâsikâ ja Olcottista maallikkoveli, upâsaka.

IV LUKU

A. P. Sinnetin kirjeenvaihto Kuthumin kanssa

27. elokuuta 1880 H. P. Blavatsky, H. S. Olcott ja Babula lähtivät junalla kohti pohjoista. Dâmodar oli kotimiehenä Coulombien kanssa. Syyskuusta lähtien hän sai hyvin usein kirjeitä "Moryalta ja muilta" postin kautta tai jollakin mystisellä tavalla. Dâmodar kertoo:

Noustuani aamulla ja kylvettyäni avasin pöydän keskimmäisen laatikon ja ensimmäinen asia, jonka näin, oli kirjelappu osoitteella: "Dâmodar K. Mavalankar S. ∴ :n [Moryan] käskystä." Avasin sen, ja se oli kirjoitettu puhtaalla ja hyvin ylevällä hindustanin kielellä, joten en kyennyt sitä ymmärtämään, ja muutaman päivän sisällä sain postin kautta sen käännöksen englanniksi. Olen kai maininnut, että kaikista tuolla tavoin saamistani tiedonannoista tulisi pieni kirja. Siksi kerron sinulle hyvin tärkeän asian, joka tapahtui muutaman päivän kuluttua tuosta tapauksesta.

Noin kello kaksi aamulla lopetettuani työni lukitsin huoneen oven ja laskeuduin vuoteelleni. Noin kahden tai kolmen minuutin kuluttua kuulin H.P.B:n äänen hänen

⁷⁶ODL, II osa, 1974, s. 167.

huoneestaan kutsuvan minua. Nousin ja menin sisään. Hän sanoi: "Muutamat henkilöt haluavat nähdä sinut" ja lisäsi hetken kuluttua: "Mene nyt ulos äläkä katso minua." Ennen sitä minulla oli kuitenkin aikaa kääntää kasvoni. Näin hänen vähitellen häviävän näkyvistä, ja samasta paikasta, josta hän oli hävinnyt, nousi [Moryan] muoto. Samalla kun olin kääntänyt selkäni näin kaksi muuta, puetuna, kuten jälkeinpäin sain tietää, tiibetiläisiin vaatteisiin. Yksi heistä jäi [Moryan] kanssa H.P.B:n huoneeseen. Toisen näin sängylläni, kun tulin ulos. Tervehdin häntä ja kysyin, oliko hänellä mitään ohjeita annettavana. Hän sanoi: "Jos jotain on, he kertovat sinulle kysymättä." Sitten hän pyysi minua seisomaan hiljaa jonkin aikaa ja alkoi katsella minua kiinteästi. Tunsin hyvin miellyttävän tunteen; oli kuin olisin joutunut ruumiini ulkopuolelle.

En voi sanoa nyt, kuinka paljon aikaa oli kulunut tuon ja sen välillä, josta nyt ryhdyn kertomaan. Mutta näin, että olin erikoisessa paikassa. Se oli Ylä-Kashmirissa Himalajan juurella. Näin, että minut oli viety paikkaan, jossa oli ainoastaan kaksi taloa aivan vastapäätä toisiaan. Muuta merkkiä asutuksesta ei ollut. Yhdestä talosta tuli ulos henkilö, joka oli kirjoittanut minulle yllämainitun hindinkielisen kirjeen ja joka myöhemmin on ollut kirjeenvaihdossa kanssani.

Tämä henkilö oli Mahatma Kuthumi. Dâmodar jatkaa kertomustaan:

Vastapäätä häntä seisoivat [Morya]. Veli K- pyysi minua seuraamaan itseään. Mentyämme lyhyen matkaa – noin puoli mailia [800 m] – tulimme luonnon muovaamaan maanalaiseen Himalajan alla kulkevaan käytävään. Polku on hyvin vaarallinen. Siellä on luonnon muovaama pengertie Indus-joen varrella. Joki virtaa sen alapuolella koko raivollaan. Polku on vain yhden ihmisen levyinen, ja

yksi väärä askel sinetöi matkustajan kohtalon. Tämän pengertien lisäksi on useita laaksoja, joiden poikki on kuljettava. Kuljettuamme melkoisen matkan tätä maanalaista käytävää tulimme avoimelle tasangolle L-k:ssa [Ladakhissa?]. Siellä on suuri, jyrkävä rakennus, joka on tuhansia vuosia vanha. Sen edessä on valtavan suuri egyptiläinen Tau. Rakennus on seitsemän suuren pyramidin muotoisen pylvään varassa. Sisäänkäynnin kohdalla on suuri kolmiomainen holvi. Sisällä on erilaisia huoneita. Rakennus on niin iso, että mielestäni siihen voisi helposti mahtua kaksikymmentätuhatta ihmistä. Minulle näytettiin joitakin osastoja. Tämä on keskuspaikka, jonne kaikkien meidän Osastoomme⁷⁷ kuuluvien, jotka on havaittu initiaation arvoisiksi ja kelvollisiksi mysteerioihin, on mentävä loppuseremonioita suorittamaan ja oltava siellä määrätyn ajan. Seurasin Guruani suureen saliin. Paikan mahtavuus ja puhdashenkisyys saisi kenet tahansa kunnioittavan pelon valtaan. Keskellä olevan alttarin kauneus varmasti häikäisee kirkkaimmatkin silmät. Sen äärellä jokaisen kokelaan on tehtävä initiaatiolupauksensa. JOHTAJAN istuimen loistokkuus on vertaansa vailla. Kaikki on laadittu geometrinen periaatteiden mukaan ja sisältää erilaisia symboleja, jotka selitetään vain vihityille. Mutta en voi nyt sanoa enempää, koska minua sitoo vaihtiolulupaus, jonka annoin siellä K:-lle. Seistessäni siellä en tiedä mitä tapahtui, mutta yllättäen nousin ja huomasin olevani sängyssäni. Kello oli kahdeksan aamulla. Mitä näkemäni oli? Oliko se unta vai todellisuutta? Jos se oli todellisuutta, kuinka olen voinut kulkea koko Himalajan

⁷⁷

Olcott oli ryhmittänyt Seuran kolmeen jaostoon, joita sanottiin Osastoiksi:

III: uudet jäsenet, jotka eivät ole vapaita maailmallisista harrastuksista,

II: oppilaat, jotka ovat vetäytyneet niistä tai ovat valmiita niin tekemään,

I: adeptit itse, jotka, vaikkeivät ole suorastaan jäseniä, ovat tekemisissä Seuran ja sen työn kanssa.

halki – vaikkakin astraaliruumiissani – niin lyhyessä ajassa? Ymmälläni näistä ajatuksista istuin hiljaa, jolloin kirjelappu putosi nenälleni. Avasin sen ja ymmärsin sen sisällöstä, ettei se ollut unta, vaan minut oli viety jollakin mystisellä tavalla astraaliruumiissani todelliseen initiaatiopaikkaan, jonka seremonioissa tulen olemaan ruumiillisesti läsnä, jos osoitan olevani siunauksen arvoinen.⁷⁸

H. P. Blavatsky ja H. S. Olcott olivat Pioneer-lehden toimittajan Alfred Percy Sinnetin ja tämän rouvan Patiencen vieraana Simlassa, jossa nämä asuivat hellekauden aikana. Pioneer oli brittiläisen hallituksen kannattaja. Lokakuussa A. P. Sinnett lähetti H. P. Blavatskyn kautta kirjeen Mestarille osoittaen sen "Tuntemattomalle Veljelle". Koska Blavatskyn oma Mestari oli kieltäytynyt kirjeenvaihdosta, Blavatsky kääntyi Kuthumin puoleen. Samoin Sinnetin ystävä A. O. Hume lähetti H. P. Blavatskyn välityksellä kirjeen Opettajille. Allan Octavian Hume oli brittiläisen hallituksen palveluksessa oleva korkea virkamies ja aikansa huomattavimpia ornitologeja. Kuthumi kertoo reaktiostaan tähän kirjeeseen A. O. Humelle:

...kirjeenne oli niin vakava, sen henki niin lupaava, siinä piilevät mahdollisuudet yleisen hyvän tekemiseen niin suuret, että olin vähällä huudahtaa 'heureka' sen luettuani ja heittää Diogeneksen lyhtyni pensaikkoon, mutta pidättydyin siitä, koska liian hyvin tunnen inhimillisen sekä – suokaa anteeksi – länsimaisen luonteen. Koska en missään tapauksessa voinut väheksyä tätä kirjettänne, vein sen kunnianarvoisalle Johtajallemme. En kuitenkaan onnistunut saamaan Häneltä muuta kuin luvan väliaikaiseen kirjeenvaihtoon, jotta voisitte avata koko sielunne, ennen kuin lopullinen lupa annettaisiin.

⁷⁸Dämodarin kirje W. Q. Judgelle 28.6.1881. Sven Eek, *Dämodar...* ss. 60–62.

18. lokakuuta 1880 on todennäköisin päivämäärä, jolloin A. P. Sinnett sai *ensimmäisen* kirjeensä Kuthumilta, allekirjoituk-
sena Koot'Hoomi Lal Singh. "Lal Singh" -nimen keksi Gjual-
khood puolittain kirjailijanimeksi.⁷⁹

26. lokakuuta Blavatsky ja Olcott tapasivat erään Mestareista
Amritsarissa sikhien Kultaisen temppelin luona. Olcott kertoo:

Joukot seurasivat meitä osoittaen ystävällistä kohte-
liaisuutta. Meille annettiin temppelissä kukkaseppeleitä
ja sokerimakeisia; ja pyhätön luona, missä oli pantu
näytteille miekkoja, teräskilpiä, panssaripaitoja ja muita
sikhien soturipappien, akalien, valvonnassa olevia sota-
aseita, kohtasin ällistyksekseni ja ilokseni erään mesta-
rin rakastavan hymyn. Hän oli hetken vartijoiden jou-
kossa ja antoi meille jokaiselle tuoreen ruusun, silmis-
sään siunaus. Hänen sormiensa kosketus, kun hän kätte-
li minua, aiheutti väristyksen, joka kulki läpi ruumiin,
kuten arvata saattaa.⁸⁰

29. 10. Kuthumi kirjoitti A. P. Sinnettille Amritsarista mm:

Meitä uhkaa eräässä mielessä kriisi, josta meidän on
suoriuduttava. Voisin sanoa kaksikin – toinen Seuraa,
toinen Tiibetiä koskeva. Voin uskoa teille luottamuksel-
lisesti, että Venäjä kokoaa vähitellen Kiinan sodan var-
jolla sotavoimiaan hyökätäkseen vastaisuudessa tähän
maahan. Jos tämä ei sille onnistu, johtuu se meistä, ja
ainakin tässä ansaitsemme teidän kiittollisuutenne.
Huomaatte siis, että meillä on painavampia asioita kuin
pieniä seuroja pohdittavanamme, Teosofista seuraa ei

⁷⁹ ML, I; CW, II osa, s. xxxiv; ML, LXV.

⁸⁰ ODL, II sarja, s. 254-255.

kuitenkaan saa laiminlyödä. Asia on saanut sysäyksen, mikä voi saada aikaan sangen ikäviä seurauksia, ellei sitä hyvin hoideta. Palauttakaa mieleenne usein muistelemienne ja ihaillemienne Alppien lumivyöryt ja muistakaa, että alussa niiden massa on vähäinen ja niiden liikevoima pieni. Kulunut vertaus, voitte sanoa, mutta en keksi parempaa esimerkkiä tarkastellessani vähäpätöisten seurausten vähittäistä kasautumista ja kasvamista uhkaavaksi kohtaloksi Teosofiselle Seuralle. Se tuli aivan äkkiä mieleeni, kun tuonnoin kuljin Kuenlunin solia – te sanotte niitä Karakoramiiksi – ja näin lumivyöryn tulevan. Olin henkilökohtaisesti mennyt johtajamme luokse esittämään Mr. Humen tärkeää tarjousta ja kuljin kotimat kallani kohti Ladakhia. En voi sanoa, mitä muita mietteitä vielä olisi voinut seurata. Juuri kun aioin hyötyä juhlallisesta hiljaisuudesta, joka tavallisesti seuraa sellaista vyöryä, saadakseni selvemmän kuvan nykyisestä tilanteesta ja Simlan "mystikkojen" ominaisuuksista, minut kovakouraisesti keskeytettiin mietteitäni. Tuttu ääni, kimakka kuin Saraswatin riikinkukon – joka, jos voimme uskoa perimätietoa, pelästytti tiehensä Nagojen kuninkaan – huusi voimavirtoja pitkin: "Olcott on jälleen herättänyt itse paholaisen! ... englantilaiset tulevat hulluiksi ... Koot Hoomi, *tule pian* auttamaan minua!" – ja kiihtymyksessään hän unohti puhuvansa englantia. Minun täytyy sanoa, että "vanhan rouvan" sähkösanomat iskevät kuin katapultin sinkoamat kivet!

Mitä muuta voin tehdä kuin tulla? Oli hyödytöntä väitellä matkan päästä sellaisen kanssa, joka oli lohduttoman epätoivon ja sisäisen sekasorron tilassa. Päätin siis jättää monivuotisen yksinäisyyteni ja viipyä jonkun aikaa hänen luonaan lohduttaakseni häntä, sikäli kuin taisin. Mutta ystävämme ei ole niitä, jotka saavat mielensä taivutetuksi Marcus Aureliuksen filosofisen tyy-

neen alistuneisuuteen. Kohtalottaret eivät milloinkaan ole säätäneet, että hän voisi sanoa: "On jaloa tehdä hyvää kuullakseen itsestään puhuttavan pahaa" Olen tullut vain muutamiksi päiviksi, mutta huomaan, etten pitkää aikaa voi sietää omien maamiestenikään tukahduttavaa magnetismia. Olen nähnyt eräiden ylpeiden, vanhojen sikhiemme humalaisina hoipertelevan pyhän tempelinsä marmorikiveyksellä. Olen kuullut englantia puhuvan vakilin⁸¹ saarnaavan yoga-vidyaa⁸² ja teosofiaa vastaan väittäen näitä petokseksi ja valheeksi selettäen, että englantilainen tiede on vapauttanut heidät moisesta "alentavasta taikauskosta", ja pitävän loukkauksena Intiaa kohtaan väitettä, että likaiset joogit ja sannyasit tietävät jotakin luonnon mysteereistä, taikka että joku elävä ihminen voi tai on voinut suorittaa ilmiöitä! Huomenna käännän kasvoni kotiani kohti.⁸³

1. marraskuuta Kuthumi vastasi A. O. Humen kirjeeseen.⁸⁴

Hyvä Herra – käytän hyödykseni ensimmäisiä joutoaikani hetkiä vastatakseni muodollisesti 17. viimekuuta olevaan kirjeeseen. Selostan johtajiemme kanssa pidetyn neuvonpidon tulosta, joka koski kirjeessänne ollutta ehdotusta ja yritän samalla vastata kaikkiin kysymyksiinne.

⁸¹ Vakil – intialainen asianajaja.

⁸² Yoga-vidya – salatiede.

⁸³ ML, IV.

⁸⁴ Tätä Kuthumin kirjettä ei ole julkaistu kirjassa *The Mahatma Letters*, mutta se sisältyy Barborkan kirjaan *The Mahatmas and their Letters*. Kuthumin alkuperäiskirjeet on kirjoitettu riisipaperille mustalla, vihreällä, joskus punaisella, mutta enimmäkseen sinisellä musteella. Moryan kirjeissä on useimmiten käytetty punaisen eri sävyjä – eräässä kirjeessä on osa tekstistä kirjoitettu mustalla, osa punaisella – osa yhdestä sanasta on kirjoitettu punaisella ja sanan loppu mustalla.

Ensin kiitän teitä veljeskuntamme koko osaston puolesta, joka on erikoisesti kiinnostunut Intian hyvinvoinnista, avuntarjouksestanne, jonka tärkeyttä ja vilpittömyyttä kukaan ei voi epäillä. Koska perimälinjamme juontuu kaukaisesta menneisyydestä intialaisen kulttuurin eri vaiheiden kautta, rakkautemme isänmaahan on säilynyt syvävä ja kiihkeänä luonnonlakeja koskevien tutkimustemme avartavasta ja yleismaailmallistavasta (anteeksi, jos tuo sana [cosmopolitanizing] ei ole englantia) vaikutuksesta huolimatta. Joten minä ja jokainen intialainen isänmaanystävä tunnemme mitä voimakkainta kiittollisuutta jokaisen isänmaatamme kohtaan osoitetun ystävällisen sanan tai teon johdosta.

Ajatelkaa sitten, että koska me kaikki olemme vakuutuneita siitä, että Intian alennustila johtuu suureksi osaksi siitä, että sen vanha henkinen sivistys on tukahdutettu ja että kaikki, mikä auttaa palauttamaan tuon ajattelun ja moraalin korkeamman tason vaikuttaa elvyttävästi kansallisiin voimiin, niin jokainen meistä luonnollisesti ja pakkottamatta on halukas edistämään seuraa, jonka muodostamisesehdotuksesta nyt keskustellaan, varsinkin, jos se todella on tarkoitettu itsekkäistä vaikuttimista puhtaaksi seuraksi, jonka tarkoitus on muinaisen tieteen elvyttäminen ja pyrkimys palauttaa maamme arvostus maailman silmissä.⁸⁵

Joulukuussa 1880 Sinnett sai Kuthumilta kirjeen, jonka tekemisestä tämä myöhemmin kertoi:

⁸⁵ Barborka, *The Mahatmas*, s. 65-66. Suunniteltu seura on Teosofisen Seuran anglointialainen osasto. Historia tuntee A. O. Humen parhaiten kuitenkin Intian kansalliskongressin epävirallisena isänä. Hänen kiertokirjeensä 1.3.1883 Kalkuttan yliopistosta valmistuneille johti lopulta sen perustamiseen vuonna 1885. Hume halusi vapauttaa Intian taantumuksellisesta byrokraatiasta eikä ajatellut sen eroa Brittiläisestä imperiumista.

Kysymyksessä olevan kirjeen sepitin eräällä matkalla ja hevosen selässä. Sanelin sen mentaalisesti kohdistamalla erääseen nuoreen chelaan, joka sen myöskin "presipittoi". Hän ei vielä ole erikoistuntija tällä psyykkisen kemian alalla, ja hänen oli se kopioitava tuskin näkyvästä painojäljestä. Siitä syystä toinen puoli oli jäänyt pois ja toinen puoli on "taiteilijan" enemmän tai vähemmän muuttelema. Kun hän ajan tullen kysyi minulta, halusinko lukea ja korjata sen, vastasin – varomattomasti, sen myönnän: "Se kelpaa minkälaisena tahansa, poikani – ei merkitse niin paljoa, jos olisittekin jättänyt muuttaman sanan välistä." Olin fyysisesti hyvin väsynyt ratsastettuani lakkaamatta 48 tuntia ja – fyysisesti – puoliiksi nukuksissa. Sitäpaitsi minulla oli *psyykkisesti* hyvin tärkeää tehtävää, niin että minusta oli hyvin vähän jäljellä kirjeelle uhrattavaksi. Herättyäni huomasin, että se oli jo lähetetty ja kun en silloin etukäteen aavistanut, että se painettaisiin, jätin sen kokonaan pois ajatuksistani.⁸⁶

Kuthumi on kertonut Sinnetille, että hänen kirjeensä "eivät ole kirjoitettuja vaan painettuja (impressed) tai presipitoituja (precipitated = saostettuja, tiivistettyjä, merkityksessä aineellistettuja). Kuthumi selittää tätä näin:

Tietysti *minun on luettava* jokainen kirjoittamanne sana, muuten aikalailla sotkisin asioita. Kirjeiden lukeminen henkisillä silmillä vie saman verran aikaa kuin lukeminen fyysisillä silmillä. Sama voidaan sanoa vastauksistani. Sillä "presipitoinpa" tai sanelen ne tai kirjoitan itse, vaihtelee aika vain muutamalla minuutilla.

⁸⁶ ML, XCIII. A. P. Sinnett julkaisi otteen kirjeestä kirjassaan *Occult World* (kirje ML, VI)

Minun on *harkittava* asiaa lähemmin, valokuvattava jokainen sana ja lause huolellisesti aivoissani, ennen kuin se voidaan toistaa "presipitaatiolla". Kameralla tehtyjen kuvien kiinnittämiseksi kemiallisesti valmistetulle pinnalle vaaditaan, että kuvattava kappale ensin asetetaan polttopisteeseen. Muussa tapauksessa sattuu, kuten usein huonoissa valokuvissa, etteivät kuvattavan jalat ja pää ole oikeassa keskinäisessä suhteessa tai muuta sellaista. Samoin täytyy meidän ensin valmistaa lause ja painaa mieliimme jokainen paperille tuleva sana, ennen kuin siitä tulee luettavaksi kelpaava. Nyt en voi kertoa teille tästä tämän enempää. Vasta kun tiede on päässyt selville litofylien (tai litobiblionin) mysteeristä ja tavasta, jolla lehtien kuvat painautuvat kiviin, voin saada teidät ymmärtämään tätä menetelmää yksityiskohtaisemmin. Mutta tietäkää ja pitäkää mielessä: me seuraamme vain luontoa ja *jäljennämme täsmällisesti sen töitä*.⁸⁷

Kolme vuotta myöhemmin Kuthumi antoi lisätietoja kirjojen tekotavasta:

Ja ennenkuin jatkan, minun täytyy selittää teille vähän tätä *presipitoimistapaa*. Psykkisen Tutkimusseuran viimeaikaiset kokeet auttavat teitä suuresti ymmärtämään tämän "mentaalisen sähkötyksen" järjellistä perustaa. Olette mainitun yhdistyksen aikakauslehdestä huomannut, kuinka ajatuksensiirtoon vähitellen voimistamalla vaikutetaan. Geometrisen tai jonkun muun muodon kuva, joka on painettu aktiivisiin aivoihin, painetaan vähitellen passiivisen subjektin vastaanottaviin aivoihin – kuten tuon lehden palstoja kuvittavat reprodiktiosarjat osoittavat. Kaksi tekijää on tarpeen, jotta

⁸⁷ ML, VI.

saataisiin aikaan täydellinen ja silmänräpäyksellinen mentaalinen sähkötyö: luja keskittyminen toimijassa ja täydellinen vastaanottava passiivisuus "lukija"-subjektissa. Jos toisen tai toisen tila häiriintyy, niin tulos on vastaavasti epätäydellinen. "Lukija" ei näe kuvaa "sähköttäjän" aivoissa, vaan näkee sen ikäänkuin nousevan omissaan. Jos viimeksimainitun ajatus liikkuu, katkeaa psyykkinen virta, yhteys irtaantuu ja tulee hajanaiseksi. – – Pankaa mesmerisen subjektin käteen puhdas paperiarkki, sanokaa hänelle, että siinä on joku lukemanne kirjan sivuista, keskittäkää ajatuksenne sanoihin ja katsokaa, kuinka – *edellyttäen, ettei hän itse ole tätä lukua lukenut*, vaan ottaa sen vain muististanne – hänen luentansa heijastaa teidän omia enemmän tai vähemmän selviä muistojanne kirjailijan kielestä. Sama koskee chelaan siirretyn ajatuksen presipitoimista paperille (tai pikemmin paperiin). Jos vastaanotettu mentaalinen kuva on heikko, täytyy hänen näkyvän toisintonsa vastata sitä; ja sitä enemmän kuta tarkemmin hän huomioi. Jos hän olisi ainoastaan aidolla meedion luonteella varustettu henkilö, niin voisi hänen "Mestarinsa" käyttää häntä jonkinlaisena *psykkisenä painokoneena*, joka tekisi litografisia ja psykografisia painokuvia siitä, mitä toimijalla on mielessä. Hänen hermostonsa olisi kone, hänen hermo-auransa painomustetta ja värit saataisiin tuosta tyhjentyttömästä pigmentti (samoin kuin kaiken muun) -varastosta, akasasta. Mutta meedio ja chela ovat toinen toisensa täysiä vastakohtia; viimeksimainittu toimii tietoisesti.⁸⁸

H. P. Blavatsky kertoi tästä kirjeenvaihtotekniikasta *The Theosophist* -lehdessä seuraavin sanoin:

⁸⁸ML, XCIII.

Puheena olevien kirjeiden kirjoitustyö on suoritettu eräänlaisella psykologisella telepatialla: Mahatmat hyvin harvoin kirjoittavat kirjeitään tavallisella tavalla. On olemassa niin sanoakseni sähkömagneettinen yhteys psykologisella tasolla Mahatman ja hänen chelansa välillä, sen joka toimii hänen kirjurinaan. Kun Mestari haluaa kirjoittaa kirjeen tällä tavalla, hän vetää sen chelan huomion puoleensa, jonka hän on valinnut tehtävää varten aiheuttamalla astraalikellon (jonka niin monet toverimme ja muutkin ovat kuulleet) soimisen tämän lähellä, aivan niin kuin lähettävä lennätinkonttori lähettää signaalin vastaanottajakonttorille ennen sanoman sähköttämistä. Mahatma lähettää kohti oppilasta mielessään nousevat ajatukset, jotka hän pukee sitten mentaalisesti lausutuiksi sanoiksi ja pakottaa ne menemään pitkin astraalivirtoja oppilaan aivoihin. Sieltä ne suuntautuvat hermovirtojen välityksellä oppilaan kämmeniin ja sormien päihin, joista ne jäävät magneettisesti valmistettuun paperinpalaan. Kun ajatusaallot näin painetaan paperiin, ainekset siihen vedetään akashan valtamerestä (joka läpäisee fyysisen maailman jokaisen atomin) okkultisen prosessin avulla, jota ei sovi tässä kuvata, ja paperiin jäävät pysyvät jäljet.

Tästä syystä on selvää, että yllä kuvatuun kirjoituksen onnistuminen riippuu pääasiassa seuraavista seikoista: ensiksi siitä voimasta ja selkeydestä, jolla ajatukset lähetetään ja toiseksi siitä, että vastaanottavat aivot ovat vapaat kaikenlaisista häiriöistä. Tavallisen sähkölennättimen suhteen asianlaita on aivan sama. Jos syystä tai toisesta sähkövoimaa syöttävä paristo laskee alle tarvittavan voimakkuuden jossain lennätinlinjassa tai jos vastaanottokeijassa on häiriöitä, lähetetty sanoma tulee joko typistyneenä tai muulla tavoin epäselvänä – –. Itse

asiassa sellaisia epätarkkuuksia syntyy hyvin usein, kuten voi päätellä siitä mitä Mahatma sanoo ylläolevassa otteessa.

"Pitäkää mielessä", hän sanoo, "että näitä kirjeitani ei ole kirjoitettu vaan *painettu* (impressed) tai tiivistetty (precipitated) ja *sitten on korjattu kaikki virheet*." Katsokaamme virheen lähteitä presipitaatiossa. Kun muistamme ne olosuhteet, jolloin sähköisiin tulee sekasotkua, ymmärrämme, että jos Mahatma jostain syystä tulee voimattomaksi tai sallii ajatuksiensa harhailu muualle prosessin aikana tai epäonnistuu tarvittavan voimakkuiden määräämisessä astraalivirtoihin, joita pitkin hänen ajatuksensa on heijastettu tai jos oppilaan hämmentynyt huomio aiheuttaa häiriöitä tämän omissa aivoissa ja hermokeskuksissa, prosessin onnistuminen häiriintyy erittäin suuresti.⁸⁹

Kuthumi kertoi eräässä kirjeessään A. O. Humelle:

Kuten täydestä astiasta vesi juoksee siihen yhdistettyyn tyhjään astiaan, ja yhteinen taso kummassakin astiassa saavutetaan ennemmin tai myöhemmin syöttöputken tehosta riippuen, samoin virtaa adeptin tieto oppilaaseen, ja oppilas saavuttaa adeptin tason vastaanotto-kykynsä mukaisesti. Samalla oppilas, joka on yksilö ja erillinen kehittyvä olento, antaa mestarille hankkimansa luonteenlaadun. Mestari omaksuu *hänen* tietonsa, ja jos on kysymys kielestä, jota hän ei tunne, niin mestari saa oppilaan kielen sellaisenaan – kaikkine erikoisuuksiineen – ellei hän vaivaudu siivilöimään ja muovaamaan sanontoja niitä käyttäessään. Todistuksena on M. [Mo-

⁸⁹ *The Theosophist*, V osa, No 3–4, 1883-1884. CW, VI osa, s. 120–121.

rya], joka ei osaa englantia ja jonka on käytettävä Olcottin tai vanhan rouvan [H.P.B:n] kieltä.⁹⁰

H. P. Blavatskyn mukaan Gjual-khool käänsi hänelle englanniksi Moryan kirjeet.

14. joulukuuta – Näihin aikoihin Teosofinen Seura omaksui Benaresin Mahârâjan suvun tunnuslauseen: *satyân nâsti paro dharmah*, totuutta korkeampaa uskontoa ei ole. Se on jonkin verran muotoiltu kohta *Mahâbhâratastan* Sântiparvan-epi-odista, jonka kontekstissa lause tarkoittaa: “Ei ole velvollisuutta, mikä olisi korkeampi kuin totuus” (*Mahâbhârata*, 12. kirja, 162. luku)⁹¹

Tammikuussa 1881 Kuthumi ilmoitti A. P. Sinnettille: Kun- nianarvoisa Hobilgan⁹² on viisaassa ennakkonäkemyksessään sanonut, ettei minulla ole oikeutta rohkaista teitä astumaan tie- lle, jossa saisitte vierittää kiveä kuin Sisyfos, sillä aikaisemmat ja hyvin pyhät velvollisuudet tulisivat varmasti pidättämään tei- tä.⁹³

19. helmikuuta kyproslainen adepti Hilarion kävi tapaamassa H. P. Blavatskya ja H. S. Olcottia. Hän oli "matkalla Tiibetiin ja oli perinpohjaisesti tarkastellut tilannetta... Hän kertoi näke- myksensä Intiasta, Bombaysta, Bombayn, Ceylonin, Englannin ja Euroopan Teosofisesta seurasta, kristinuskosta ja muista asi- oista."⁹⁴ Muistoksi käynnistään hän jätti pahasti kuluneen kul-

⁹⁰ LMW, I sarja, kirje 30 (1988 engl. editiossa kirje 43).

⁹¹ CW, II, xxxv.

⁹² Hobilgan eli hubilgan on mongolinkieltä ja tarkoittaa samaa kuin tiibetin sana tülku eli valaistuneen henkilön, rinpochen, ilmennysshahmo eli jälleensyntymälama.

⁹³ ML, VII.

⁹⁴ Olcottin päiväkirja.

lalla kirjoitus päänäkö. ⁹⁵ Nähtävästi Hilarionin käynnin seurauksena Teosofinen Seura päätettiin järjestää uudelle pohjalle. Veljeyden aatetta päätettiin edistää näkyvämmiin ja pitää okkultismia enemmän taka-alalla – sitä varten olisi salainen osasto.

Bombayn kautta kulki aiemmin eräs toinenkin Tiibetiin matkaja. Artikkelissaan, joka käsitteli Syyrian ja Libanonin druusi-veljeskuntaa, H'amzan eli al-Hamman seuraajia, H.P.B. kertoo:

Koska Salama ja Boha-eddin [Bahâ'al-Dîn] – kaksi nimeä, jotka johdattavat mieleen sanat lama ja buddha – ovat ainoat, joille on uskottu Hamzan olinpaikan salaisuus ja koska heillä on keinot kääntyä mestarinsa puoleen, he esittävät aika ajoin hänen ohjeensa ja määräyksensä veljeskunnalle. Vielä tänä päivänä tuon nimiset *uqqalit* matkustavat joka *seitsemäs* vuosi Basran ja Persian kautta Tartariaan ja Tiibetiin, Kiinan läntisimpään osaan ja palaavat yhdentoista vuoden kuluttua takaisin tuoden uusimmat määräykset al-Hammalta. Koska odotettiin Kiinan ja Venäjän välistä sotaa, ⁹⁶ druusien lähetti kulki viime vuonna [1880] Bombayn kautta matkallaan Tiibetiin ja Tartariaan. ⁹⁷

Maaliskuussa Kuthumin A. P. Sinnettille lähettämä kirje saapui Lontooseen. Kuthumi aloittaa kirjeensä:

Tuntemattoman laakson syvyyksistä, Terich-Mirin ⁹⁸ jyrkkien kallioiden ja jäätikköjen keskeltä – laaksosta, johon ei eurooppalaisen jalka koskaan ole astunut sen

⁹⁵ ODL, II sarja, 1974, 294.

⁹⁶ Venäjän valloitti näihin aikoihin Keski-Aasiaa.

⁹⁷ Blavatsky, CW, III osa, art. "Lamas and Druses"; Blavatsky, *Jumalten viisaus*, s. 96.

⁹⁸ Tirich Mir, Hindukuš-vuoriston korkein vuori, sen rinteet sijaitsevat Afganistanin ja Pakistanin nykyisellä rajalla.

päivän jälkeen, kun sen emovuori hengitettiin esiin maa-emomme povesta – lähettää ystävänne teille nämä rivit. Täällä vastaanotti K. H. "rakastavat kunnioituksenosoituksenne" ja täällä on hänen aikomuksensa viettää "kesälomiansa". Tämä kirje lähetetään "ikuisen lumen ja puhtauden asuinsijoilta" ja vastaanotetaan "paheen asuinsijoilla" ... Merkillistä, n'est-ce-pas?⁹⁹ Tahtoisinko, tai pikemminkin, voisinko olla kanssanne noilla "asuinsijoilla"? En, mutta olin useita eri kertoja muualla, vaikkakaan en "astraalisessa" tai jossain toisessa koskeltavassa muodossa, vaan yksinkertaisesti ajatuksissani. Eikö tämä teitä tyydytä? Hyvä, hyvä, tiedätte, mitkä rajoitukset sitovat minua teidän puoleltanne, ja teidän täytyy olla kärsivällinen.

Teidän tuleva kirjanne on pieni jalokivi. Ja vaikka se onkin pieni, voidaan sen jonakin päivänä nähdä kohoavan yhtä korkealle kuin Mount Everest teidän Simlanne kukkuloiden yläpuolelle. Kaikkien tämänlaatuisten kirjojen joukossa spiritistisen kirjallisuuden viidakossa tulee tämä epäilemättä olemaan lunastaja, annettu uhrina spiritistisen maailman syntien lunastukseksi. Alussa he tulevat hylkäämään sen – ei vaan panettelemaan sitä. Mutta se tulee löytämään uskolliset kaksitoista, ja spekulaaation maaperään kylvämäenne siemenet eivät tule kasvamaan rikkaruohoa. Niin paljon voidaan luvata. Olette usein liiankin varovainen. Muistutatte lukijaa liian usein tietämättömyydestänne ja esitätte vaatimattomana teoriana sellaista, minkä sydämenne sisimmässä tiedätte ja tunnette selviöksi – primaarisiksi *totuudeksi* –. Sensijaan, että auttaisitte lukijaa, saatatte hänet vain sen kautta hämmennyksiin – ja herätätte epäilystä. Mutta se on kuitenkin henkevä ja älykäs pieni tutkielma se-

⁹⁹ 'vai mitä?'

kä henkilökohtaisesti näkemienne ilmiöiden kriittisenä arviona paljon hyödyllisempi kuin Mr. Wallacen kirja. Tällaisten lähteiden ääressä pitäisi spiritistien sammuttaa ilmiöiden ja mystisen tiedon janonsa, eikä heitä saisi jättää nielemään sitä järjetöntä roskaa, jota he saavat *Banners of Light*- ja muista lehdistä.¹⁰⁰

Tämä A. P. Sinnetin *Occult World* ilmestyi kesäkuussa, julkaisijana Trübner & Co., Lontoo.

8. heinäkuuta 1881 Sinnett sai ensimmäisen kirjeensä Kuthumilta Englannin matkansa jälkeen vastauksena kirjeeseen, jonka hän lähetti H.P.B:n kautta ennen lähtöään Lontooseen:

Tervetuloa, hyvä ystävä ja loistava kirjailija, tervetuloa takaisin. Olen saanut kirjeenne ja huomaan siitä ilokseni, että henkilökohtaiset kokemuksenne Lontoon "Valittujen" kanssa ovat olleet hyviä. Mutta epäilen, että tämän jälkeen tulette olemaan ruumiillistunut kysymysmerkki enemmän kuin koskaan ennen. Pitäkää varanne. Sillä jos vallassa olevat voimat tulevat pitämään kysymyksiänne ennenaikaisina, voi sattua, ettette saakaan käsiinne vastauksiani alkuperäisessä puhtaudessaan, vaan huomaatte, että ne on muunnettu jaardeiksi hölynpölyä. Olen jo mennyt liian pitkälle, ja joka kerran kun tunkeudun kiellettyjen aiheiden alueelle, tunnen käden puristavan kurkkuani. En kuitenkaan niin pitkälle, etten – hyvin epämiellyttävällä tavalla – tuntisi olevani kuin entinen maan matonen "ikivanhan kalliomme", Cho-khanin edessä. Meidän täytyy kaikkien olla *silmät sidottuina*, ennen kuin voimme kulkea eteenpäin; muussa tapauksessa meidän on jätävä ulkopuolelle.

¹⁰⁰ML, XXXI.

Ja entä sitten *se kirja? Le quart d'heure de Rabelais*¹⁰¹ on vaikuttava, ja vaikka en olekaan aivan varaton, kuitenkin melkein vapisen ajattellessani, että ensimmäinen tarjottu maksuerä saatetaan havaita epätydyttäväksi. Vaadittu hinta – vähäisiin varoihini nähden liian suuri; sai minut *pro bono publico* [yhteiseksi hyväksi] ylittämään tuon kauhean – "tähän saakka, vaan ei pittemmälle" ja tuntemaan Cho-khanin kiihkeän vihanaallon upottavan minut sinisiin musteisiini. Toivon kaikesta sydämeistäni, ettette saa minua menettämään "asemaani".¹⁰²

Kuthumi ja Morya kutsuivat nimillä Maha Chohan ja Chohan (Cho-khan)¹⁰³ heitä ylempänä olevaa henkilöä, "johtajaa", jonka luvalla Kuthumi oli aloittanut kirjeenvaihtonsa Sinnettin ja Humen kanssa.

24. heinäkuuta julkaistiin H. S. Olcottin kirja Buddhalainen katekismus sekä englanniksi että sinhaliksi. Kirja oli tarkoitettu käytettäväksi Olcottin perustamissa Ceylonin buddhalaisissa kouluissa. Samana vuonna Sinnett sai Maha Chohanilta Kuthumin tulkitseman ja kirjoittaman tiedonannon, jossa tämä sanoo mm:

Eversti H. S. Olcottia, joka tekee työtä buddhalaisuuden elvyttämiseksi, voidaan pitää oikealla teosofisella polulla työskentelijänä paljon paremmin kuin jotakuta muuta, joka ottaa päämääräkseen okkultiseen tietoon

¹⁰¹ *Rabelais'n neljännestunti*, ranskankielinen lauseparsi, joka takoittaa laskujen maksuaikaa, velanmaksuaikaa. François Rabelais (n. 1494-1553) oli ranskalainen kirjailija ja humanisti, Ranskan renessanssin huomattavin edustaja.

¹⁰² ML, IX.

¹⁰³ H.P.B:n Teosofisen sanakirjan mukaan sana chohan on tiibetä ja merkitsee 'herra', 'mestari' tai päällikkö. Chohan ja cho-khan lienevät variaatioita tiibetin sanasta chögyal 'Buddhan opin kuningas tai ruhtinas', sanskritiksi dharmaraja, mongoliksi nom-un khan.

tähtäävän kiihkeän halunsa tyydyttämisen. Buddhalaisuus, josta on karsittu pois sen taikauskot, on ikuinen toisuus, ja se, joka pyrkii viimeksimainittuun, pyrkii *theosophiaan*, jumalviisauteen, joka on totuuden synonyymi.

--

Teosofinen Seura valittiin kulmakiveksi, ihmiskunnan tulevien uskontojen perustaksi. -- Valkoisen rodun tulee ensiksi ojentaa veljen käsi tummaihoisille kansoille, kutsua veljiksi köyhiä, halveksittuja 'neekereitä'. Tämä ajatus ei ehkä miellytä kaikkia, mutta se, joka vastustaa tätä periaatetta, ei ole teosofi.

--

Pitääkö meidän antautua opettamaan muutamille yltäkylläisyydessä eläville eurooppalaisille, monille sokean sattuman lahjoilla varustetuille kellonsoiton, kupprien syntymisen, henkipuhelimen ja astraaliruumiin muodostumisien järjellisiä perusteita ja jättää tietämättömien, köyhien, alhaisten ja sorrettujen monet miljoonat huolehtimaan itsestään miten parhaiten voivat? Ei koskaan! Ennemmin menköön T. S. ja sen onnettomat perustajat, kuin että sallisimme sen muodostua vain magian akatemiaksi tai okkultismin saliksi. Veljeni, vieras on se ajatus, että me, Gautama Buddhan, tuon ehdottoman uhrautuvaisuuden, ihmisystävyyden ja jumalallisen rakkauden sekä korkeimpien tämän surujen maan päällä saavutettavien hyveiden hengen ruumiillistuman, tuon miehistä parhaimman hartaat seuraajat, voisimme koskaan sallia T. S:n edustavan *itsekkyyden ruumiillistumaa* tullakseen turvapaikaksi niille harvoille, jotka eivät ollenkaan osaa ajatella monia.

Niiden harvojen välähdysten joukossa, joita eurooppalaiset ovat saaneet Tiibetistä ja sen 'täydellisten lamojen' mystisestä hierarkiasta, on eräs, joka on oikein ymmärretty ja kuvattu. "Bodhisattvan, Padma Pânin tai

Avalokitešvaran, inkarnaatiot ja Tsong-kha-pan sekä Amitabhan ruumiillistumat luopuvat kuolemassaan Buddhaksi tulemisesta – so. yksilöllisen onnen ja siunauksen suurimmasta hyvästä – jotta voisivat syntyä yhä uudelleen ja uudelleen ihmiskunnan hyväksi." (R. D.)¹⁰⁴ Toisin sanoen, jotta he voisivat yhä uudelleen ja uudelleen alistua kurjuuteen, lihan kahleisiin ja kaikkiin elämän murheisiin sekä siten pitkien ja lohduttomien vuosisataisten itsekieltäymysten avulla tulla pelastuksen ja siunauksen välikappaleiksi kouralliselle ihmisiiä, jotka on valittu vain yhdestä ihmiskunnan monista roduista. Ja meidänkö, noiden täydellisten lamojen nöyrien oppilaiden, pitäisi sallia T. S:n hylätä jalo nimensä, Ihmiskunnan Veljeys ja tulla yksinkertaiseksi psykologian kouluksi. Ei, ei, hyvä veli, te olette jo liian kauan työkennellyt väärään suuntaan.

5. elokuuta Sinnett sai kirjeen Kuthumilta, joka oli tullut kotiin Sakya-dzongista, Tiibetistä:

Olen juuri tullut kotiin. Saanut enemmän kirjeitä kuin mihin viitsin vastata – paitsi teille. – –

Tunnetimme, että aika lähestyy ja että meidän on pakko valita totuuden voiton tai erehdyksen ja hirmuvallan välillä. Meidän on päästettävä harvat valitut osallisiksi suureen salaisuuteen tai sallittava pahamaineisten *shammari-en*¹⁰⁵ johtaa Euroopan parhaat persoonallisuudet järjestömiinpään ja kohtalokkaimpaan taikauskoon – spiritismiin;

¹⁰⁴ Rhys Davids.

¹⁰⁵ Sha-mar, 'punahattu'. Shamar-tülkun johtama Tiibetin buddhalaisen karmapaveljeskunnan alalahko, jonka toiminnan Tiibetin gelugpa-johtoinen hallitus oli poliittisista syistä kieltänyt 10. Shamar-tülkun kuoltua v. 1792. Shamar-luostarit muutettiin gelugpa-luostareiksi ja Shamar-tülkun inkarnaatioiden tunnustaminen kiellettiin. Puhahatuiksi kutsutaan usein epämääräisesti kaikkia muita Tiibetin buddhalaisia veljeskuntia paitsi gelugpoja, joita nimitetään keltahatuiksi.

ja me *tosiaan* tunnemme, että on kuin jättäisimme koko dynamiittilastin heidän käsiinsä, ja kannamme huolta siitä, miten he puolustautuvat punahattuisia varjon veljiä vastaan. Olette utelias tietämään, missä päin matkustelen ja saamaan enemmän tietoa suuresta työstäni ja tehtävästäni? Pitääkö minun kertoa? Tuskin teette sillä tiedolla mitään. Mutta koetellakseni tietojanne ja kärsivällisyyttänne voin vastatakin – tämän kerran. Tulen nyt *Sakya-jongista*. Teille nimi on merkityksetön. Toistakaa se "Vanhan rouvan" kuullen ja – pankaa merkille seuraus.¹⁰⁶

Tietenkin olen sitä mieltä, että kirjeenvaihdostamme, joka aloitettiin monien hyväksi, koituu sangen vähän hyötyä suurelle maailmalle, ellette laadi siihen sisältyviä opeuksia ja ajatuksia "esseen muotoon"; ei ainoastaan okkultis-filosofisia näkemyksiä luomisesta, vaan kaikista muistakin kysymyksistä. Mitä pikemmin aloitate "tulevan kirjanne", sitä parempi, sillä kuka voi vastata odottamattomista tapauksista? Kirjeenvaihtomme voi äkkiä keskeytyä esteen tullessa niiden puolelta, jotka *tietävät parhaiten*... – –

Toivon, että nämä hajanaiset ajatukset ja selitykset annetaan anteeksi sille, joka yli yhdeksän päivää on yhtä mittaa ollut hevosen selässä astumatta maahan. Ghalaring-tsho-luostarista (jossa teidän *Occult World*-kirjastanne keskusteltiin ja lausuttiin huomautuksia – taivas varjelkoon! ajattelette varmaan) ratsastin Horpa Pa La-alueen kautta – "turkkilaisten heimojen tutkimattomien alueiden" – sanovat karttanne, jotka eivät tiedä, ettei siel-

¹⁰⁶ H.P.B. sanoo artikkelissaan *Reincarnations in Tibet* (maaliskuun 1882 *The Theosophist*): "Dugpat (punahatut) — — pitävät yllä jonkinlaista itsenäisyyttä Säkya-Jongin luostarissa heidän hengellisen (?) johtajansa Gong-sso Rinpochen tiibetiläisessä asuinpaikassa." (CW, IV osa, s. 12). Suluissa oleva kysymysmerkki on H.P.B:n.

lä ole minkäänlaisia heimoja – ja sitten kotiin. Niin, olen väsynyt ja siksi lopetan. – Lokakuussa olen Bhutanissa¹⁰⁷

V LUKU

Kuthumi vetäytyy mietiskelemään

Tiibetiläinen kaupustelija Sundook kertoi nähneensä syksyllä 1881 Chohan K. H:n ja häntä seuranneen joukon gelongeja (munkkeja) Giansi-nimisessä paikassa kahden päivämatkan päässä Shigatsesta etelään. Paikka lienee Gyantsen kaupunki.

Giansin rikkain kauppias oli mennyt Kuthumin luo, joka oli pysähtynyt lepäämään keskelle suurta niittyä, ja pyytänyt tätä siunaamaan itseään tulemalla hänen taloonsa. Mahatma vastasi, että hänen oli parempi olla siinä missä oli, sillä hänen oli siunattava koko maailmaa eikä vain jotakuta erityistä henkilöä. Ihmiset ja Sundook heidän mukanaan veivät uhrinsa Mahatmalle, mutta hän käski heidän jakaa ne köyhille. Sundookia Mahatma kehotti harjoittamaan liiketointaan siten, ettei hän vahingoita ketään ja muistutti hänelle, että vain se on oikea tie menestykseen. Sundook kertoi vielä, että Mahatman oppilaita kutsutaan nimellä "Koothum-pa" (Kuthumin mies).¹⁰⁸

Sinnett sai kirjeen Kuthumilta, joka oli kirjoitettu syyskuun lopussa. Siinä sanotaan mm:

Minun on pakko jättää suunnittelemani matka Bhutaaniin, ja Veljeni M:n on astuttava sijalleni. – – Johtajani toivovat erikoisesti, että olisin läsnä Uuden Vuoden juhliessamme ensi helmikuussa, ja valmistuakseni niitä var-

¹⁰⁷ ML, XLIX.

¹⁰⁸ LMW, II sarja, liite B, Mohini Mohan Chatterjin kirjoitus.

ten minun on käytettävä hyväkseni välillä olevat kolme kuukautta.¹⁰⁹

Kuthumi vetäytyi yksinäisyyteen meditoimaan. Morya kertoo Sinnettille:

Muutamia päiviä ennen lähtöään sanoi Kuthumi minulle teistä puhuessaan seuraavaa: "Olen väsynyt ja kylästynyt noihin alituisesti jatkuviin väittelyihin. Kuta enemmän koetan noille molemmille selittää meitä hallitsevia olosuhteita sekä niitä esteitä, jotka asettuvat vastustamaan vapaata seurustelua välillämme, sitä vähemmän he minua ymmärtävät!

Suotuisimpienkin aspektien vallitessa jää tämä kirjeenvaihto aina epätydyttäväksi, vieläpä toisinaan ärsyttävän epätydyttäväksi. Heitä ei koskaan täysin tyydyttäisi muu kuin henkilökohtainen tapaaminen, jolloin älylliset pulmat tulisivat keskustelemalla viipymättä ratkaistuksi sitä mukaa kuin niitä syntyy. On aivan kuin huutaisimme toisillemme ylitsepääsemättömien kuulujen yli ja vain toinen meistä näkisi keskustelukumppaninsa. Itse asiassa missään fyysisessä luonnossa ei ole niin toivottoman ylipääsemätöntä ja matkustajalle niin kiusallista vuoreнкуilua kuin tämä henkinen, joka erottaa heidät minusta."

Kaksi päivää myöhemmin, kun hänen "vetäytymisensä" oli päätetty, hän kysyi minulta lähtiessään: "Tahdotko valvoa työtäni, tahdotko huolehtia siitä, ettei se tuhoudu?" Minä lupasin. Sillä ei ole mitään, mitä en sinä hetkenä olisi hänelle luvannut! Määrätyssä paikassa, josta ei ulkopuoliselle saa puhua, on rotko, jonka yli on jännitetty punotuista ruohoista tehty hauras silta, ja sen

¹⁰⁹ML, CIV.

alla on vuolas virta. Alppikerhojenne rohkeinkaan jäsen uskaltaisi tuskin lähteä tälle matkalle, sillä silta riippuu kuin hämähäkin verkko *näyttäen* heikolta ja ylipääsemättömältä. Kuitenkaan ei ole niin, ja se, joka uskaltaa tehdä kokeen ja onnistuu – ja hän onnistuu, jos hänellä on siihen lupa – saapuu solaan, jossa maiseman kauneus on kuvaamaton – erääseen *meidän* paikkaamme, muutamien meikäläisten luokse, paikkaan, josta eurooppalaisilla maantieteilijöillä ei ole ainoatakaan merkintää tai muistiinpanoa. Kivenheiton päässä vanhasta luostarista on vanha torni, joka on monien Bodhisattvojen sukupolvien syntymäkehto. Siellä lepää nyt eloton ystävänne – minun veljeni, minun sieluni valo, jolle annoin lupaukseni valvoa *hänen* työtään hänen poissaolonsa aikana.¹¹⁰

Myöhemmin Morya ilmoitti:

Mr. Sinnett – saatte pitkän kirjeen Brahmiini-pojalta [Damodarilta]. Koothoomi kävi häntä tapaamassa ennen kuin meni "tong-pa-nyi" -tilaan, jossa hän nyt on.¹¹¹

Tong-pa-nyi on tiibetinkielinen termi, joka vastaa samaa kuin sanskritin *śūnyatā*, 'tyhjiys'. Se ei tarkoita tyhjiyyttä kirjaimellisessa mielessä vaan perimmäistä todellisuutta. *Śūnyatā-samādhi* on täysi ja täydellinen olemassaolon perimmäisen luonteen oivaltamisen tila, jota ei voi kuvata sanoin. Se ei ole pelkästään välähdys, vaan kokonaisvaltainen, täydellinen ja lopullinen oivaltaminen.¹¹²

¹¹⁰ ML, XXIX.

¹¹¹ ML, LXXIII.

¹¹² Sangharakshita, *Buddhan jalo kahdeksanosainen polku*, s. 188.

Lokakuun lopulla H.P.B. meni Lahoreen ja tapasi Moryan. Hän kirjoitti 4.11. Dehra Dunista Sinnetille seuraavaa:

Saavuin vasta eilen, eilen illalla myöhään Saharampurista. Oikein hyvä talo, mutta kylmä, kostea ja synkkä. Sain koko kasan kirjeitä ja vastaan ensin omaanne.

Näin vihdoin M:n ja näytin hänelle viimeisen kirjeenne tai pikemmin Benemadhabin kirjeen, johon olitte raapustaneet kysymyksen. Morya vastaa nyt viimemainittuun. Kirjoitin tämän hänen sanelunsa mukaan ja jäljennän sen nyt.

Kirjoitin Sinnetille mielipiteistäni Allahabadin teosofeista. Adityaram B. kirjoitti hullun kirjeen Dâmodarille, ja Benemadhab kirjoittaa hullun pyynnön Mr. Sinnetille. Koska K. H. on tahtonut olla kirjeenvaihdossa kahden henkilön kanssa, jotka ovat osoittautuneet erittäin tärkeiksi ja hyödyllisiksi Seuralle, niin he kaikki – niin viisaat kuin tyhmät, teräväpäiset ja tyhmät, mahdollisesti hyödylliset ja kokonaan hyödyttömät – esittävät vaatimuksen päästä suoraan kirjeenvaihtoon meidän kanssamme – niinikään. Sanokaa hänelle että siitä täytyy tulla loppu. Aikakausiin emme ole kenenkään kanssa olleet kirjeenvaihdossa, emmekä nytkään aio siihen ryhtyä. Mikä oikeus on Benemadhabilla tai kenelläkään muulla noista vaatijoista tuollaiseen pyyntöön? Ei minkäänlaista. He liittyvät seuraan, mutta pitävät kuitenkin edelleen yhtä itsepäisesti kuin koskaan kiinni vanhasta uskostaan ja taikauskostaan; he eivät koskaan uhraa kastiaan tai ainoatakaan tapaansa, mutta itsekkäässä rajoittuneisuudessaan haluavat kuitenkin nähdä meitä ja keskustella kanssamme ja

pyytävät apuamme joka kohdassa. Olisin hyvilläni, jos Mr. Sinnett sanoisi jokaiselle, joka kääntyy hänen puoleensa tällaisine vaatimuksineen seuraavaa: "'Veljet' pyytävät minua ilmoittamaan jokaiselle ja kaikille teille *syntyperäisille intialaisille*, että, ellei henkilö ole valmis tulemaan todelliseksi teosofiksi, so. tekemään kuten D. Malavankar teki – kokonaan luopumaan kastistaan, vanhoista taikauskoistaan ja osoittautumaan todelliseksi uskonnouudistajaksi (erikoisesti mitä lapsiavioliittoihin tulee), niin hän jää yksinkertaisesti Seuran jäseneksi ilman toivoa päästä koskaan kuulemaan meistä mitään. Seura, joka tässä toimii täsmällisesti meidän ohjeittemme mukaisesti, *ei pakota ketään tulemaan II osaston teosofiksi*. Se jätetään hänen oman valintansa varaan. Jäsenen on turha ajatella: 'elän puhdasta elämää, olen ehdottoman raitis ja kieltäydyn lihansyömisestä ja paheista; pyrkimykseni tähtäävät vain hyvään jne.', kun hän samalla rakentaa teoillaan ja toimillaan ylitsepääsemättömän esteen hänen ja meidän väliselle tielle. Mitä on meillä, todellisten *arhatien*, esoteerisen buddhalaisuuden ja Sang-gyasin oppilailla tekemistä *shastrien* ja ortodoksisen brahmalaisuuden kanssa? Sadattuhannet mitä puhtainta elämää elävät fakiirit, sannyasit ja sadhut jäävät kuitenkin siihen missä ovat, *erehdyksen* polulle, eikä heillä koskaan ole ollut tilaisuuttakaan tavata tai nähdä meitä eikä edes kuulla meistä. Heidän esi-isänsä ovat ajaneet Intiasta ainoan maan päällä tavattavan todellisen filosofian seuraajat, eikä nyt ole näiden asia tulla heidän luokseen, vaan heidän on tultava meidän luoksemme, jos he meitä tarvitsevat. Kuka heistä on todella valmistunut tulemaan buddha-

laiseksi, *nastikaksi*¹¹³, joksi he meitä nimitävät? Ei kukaan. Ne, jotka ovat uskoneet meihin ja seuranneet meitä, ovat saaneet palkkansa. Mr. Sinnett ja Hume ovat poikkeuksia. Heidän uskonsa ei ole heille esteenä, sillä heillä ei sellaista ole. Heitä ympäröivät ehkä monenlaiset vaikutukset, huonot magneettiset emanaatiot, jotka johtuvat alkoholista, seurapiireistä ja valikoimattomista ihmissuhteista (vieläpä käsien puristamisesta epäpuhdistettujen ihmisten kanssa), mutta kaikki nämä ovat vain fyysisiä ja aineellisia vaikeuksia, joita kykenemme vastustamaan pienillä ponnistuksilla ja vieläpä poistamaan ne ilman suurempaa vahinkoa itsellemme. Asian laita on toinen, kun on kysymys väärästä ja vilpittömästä uskosta johtuvasta magnetismista ja näkymättömistä seurauksista. Usko jumaliin tai jumalaan sekä muihin taikaukon muotoihin vetää puoleensa miljoonia vieraita vaikutuksia, eläviä olentoja ja voimakkaita tekijöitä heidän ympärilleen, joiden poistamiseksi meidän olisi pakko käyttää voimaa enemmän kuin tavallista. Emme tahdo sitä tehdä. Emme pidä tärkeänä emmekä myöskään hyödyllisenä tuhлата aikaamme käydäksemme sotaa kehittymättömien *planeettaolentojen* kanssa, jotka mielellään näyttelivät jumalia tai toisinaan tunnettuja maan päällä eläneitä henkilöitä. On olemassa dhyan chohaneita ja 'pimeyden chohaneita', ei niitä, joita he nimitävät *paholaisiksi*, vaan epätäydellisiä 'älyolentoja', jotka eivät koskaan ole syntyneet tälle tai millegään muulle pallolle tai muuhun piiriin sen

113

Nastika = se, joka sanoo 'sitä ei ole olemassa' eli vedojojen, ätmanin (itsen) ja Brahmanin kieltäjä. Oikeaoppiset hindut käyttivät nimeä nastika paitsi Chārvakan materialistisesta koulukunnasta myös jainalaisista ja buddhalaisista.

enempää kuin 'dhyan chohanitkaan'. Ne eivät koskaan tule kuulumaan 'maailmankaikkeuden rakentajien', niiden puhtaitten planetaaristen älyolentojen joukkoon, jotka johtavat jokaista *manvantaraa* pimeiden chohanien johtaessa pralayaa. Selittäkää tämä Mr. Sinnetille ja pyytäkää häntä lukemaan uudestaan, mitä sanoin heille niiden harvojen asioiden joukossa, joita olen selittänyt Mr. Humelle; ja pyytäkää häntä muistamaan, että kuten kaikella tässä maailmankaikkeudessa on vastakohtansa, niin on dhyan-chohanien valon ja heidän puhtaan älynsä vastakohtana '*ma-mo-chohanit*'¹¹⁴ – sekä heidän hävittävä älynsä. Nämä ovat niitä jumalia, joita hindulaiset ja kristityt ja muhamettilaiset ja kaikki muut suvaitsemattomien uskontojen ja lahkojen kannattajat palvelevat. Ja niin kauan kuin *heidän* vaikutuksensa pysyy heidän palvojiensa yllä, emme haluaisikaan yhtyä heihin tai vastustaa heidän työtänsä, sen enempää kuin punahattuja maan päällä, joiden pahoja vaikutuksia koetamme lievittää mutta joiden toimiin meillä ei ole oikeutta sekaantua, kunhan vain eivät kulje *meidän* polkumme poikki.¹¹⁵

Helmikuun tienoilla Morya kirjoitti Sinnetille mm:

Nuori ystäväsi Perinnöttömäksi tehty on taas jaloillaan. Välitättekö todella hänen kirjeistään? Siinä tapauksessa on paras ottaa *Pioneerissa* käsiteltäväksi kysymys, onko

¹¹⁴ Mamot ovat vihaisia jumalattaria, jotka aiheuttavat sairauksia ja katastrofeja.

¹¹⁵ ML, CXXXIV.

suotavaa tehdä sopimus Kiinan kanssa säännöllisen postiyhteyden järjestämiseksi Prayagin ja Shigatsen välille.¹¹⁶

Helmikuussa 1882 Sinnett sai kirjeen Kuthumilta:

Veljeni – olen ollut pitkällä matkalla etsimässä korkeinta tietoa, olen levännyt pitkän aikaa. Palattuani minun oli käytettävä kaikki aikani velvollisuudelle ja kaikki ajatukseni Suurelle Ongelmalle. Se on nyt ohi: Uuden Vuoden juhllaisuudet ovat päättyneet ja olen oma "itseni" taas. Mutta mitä on itse? Vain ohi kulkeva vieras, jonka tekemiset ovat kaikki kuin suuren autiomaan kangastus...

Oli miten oli – tämä on ensimmäinen vapaahetkeni. Tarjoan sen teille, jonka sisäinen itse sovittaa minut ulkonaisen ihmiseen kanssa, tuon, joka liian usein unohdtaa, että suurin on se, joka on vahvin harjoittaessaan kärsivällisyyttä. Katsokaa ympärillenne, ystäväni ja huomakaa "kolme myrkyä", jotka riehuvat ihmisen sydämessä – viha, ahneus, itsepetos ja viisi estettä – pahanuopuus, aistihalu, epävarmuus, velttous ja epäily – jotka estävät heitä näkemästä totuutta. He eivät koskaan halua vapautua turhamaisen, pahan sydämensä saastasta eivätkä huomata olemuksensa henkistä puolta. Ettekö tahdo – lyhentääksenne matkaa välillämme – koettaa irrottaa itseänne elämän ja kuoleman verkosta, johon he kaikki ovat takertuneet, ja vähemmän vaalia – himoja ja haluja?

Mutta sallikaa minun samalla sanoa, että nyt on entistä vaikeampi vaihtaa kirjeitä kanssanne... tiedän hyvin, että koetatte välttää esteiden nousemista... Niin, näen

¹¹⁶ML, XXXIX. Perinnöttömäsitehty, Disinherited, on Gjual-khoolin lempinimi. Hänen isoisänsä teki hänet perinnöttömäksi. Prayag on Sinnettin kotikaupungin Allahabadin vanha intialainen nimi.

mitä ajattelette... mutta olette väärässä. Älkää moittiko pyhää miestä siitä, että hän tekee täsmällisesti velvollisuutensa ihmiskuntaa kohtaan. Ellei olisi ollut Chohan ja hänen ehkäisevää vaikutustaan, ette lukisi nyt jälleen Himalajan takaisen kirjeenvaihtajanne kirjettä. Tasankojen maailma on vihamielinen vuorten maailmalle, kuten tiedätte; mutta ette tiedä, mitä suurta vahinkoa olette aiheuttanut tahattomalla varomattomuudellanne.¹¹⁷

3. Maaliskuuta A. P. Sinnett sai Dâmodarin kautta kirjeen Moryalta ja Kuthumilta. Siinä Morya sanoi mm:

Eurooppa on laaja, mutta maailma on vielä laajempi. Teosofian auringon tulee paistaa kaikille, ei vain osalle. Tässä liikkeessä piilee enemmän kuin toistaiseksi olette aavistanutkaan, ja T. S:n työ liittyy toiseen samankaltaiseen työhön, jota parhaillaan tehdään salaisesti kaikkialla maailmassa. T. S:ssakin on osasto, jota ohjaa kreikkalainen Veli, josta ei ainoallakaan henkilöllä Seurassa ole aavistusta, paitsi Vanhalla Rouvalla ja Olcottilla. Jälkimmäinenkin luulee Seuran vain edistyvän ja aivan sattumalta täytti käskyn, jonka asian yhteydessä hänelle annoin. Ajanjakso, josta puhuin, koskee koko liikettä. Eurooppaa ei jätetä huomioonottamatta, olkaa huoletti; mutta ehkä ette tekään kykene ennakolta aavistamaan, *miten* valoa tulaaan siellä jakamaan.¹¹⁸

Kuthumi taas kertoi:

¹¹⁷ML, XLV.

¹¹⁸ML, XLVII.

Palattuani takaisin huomasin *mahdottomaksi* hengittää – edes *päämajan* ilmapiiriä! M:n täytyi puuttua asiaan ja pakottaa koko talouden luopumaan lihasta. Heidän kaikkien oli puhdistettava ja läpikotaisin pestävä itsensä desinfiioivilla rohdolla, ennen kuin edes saattoi ottaa vastaan kirjeitäni. Enkä minä, kuten ehkä kuvittelette, ole puoleksikaan niin herkkä vastenmielisille emanaatioille, kuin olisi jotenkin siivon ruumiittoman olennon kuori – ottamatta lainkaan lukuun todellista LÄSNÄOLOA, vaikkakin vain "heijastuneena". Ehkäpä vuoden kuluttua, ehkä aikaisemminkin, olen taas ka-raistunut.¹¹⁹

The Theosophist julkaisi maaliskuun ja huhtikuun numerois-
saan G.M:n artikkelin *The Elixir of Life* [suom. Elonneste]. Sen
on kirjoittanut Mirza Murad Ali Beg, alkuperäiseltä nimeltään
Godolphin Mitford. Hän oli Bhavnagarin Maharajan ratsuväen
päällikkö, uskonnoltaan muslimi. Hän oli ollut mustan magian
harrastaja ja joutunut pahojen henkien valtaan. Hän oli tullut
turvaa hakien Blavatskyn ja Olcottin luokse 20. tammikuuta
1881. H.S.O. kertoo:

Ollessaan luonamme hän kirjoitti muutamia artikke-
leita, jotka on painettu The Theosophistissa, ja eräänä il-
tana juteltuaan kanssamme hän istuutui alas kirjoittaak-
seen tahdon voiman vaikutuksesta pitkäikäisyyteen.
H.P.B. ja minä jäimme huoneeseen, ja kun hän aloitti
kirjoittamisen, H.P.B. meni seisomaan hänen taakseen
juuri niin kuin New Yorkissa, kun Harrisse oli tehnyt
luonnoksensa eräästä mestarista hänen ajatussiirtonsa
vaikutuksesta. Mirza Sahebin artikkeli keräsi ansaittua
huomiota ilmestyessään, ja sitä on siitä saakka pidetty

¹¹⁹ML, XLVIII

yhtenä teosofisen kirjallisuutemme vaikuttavimmista ja arvokkaimmista pamfleteista.¹²⁰

Murad Ali Beg on kertonut vastineessaan lontoolaiselle *The Spiritualist* -lehdelle nähneensä erään 'Veljistä', ja lehden elokuun 19. 1881 numerossa hän sanoo tuntevansa Kuthumin henkilökohtaisesti.¹²¹

H. P. Blavatskyn Salaisessa Opissa on kaksi Murad Ali Begiä koskevaa kohta:

Muuan englantilainen, jonka hänen oikullinen nerokkuutensa tappoi. Hän oli syntyään protestanttisen papin poika, joka tuli muhamettilaiseksi, sitten kiihkeäksi ateistiksi ja tavattuaan *mestarin*, gurun, hän tuli mystikoksi, sitten teosofiksi, joka epäili ja oli epätoivoinen; hän luopui *valkoisesta* magiasta antautuakseen *mustaan*, tuli mielenvikaiseksi ja liittyi roomalaiseen kirkkoon. Sitten hän teki taas täyskäännöksen, kirosi sen, tuli taas ateistiksi ja kuoli kiroten ihmiskuntaa, tietoa ja Jumalaa, johon oli lakannut uskomasta. — —. Rauha olkoon hänen — *kuorelleen*. Hän on varoituksena niille cheloille, jotka epäonnistuvat.¹²²

G. Mitford syntyi Intiassa lähetyssaarnaajan poikana, kääntyi islamiin ja kuoli muhamettilaisena v. 1884. Hän oli erittäin etevä mystikko, suuresti oppinut ja huomattavan älykäs. Mutta hän luopui Oikeasta Polusta ja joutui heti karmallisen koston alaiseksi.¹²³

¹²⁰ CW, VI osa, ss. 241–244, alaviite.

¹²¹ Barborka, *The Mahatmas and their Letters*, s. 168, 270.

¹²² H. P. Blavatsky, *Salainen Oppi*, osa II, s. 271, alaviite, (*The Secret Doctrine*, II, ss. 244–245).

¹²³ H. P. Blavatsky, *Salainen Oppi*, osa II, s. 539, alaviite. (*The Secret Doctrine*, II, s. 514; ODL, II sarja, s. 291).

Kuuluu englantilainen spiritisti-meedio William Eglinton oli kuullut H. P. Blavatskyn tekemistä ilmiöistä ja oli matkustanut vuoden 1881 alussa Intiaan ottamaan asiasta selkoa. Mutta H.P.B:tä hän ei tavannut Intiassa olonsa aikana, ja hän lähti 15.3.1882 paluumatkalle Kalkuttasta Vega-nimisellä laivalla.

Nyt Kuthumi kirjoitti Sinnetille aikovansa lyödä Eglintonin hämmästyksellä ilmestymällä tälle 22.3. "toisessa muodossa ja ehkä toisen henkilön kautta". Kun oli kulunut muutama tunti siitä, kun laiva oli lähtenyt Ceylonilta, Kuthumi ilmestyi astraaliruumiissaan laivalle Eglintonia tapaamaan ja keskusteli pitkään tämän kanssa. "Se mitä hän kertoi sai minut sanattomaksi", kirjoitti jälkimmäinen pari päivää myöhemmin.

24.3. Mr. ja Mrs. Gordon, joiden vieraana Eglinton oli ollut, ja H. S. Olcott olivat Gordonien kodissa Howrah'ssa (lähellä Kalkuttaa) istuen avoimen ikkunan ääressä. Silloin Olcott näki ulkona Moryan ja Kuthumin, jotka kulkivat toisen ikkunan luo, joka oli kiinni. Toinen heistä osoitti kädellään Mrs. Alice Gordonin yläpuolelle, ja Mr. Gordon ja Olcott näkivät kirjeen putoavan ilmasta Mrs. Gordonin olkapäälle. Rouva nosti kirjeen lattialta ja huomasi, että siinä oli 24.3. päivätyy hänelle osoitettu kirje Eglintonilta, H.P.B:n kolmen käyntikorttinsa takapuolelle kirjoittama Bombayn päämajassa 24.3. päivätyy viesti sekä isompi kortti Kuthumilta ja Moryalta. Nämä kaikki oli sidottu yhteen sinisellä silkkinauhalla. Iso kortti oli samanlainen kuin ne, joita Eglinton käytti spiritistisissä istunnoissaan. Siihen oli mm. kirjoitettu: "Tämä kortti on otettu hänen varastostaan tänään. Olkoon se lisätodistus hänen ihmeellisistä meedionkyyvistään... K. H."¹²⁴

23. huhtikuuta H.P.B. ja H.S.O. saapuivat Madrasiin, jossa he tapasivat ensi kerran brahmiinin ja advaita-vedantistin T.

¹²⁴Sven Eek, *Dâmodar...* ss. 188-190. ML, LXXXIX. A. P. Sinnett, *The Occult World*, s. 171-174.

Subba Rown eli Tallapragada Subbaraon, josta tuli Moryan chela. 26. päivänä perustettiin Madrasin Teosofinen Seura. Subba Rowsta tuli sen kirjeenvaihtaja-sihteeriksi.

T. Subba Row kirjoitti kerran eräälle ystävänsä:

Ei ole välttämätöntä olla minkään seuran jäsen ansaitakseen itselleen Gurun. Mutta okkultiset veljeskunnat joka puolella maailmaa ovat nyt tehneet sellaisen säännön, että pääsyä heidän riveihinsä on tavoiteltava 'Teosofisen Seuran' kautta. En käytä väärin luottamusta, jos kerron sinulle, että tunnen henkilökohtaisesti monta tapausta, jolloin gurut oppilaansa hylkäämisen uhalla pakottivat chelansa – eräs heistä hyvin korkea chela – liittymään Seuraan, jos nämä olivat tulleet cheloiksi ennen Seuran tuloa meidän keskuuteemme Intiaan.¹²⁵

T. Subba Row kirjoitti A. P. Sinnetille 26.6:

Se rajoitettu myöntymys, jolla suostuitte esittämiini ehtoihin, teki välttämättömäksi kääntyä Veljien puoleen saadakseni kuulla heidän mielipiteensä ja määräyksensä. Ja nyt minun valitettavasti on ilmoitettava, että minikäänlaista käytännöllistä opetusta okkultisen tieteen rituaalin mukaan on mahdotonta antaa teidän esittämillänne ehdoilla. Sikäli kuin tiedän, ei okkultisen filosofian tutkija koskaan ole onnistunut kehittämään psyykkisiä kykyjään elämättä tällaista tutkijaa varten määrättyä elämää.

Jos ette mielestänne voi muuttaa nykyisiä elämäntapojanne, niin ei ole muuta neuvoa kuin odottaa käytännöllisen opetuksen saamista siihen saakka, kunnes olette tilaisuudessa tekemään okkultisen tieteen vaatimia uh-

¹²⁵ Sven Eek, *Dâmodar*, s. 668.

rauksia; ja tällä hetkellä teidän on tyydyttävä sellaiseen teoreettiseen opetukseen, jota teille on mahdollista antaa. Mutta asetatte okkultisen tieteen hyvin alhaiseen asemaan, jos otaksutte, että psyykkisten voimien saavuttaminen on okkultisen valmennuksen korkein ja halutuin tulos.¹²⁶

31. toukokuuta löydettiin Teosofisen Seuran uudeksi päämajaksi Huddleston's Gardens -niminen kiinteistö Madrasin läheltä. Blavatsky sai Opettajaltaan tiedonannon, jossa tämä pyysi häntä hankkimaan sen.¹²⁷

Asarin kuun (kesä–heinäkuu) 15. päivänä erään gurun, 'Almorán Swamin', oppilas, Rajani Kant Brahmachari tapasi Tiibetissä Guru Kauthumpaksi kutsutun miehen.

Brahmachari oli palaamassa Almoraan Manasarowar-järveltä ja Kailasvuorelta, kun hän Manasarowarin ja Taklakharin välillä huomasi teltan, jonka ulkopuolella istui 17 sadhua, joita kutsuttiin hänen mukaansa chohaneiksi – ehkä heistä käytettiin nimitystä chos-can, 'hurskas'. Useimmilla heistä oli hiaton takki punaisten vaatteiden päällä. He olivat hyvin ystävällisiä ja tervehtivät Brahmacharia lausumalla 'Ram Ram'. Heidän johtajansa istui teltassa lukien kirjaa. Brahmacharin kysymykseen eräs hänen oppilaistaan vastasi vakavalla äänellä, että miehen nimi oli Guru Kouthumpa (Kauthumpa) ja kirja, jota hän luki, oli Rig-veda. Guru oli vanhahko mies, hänen ihonsa oli hyvin vaalea ja hänen ilman jakausta kammattut hiuksensa valui hartioille. Myös guru tervehti lausumalla 'Ram Ram'. Huomattuaan, että Brahmachari ei ollut syönyt mitään, hän käski erään chelansa tuoda hänelle jauhettua kahvihernettä (sattoo) ja teetä, minkä tämä teki heti. Lämmittääkseen vettä Brah-

¹²⁶ML, CXXXI.

¹²⁷CW, IV osa, xxiv–xxv.

macharin pesuja varten hän teki tulen puhaltamalla lehmänlantakakkuun, joka hetkessä leimahti liekkeihin. Tämä on yleinen tapa Himalajan lamojen keskuudessa.

Guru puhui puhdasta hindiä. Hän sanoi mm: "Hindulaisuus on paras uskonto; usko Mahadevaan – hän tulee tekemään hyvää sinulle. Olet vielä aika nuori mies – älä anna kenenkään noituudellaan viekoitella itseäsi."

Guru Kauthumpa oli oppilaineen matkalla Manasarowarjärven rannalla pidettäviin juhliin. Sinne oli kokoontunut sinä vuonna suuri joukko ihmisiä Kumb mela -juhlan vuoksi.

H.P.B. arveli, että guru oli Kuthumin lähin mies, Ten-dub Ughien, joka toimi hänen oppilaidensa johtajana ja opastajana heidän matkoillaan. Kuthumi kertoi myöhemmin Dâmodarille, että guru oli erään lahkon johtaja, joka oli ollut hänen matka-seuranaan tähän aikaan.¹²⁸

15. heinäkuuta H. S. Olcott lähti laivalla matkalle Ceyloniin. Tällä matkalla hän toimi ensimmäisen kerran mesmerisenä parantajana. Elokuussa Dâmodar meni Poonaan lepäämään ja tervehtymään A.D. Ezekielin luokse. Näihin aikoihin Kuthumi kirjoitti Sinnettille:

Ja mitä Chohaniin tulee, asia on vakavampi, ja hän on kaukana tyytyväisyydestä, kun olin antanut Eglintonin uskoa, että se olin *minä itse*. Hän oli sallinut tämän todistuksen *elävän ihmisen* voimasta annettavaksi spiritisteille heidän meedionsa kautta, mutta oli jättänyt suunnittelun ja sen yksityiskohdat meille; tästä johtui hänen tyytymättömyytensä melko mitättömiin seurauksiin. Kerron teille, hyvä ystävä, että olen vähemmän vapaa tekemään mitä haluan kuin te *Pioneer*-lehden päätoimittajana. Ketkään

¹²⁸

Geoffrey Barborika, *The Mahatmas and their Letters*, s. 338 jne.

meistä, paitsi korkeimmat *chutuktut*¹²⁹ eivät ole kokonaan omia herrojaan.

— —

Äskeisten käsikirjoitusteni runsaus osoittaa, että olen löytänyt vähän joutoaikaa; niiden tahrainen, laikullinen ja korjailtu ulkonäkö samoin todistaa, että joutoaikani ovat tulleet pätkittäin, alituisin keskeytyksin ja että olen kirjoitellut niitä omalaatuisissa paikoissa siellä täällä ja sellaisilla tarvikkeilla, joita olen saanut käsiini.

— —

H.P.B. on epätoivoissaan: Chohan ei antanut Moryalle lupaa päästää häntä Black Rockia kauemmaksi ja M. kylmän viileästi pani hänet purkamaan matkalaukkunsa. Yritä lohduttaa häntä, jos osaat. Sitä paitsi häntä todella tarvitaan enemmän Bombayssa kuin Penlorissa. Olcott on matkalla Lankaan ja Dâmodar häipyi Poonaan kuukaudeksi, hänen järjettömät, ankarat elämäntapansa ja kova työnsä ovat murtaneet hänen fyysisen terveytensä. Minun on pidettävä häntä silmällä ja pahimmassa tapauksessa ehkä otettava hänet pois.

Juuri nyt voin antaa teille vähän informaatiota koskien usein käsiteltyä kysymystä sallimistamme ilmiöistä. Siunattujen maanmiestenne toimenpiteet Egyptissä¹³⁰ aiheuttavat senkaltaisia paikallisia seuraamuksia sinne vielä jälleelle okkultistien ryhmälle ja sille, mitä he ovat suojele-
massa, että kaksi adeptiamme on jo saapunut sinne liittyen matkalla muutamiin druusiveljiin ja kolmeen muuhun. Minulle tarjottiin miellyttävää etuoikeutta tulla ihmisteurastuksen silminnäkijäksi, mutta – kieltäydyin kunn-
asta. Sellaisia suuria hätätapauksia varten voimamme on

¹²⁹ Chutuktu, Kiinan mantšu-hallituksen käyttämä nimitys Tiibetin ja Mongolian suurista tülkuista, jälleensyntymälamoista.

¹³⁰ Englanti miehitti Egyptin 1882.

koottu ja näin ollen – emme uskalla tuhlata sitä muodinmukaiseen tamashaan.

Viikon kuluttua – uusia uskonnollisia seremonioita, uusia kimaltelevia kuplia huvittamaan sylilapsia, ja taas kerran olen puuhassa öin ja päivin, aamuin, keskipäivin ja illoin. Toisinaan tunnen ohimenevää mielipahaa siitä, ettei Chohanin mieleen tule hyvää ajatusta sallia meillekin hieman "ylellisyyttä" pienen vapaa-ajan muodossa. Kunpa pääsisi lopulliseen Lepoon! siihen Nirvânaan, missä – "olla yhtä Elämän kanssa – eikä kuitenkaan elää". Oi, oi! Kun on kerran itse tajunnut sen, että

" . . . olentojen sielu on suloinen,

Olemisen Sydän taivaallinen Lepo,"

niin sitä todella kaipaa – ikuista LEPOA!

Teidän

K. H.¹³¹

Elokuussa 1882 kuoli Panchen-lama (Tashi lama) Chökyi Trakpa Tenpai Wangchuk (1854–1882).¹³²

Elokuussa saadussa kirjeessä Kuthumi kertoi eräästä naapuristaan:

Ei kaukana asunnostani on eräs dugpa-shammar. Aika erikoinen mies, ei kovin voimakas noitana, mutta erittäin hyvä juoppona, varkaana, valehtelijana ja – puhujana. Tässä viimeksimainitussa *roolissaan* hän saattaisi voittaa ja ylittää herrat Gladstonen, Bradlaughin ja jopa pastori H.W. Beecherin – jota kaunopuheisempaa moraalin saarnaajaa eikä suurempaa Herransa käskyjen rikkojaa ei ole koko USA:ssa. Ollessaan janoinen tämä shapa-tung -lama voi aamulla saada suunnattoman suu-

¹³¹ML, XVI.

¹³²Geoffrey A. Barborika, *H. P. Blavatsky, Tibet and Tulku*, s. 89.

ren kuulijakunnan "keltahattu"-maallikoita itkemään koko vuotuisen kyynelmääränsä kertoessaan katumuksesta ja kärsimyksistään ja sitten humaltua illalla ja ryöstää koko kylän mesmerisoimalla sen syvään uneen.¹³³

Samassa kirjeessä Kuthumi lupaa lähettää Sinnettille muutamia ennen julkaisemattomia Éliphas Lévin käsikirjoituksia, jotka on kauttaaltaan varustettu hänen (Kuthumin) kommenteiltaan. Nämä ranskankieliset käsikirjoitukset A. O. Hume käänsi myöhemmin englanniksi ja julkaisi ne vuonna 1883 nimellä *The Paradoxes of the Highest Science*. Kuthumin kommentit on siinä allekirjoitettu nimimerkillä E. O. (Eminent Occultist). Tämän 115-sivuisen teoksen viimeisessä alaviitteessä Kuthumi kirjoitti mm. seuraavaa:

Mutta Perfect Wayn¹³⁴ kirjoittajat ovat oikeassa, naista ei pitäisi pitää pelkästään miehen omaisuutena, koska häntä ei ole tehty pelkästään tämän hyödyksi tai iloksi enempää kuin miestä naisen; sensijaan nämä kaksi täytyy ymmärtää samanarvoisina voimina, vaikka erilaisina yksilöllisyyksinä.

Seitsemään ikävuoteen asti eivät tyttöjen ja poikien luurangot eroa millään tavalla toisistaan; osteologeillakin olisi vaikeuksia havaita niiden eroa. Naisen tehtävä

¹³³ ML, XXC. Dugpa — Dukpa, Drukpa eli *brug-pa* on Tiibetissä ja etenkin Bhutanissa vaikuttava Tiibetin buddhalaisen Kagyü-koulukunnan suuntaus. Mahdollisesti tässä on kuitenkin käytetty toista tiibetin sanaa *gdug-pa*, 'vaarallinen', 'ilkeämielinen'. Siihen viittaa Blavatskyn selitys: "Nimitys 'dugba' on Tiibetissä torjuva. — — — ylin lahko Gelukpat (keltahatut) — ja kansa käyttää sanaa merkityksessä *ilkityön tekijät, noidat*" (CW, IV, s. 9). Mutta tällä sanalla ei ole yhteyttä 'brug-pa'-sanan kanssa, joka johtuu ukkosta ja lohikäärmettä tarkoittavasta sanasta 'brug'. Tiibetiläisten suhtautuminen Drukpa-lahkoon on kunnioittava, kuten käy ilmi suositusta sananparresta: "Puolet Tiibetin kansasta on drukpoja, puolet drukpoista on kerjäläisasteetteja, puolet kerjäläisasteeteista on pyhimyksiä."

¹³⁴ Anna Bonus Kingsford ja Edward Maitland, *The Perfect Way, or, The Finding of Christ*, 'Täydellinen tie eli Kristuksen löytäminen', 1882.

on tulla tulevaisuuden okkultistien äideiksi – niiden, jotka syntyvät ilman syntiä. Naisen kohottamisen varassa on maailman lunastus ja pelastus. Vasta kun nainen murtaa kaikki ne seksuaalisen orjuutensa kahleet, joihin hänet on aina alistettu, tulee maailma saamaan aavistuksen hänen todellisesta luonnostaan ja hänen oikeasta paikastaan luonnon järjestyksessä. Vanha Intia, Rishien Intia, suoritti ensimmäisen luotauksen totuuden valtameressä, mutta mahabharatalaisen ajan jälkeinen Intia on kaikesta syvällisestä oppineisuudestaan huolimatta ollut siitä piittaamatta ja unohtanut sen.

Valo, joka tulee sinne ja maailmaan yleensä sitten, kun maailma löytää ja todella pitää arvossa tässä sukupuolisuuden valtavassa arvoituksessa piileviä totuuksia, on kuin "valo, joka ei koskaan ole loistanut merellä eikä maalla", ja se on tuleva ihmisille Teosofisen Seuran kautta. Se valo johtaa vähitellen *todelliseen henkiseen intuitioon*. Silloin maailmassa tulee olemaan Buddhien ja Kristuksien rotu, sillä maailma huomaa, että yksilöillä *on omassa vallassaan* synnyttää Buddhan kaltaisia lapsia tai – demoneja. Kun tämä tieto tulee, kaikki dogmaattiset uskonnot ja niiden mukana demonit häviävät.
– E. O.¹³⁵

Kuthumi kertoi kirjeessään Sinnetille:

Toinen tavoistamme, kun vaihdamme kirjeitä ulkopuolisen maailman kanssa, on uskoa kirjeen tai muun sanoman perille saattaminen chelalle eikä – ellei se ei ole ehdottoman välttämätöntä – uhrata sille ajatustakaan. Hyvin usein nuo kirjeemme – elleivät ne ole erikoisen tärkeitä ja salaisia – ovat chelojemme kirjoitta-

¹³⁵ C. Jinarâjadâsa, *The Story of the Mahatma Letters*, s. 11, 15 -16.

mia meidän käsialallamme. Siten jotkut viimevuotiset kirjeeni teille on presipitoitu, ja kun hauska ja helppo presipitoiminen lopetettiin – minun piti vain tyynnyttää mieleni, asettua mukavaan asentoon ja – ajatella, jolloin uskollisen "Perinnöttömäksitehdyn" oli vain jäljennettävä ajatukseni, ja hän teki vain harvoin virheitä. Oi ystäväni, elämäni oli sen suhteen helppoa siihen päivään saakka, jolloin *Eclectic*¹³⁶ aloitti vaiherikkaan elämänsä... Joka tapauksessa tänä vuonna, syistä, joita ei ole tarvis mainita, minun on tehtävä oma työni – kaikki mitä siihen kuuluu; se on toisinaan rasittavaa ja tulen sen tähden kärsimättömäksi.

Kuthumilla oli näihin aikoihin joukko nuoria oppilaita. Hän kertoo vanhemman chelansa Gjual Khulin valmistuvan parhailaan initiaatioon.¹³⁷

Kahden Chohanin uskotun chelan, Deva Munin ja Paramahansa Shub-tungin ja kymmenen koeajalla olevan tai hyväksytyin teosofi-chelan protesti nimimerkki "H. X:n" kirjoitusta vastaan julkaistiin syyskuun 1882 *The Theosophist* -lehdessä. H. X. eli A. O. Hume oli artikkelissaan arvostellut Mestareita sen johdosta, että nämä eivät ilmoita kaikkia tietojaan maailmalle. Hume kirjoitti mm: "Yhdessä viikossa opettaisin kenelle tahansa järkevälle miehelle kaiken sen, minkä me kaikki olemme kahdeksassa kuukaudessa onnistuneet saamaan heistä irti." Protestin allekirjoittivat:

DEVA MUNI .: .:

PARAMAHANSA SHUB-TUNG .: .: .:

T. Subba Row, BA, BL, TSj.: .: .:

Darbhagiri Nath, TSj.

¹³⁶ Simlan Eklektinen Teosofinen Seura eli Angliointialainen Osasto, jonka presidenttinä oli A. O. Hume ja varapresidenttinä A. P. Sinnett, muodostettiin 21.8.1881.

¹³⁷ ML, LIII.

S. Ramaswamier, BA, TSj.
Guala K. Deb, TSj.
Nobin K. Bannerjee, TSj.
T.T. Gurudas, TSj.
Bhola Deva Sarma, TSj.
S.T.K..... Chary, TSj.
Gargya Deva, TSj.
Dâmodar K. Mâvalankar, T. S.j.

Kuthumi oli kirjoittanut Humelle muutaman kirjeen. Niissä hän yritti antaa tälle virikkeitä filosofian opiskeluun. Eräässä kirjeessä Kuthumi kehotti:

Tutkikaa nepalilaisten Swabhavika-koulun, Intian tärkeimmän buddhalaisen koulukunnan, lakeja ja oppeja, niin huomaatte heidän olevan maailman oppineimpia ja samalla tieteellisesti loogisimpia väittelijöitä.¹³⁸ Heidän plastinen, näkymätön, ikuinen, kaikkialla läsnäoleva ja tiedostamaton Swabhavatinsa on Voima eli *Liike*, joka lakkaamatta tuottaa sähköään eli elämää.¹³⁹

Ainoa saatavissa oleva lähde, josta Hume olisi voinut saada tietoja svabhavika-koulukunnan opetuksista, oli Brian Hodgsonin Nepalin ja Tiibetin kieliä, kirjallisuutta ja uskontoa käsittelevät esseet, jotka oli julkaistu ensin *Asiatic Research* -julkaisuissa ja 1874 kirjana *Essays on the Languages, Literature and Religion of Nepál and Tibet*. Nepal oli lähes sadan vuoden ajan ulkomaalaisilta suljettu maa (vuoteen 1951 asti). Buddhalaisuuden tutkija Sylvain Lévi sai kuitenkin luvan vierailta maassa 1898. Hän ei löytänyt Nepalista svabhavika-koulukuntaa eikä

¹³⁸ Alkutekstissä *wrangler*, 'kiistelijä' — Cambridgen ylioppilas, jolla on korkein arvosa-na matematiikassa.

¹³⁹ ML, XXII.

kolmea muutakaan Hodgsonin mainitsemaa koulua (aiswarika, yâtnika ja kârmika). Nepalissa oli Hodgsonin aikana hyvin vähän buddhalaisia oppineita. 1600-luvun jälkeen maassa ei ollut munkkiluostareita, vaan oppitraditio siirtyi vain buddhalaiseen vajrâchârya-pappiskastiin kuuluvien perheiden sisällä sukupolvelta toiselle.¹⁴⁰

Lokakuussa Kuthumi kirjoitti Humelle:

– – ilmoitatte aikovanne opiskella advaita-filosofiaa 'vanhan hyvän Swamin' kanssa. Mies on epäilemättä erittäin hyvä. Mutta jos hän, kuten kirjeestänne päättelen, aikoo opettaa teille kaikkea sellaista kuin sanotte, so. kaikkea muuta kuin persoonatonta, *ei*-ajattelevaa, *ei*-älyllistä prinssiippiä, jota sanotaan Parabrahmiksi, silloin hän ei opeta teille tuon filosofian *oikeata henkeä*, ei ainakaan sen esoteerista puolta. Se ei kuitenkaan kuulu minulle. Olette tietenkin vapaa yrittämään oppia *jotakin*, koska näyttää siltä, ettemme voi opettaa teille *mitään*. Koska kahden erilaisen koulun kaksi professoria – kuten sananlaskun kaksi kokkia ja soppa – voivat onnistua vain tekemään sekasotkun yhä sekavammaksi, uskon olevan parempi, että vetäydyn kilpakentältä, ainakin siihen saakka, kunnes katsotte pystyvänne paremmin ymmärtämään ja arvostamaan opetuksiamme, kuten ilmaisitte asian.

Jotkut ihmiset ovat sitä mieltä, että emme ole sen parempia kuin hienostuneita tai 'sivistyneitä tantrikoita' (?). Meidän pitäisi olla kiitollisia tuosta adjektiivista, sillä tulevien elämäkerrankirjoittajiemme olisi ollut yhtä helppoa nimittää meitä *epähienoiksi* tantrikoiksi. Kuitenkin se, miten kevyesti te kerrotte meille tuosta vertauksesta, saa minut vakuuttuneeksi siitä, että te tunnette vähän, jos olennkaan, tuon lahkon tunnustajia; muutoin olisitte herras-

¹⁴⁰ Reigle and Reigle, *Blavatsky's Secret Books*, s. 99–104.

miehenä tuskin antanut sijaa tuollaiselle vertaukselle. Sananen lisää aiheesta riittäköön. 'Tantrikat' ovat – ainakin nykyinen laho jo yli 400 vuoden ajan – noudattaneet riittejä ja seremonioita, joiden yksityiskohtaiseen kuvaamiseen ei yksikään *meidän* veljeskuntamme jäsen koskaan ryhtyisi.¹⁴¹

Tantrikat ovat hindulaisen šakta-uskonnon seuraajia. Ns. vasemman käden koulukunnan menoihin kuuluu "viiden elementin" eli viinin, lihan, kalan, paahdetun viljan ja sukupuoliyhteyden nauttiminen. Eräät lahkot suorittivat ihmishuhjakin, ennen kuin britit kielsivät ne. Oikean käden šaktismi on huomattavasti hienostuneempaa. Tiibetin ja Himalajan seudun buddhalaisuutta kutsutaan tantriseksi buddhalaisuudeksi ja eräitä heidän tekstejään tantroiksi. Sen vanhimmissa koulukunnissa saattaa esiintyä vasemman käden hindutantrismia muistuttavia degeneroituneita piirteitä, mutta ainakin Tsong-kha-pan aloittama ja Panchen- ja Dalai-lamojen johtama gelug-koulukunta hylkää kaikki buddhalaisten moraalisääntöjen kanssa ristiriidassa olevat menot. Tantra on tiibetinkielellä *gyü*, *gyut* tai *rgyud*; vanhoissa 1800-luvun kirjoissa esiintyvä *kiu-te*, *kiu-ti* tarkoittaa (buddhalaista) tantratekstiä. Tällä nimellä Kuthumi kutsui niitä kirjoja, joita H.P.B. tutki ja opetteli ulkoa ollessaan Moryan ja Kuthumin luona Ladakhissa ja Tiibetissä.¹⁴²

Syksyllä 1882 Kuthumi ilmoitti Sinnettille:

Chohan antoi määräyksen, että nuori Jyotirmoi – tuntemanne babu Nobin Banerjeen 14-vuotias poika – hyväksyttäisiin oppilaaksi yhteen meidän luostareistamme, joka sijaitsee lähellä Chamto-dongia, noin 100 mailia

¹⁴¹LMW, I sarja, kirje 30 (1988 engl. painoksessa: kirje 43).

¹⁴²ML, XLIX; H.P.B:n kirjoitus "Tsheelat ja maaallikko-oppilaat" kirjassa *Mitä on okkultismi?*, s. 94.

[160 km] Shigatsesta ja hänen sisarensa 18 vuotias joogineitsyt Pallin nunnaluostariin.¹⁴³

Kuthumi kirjoitti Darjeelingin lähistöltä A. P. Sinnetille:

Sitä typerää ristikuulustelua, johon olette alistaneet minut mutta johon en suostu, sekä Mr. Humen taholta tehtyä nimenomaista yritystä ottaa minut kiinni virheistä, mikäli suinkin mahdollista – – suhtaudumme mitä hylkivimmin. – – Siitä asti, kun olen tähän ryhtynyt, ovat kaikki chohanimme pitäneet minua hulluna. Minulta on vakavasti kysytty, eikö minun varhain aloitettu yhteyteni länsimaisten "pelingien" kanssa ole tehnyt minua puoli-pelingiksi ja muuttanut minut myös "dzing-dzing" -näkiäksi.¹⁴⁴

VI LUKU

Tapahtumat Sikkimissä

Syyskuussa H. P. Blavatskyn terveydentila kääntyi huonomaksi. Hän kärsi munuaistulehduksesta, sanoi verensä muuttuneen vedeksi ja halusi lähteä Mestarinsa luokse. Lopulta Morya kutsui hänet luokseen Sikkimiin ja lähetti erään Nilgiri-vuorilta kotoisin olevan chelan hänelle oppaaksi. Kuukauden lopulla Blavatsky lähti Bombaysta Cooch Behariin ja Darjeelingiin. Sieltä hän lähti Sikkimin kuningaskunnassa sijaitsevaan buddhalaisluostariin neljän buddhalaisen matkatoverinsa seurassa, jotka kantoivat häntä dandyssä (kantotuolissa). Matka kesti kahdeksan päivää. Sikkimin rajalla, jona on nopeasti vir-

¹⁴³ML, LII.

¹⁴⁴ML, XXIV B.

taava joki, muutamia englantilaisia ja intialaisia oli odottamassa lupaa päästäkseen solan yli toiselle puolelle, mutta sitä ei heille annettu. Rajan toisella puolella olevan Pe-ma-in -luostarin päälama käski tuomaan H.P.B:n tovereineen bambusillan yli. Seurue oli perillä Sikkimissä kolme päivää. H.P.B. asui pienessä talossa luostarin muurien juurella. Luostarin esimies tunnisti H.P.B:n erään bodhisattvan naisinkarnaatioksi. H.P.B. vietti kaksi päivää Moryan ja Kuthumin seurassa ja toipui hyvin. Kuthumi kertoo heidän tapaamisestaan:

En usko, että mikään on minua elämässäni liikuttanut niin paljon, kuin se haltioitunut hurmiotila, johon tuo vanha ihmispoloinen joutui äskettäin tavatessaan meidät molemmat luonnollisissa ruumiissamme, toisen meistä kolmen vuoden ja toisen lähes kahden vuoden poissaolon ja ruumiillisen erossaolon jälkeen. Rauhallinen M:kin kadotti tasapainonsa nähdessään tuon näyn, jonka pääsankari hän itse oli. Hänen oli pakko käyttää *voimaansa* ja vaivuttaa H.P.B. syvään uneen; muussa tapauksessa tämän verisuonet olisivat särkyneet munuaisissa, maksassa ja muissa "sisuskaluissa" – käyttäkseni ystävämme Oxleyn lempi-ilmaisua – tämän hurjasti lististäessä nenäänsä M:n Sikkimin liejun likaamaa ratsastusviittaa vasten! Nauroimme molemmat, mutta emme voineet olla samalla helymättä.¹⁴⁵

H.P.Blavatsky oli nähtävästi lähettänyt Kuthumille ruhtinas Dondukov-Korsakovilta saamansa kirjeen, jonka tämä palautti chelansa välityksellä. H.P.B:n ja Kuthumin tapaaminen kesti kolme tuntia. Kirjeen johdosta Kuthumi sanoi H.P.B:lle:

Minulla ei ole oikeutta käyttää selvänäköisyyttäni saadakseni tietää toisten ihmisten salaisuuksia. Kerro ruhtinaalle, että kieltäydyin kertomasta sinulle hänen murheestaan, mutta teen parhaani auttaakseni häntä ja jouduttaakseni kriisiä tavalla tai toisella.¹⁴⁶

Lokakuun alussa H. P. Blavatsky oli Darjeelingin lähellä Ghoomissa, jossa sijaitsee tiibetinbuddhalainen luostari. Hän kirjoitti A. P. Sinnetille Darjeelingista 9.10:

Oi siunatut kaksi päivää! Oli kuin entisinä aikoina, kun karhu¹⁴⁷ kävi luonani. Samanlainen puinen maja, kolmeen osastoon huoneiksi jaettu koju, joka seisoi viidakossa kolmen pelikaaninjalan varassa; samat äänettömästi hiipivät keltaiset chelat; sama pomoni sammumattoman chilum-piipun ikuinen 'gul-gul-gul' -ääni. Sinun K.H:si tuttu sointuva ääni (jonka ääni on entistä sointuvampi ja kasvot entistä kapeammat ja läpikuultavammat) ja ympärillä sama kalusto – taljoja, jakinhännillä täytettyjä tyynyjä sekä astioita suolaa, teetä ym. varten. Kun sitten menin heidän kehoituksestaan Darjeelingiin – 'pois chelojen ulottuvilta, jotka saattaisivat rakastua kauneuteeni', kuten kohtelias pomoni sanoi –. Aion käydä luonanne, mutta en voi lähteä Darjeelingista niin kauan kuin pomoni viipyy lähistöllä. Hän lähtee viikon tai kymmenen päivän kuluttua, ja sitten lähden D:stä.

Sain Bombayn kautta pitkän artikkelin Mr. Humelta. Se on julkeinta ja loukkaavinta mitä olen koskaan luke-

¹⁴⁶ H.P. Blavatskyn kirjeitä runtinas Dondukov-Korsakoville, s. 72. Sylvia Cranston, *Helen Blavatsky*, s. 231.

¹⁴⁷ Painetussa tekstissä bear – pitänee olla boss 'pomo', jota sanaa H.P.B. käyttää muualla kirjeessään puhuessaan Moryasta.z

nut. Jos hän luulee minun painavan sen, niin heittäköön sen mielestään. Pomoni neuvon mukaisesti lähetän sen sinulle huomenna hänelle kirjoitetun kirjeen kanssa. Jos pidät kirjettäni hyvänä, lähetä se hänelle ja ole hyvä ja säilytä artikkeli ja palauta se minulle sitten kun tapaavat minut. Olen hyvin heikkona, ja minun täytyy lopettaa. Pomo lähettää sinulle terveisiä – näin hänet viime yönä Laman talossa."¹⁴⁸

Näihin aikoihin myös Tirunelvelistä Etelä-Intiasta kotoisin oleva teosofi brâhmana S. Ramaswamier eli Ramabathra tapasi Mestari Moryan Sikkimissä. Hän kertoo itse:

Luulen, että kello oli kahdeksan ja yhdeksän välillä aamupäivällä ollessani edelleen matkalla Sikkimin kaupunkiin, mistä voisin matkalla tapaamieni ihmisten vaakuuttelun mukaan helposti pyhiinvaeltajan asussani ylittää Tiibetin rajan, kun näin äkkiä yksinäisen ratsastajan laukkaavan minua kohti vastakkaiselta suunnalta. Päätellen hänen pitkästä olemuksestaan ja kyvystään hallita eläintä ajattelin hänen olevan Sikkimin Rajan [=kuninkaan] upseerin. Nyt jään kiinni! ajattelin. Hän kysyy kulkulupaani ja mitä asiaa minulla on Sikkimin riippumattomalla alueella. Ehkä hän antaa pidättää minut ja – lähettää takaisin, ellei vielä pahempaa.

Mutta – kun hän tuli luokseni, hän pysäytti ratsun. Katsoin häntä ja tunsin hänet heti... Olin hänen vaikuttavassa läheisyydessään nähden saman Mahatman, oman kunnioitettavan *Guruni*, jonka olin aikaisemmin nähnyt hänen astraaliruumiissaan Teosofisen Seuran Päämajan parvekkeella!

— —

¹⁴⁸William Kingsland, *The Real H. P. Blavatsky*, s. 101–102.

Samassa olin pitkälläni hänen jalkojensa juuressa. Nousin ylös hänen käskystään, ja kohottaessani hitaasti katseeni hänen kasvoihinsa unohdin täysin itseni tarkastellussani hahmoa, jonka tunsin niin hyvin, sillä olin nähnyt hänen muotokuvansa (joka oli eversti Olcottin hallussa) useita kertoja. – –

Hänen ihonvärinsä ei ole yhtä vaalea kuin Mahatma Koot Hoomin, mutta koskaan en ole nähnyt niin kauniita kasvopiirteitä, niin kookasta ja majesteettista olemusta. Kuten kuvassakin, hänellä on lyhyt, musta parta ja pitkä, musta tukka. Vain hänen pukunsa oli erilainen. Valkoisen väljän kaavun sijasta hänellä oli keltainen turkiksilla vuorattu viitta, ja päässään hänellä oli *pagrin* sijasta keltainen tiibetiläinen huopahattu, jollaisia olen nähnyt joidenkin bhutanilaisten tässä maassa käyttävän.

Kun ensimmäinen hurmio ja hämmästys olivat ohi ja saatoin tyynesti käsittää tilanteen, minulla oli pitkä keskustelu hänen kanssaan. Hän varoitti minua menemästä kauemmaksi, sillä muuten joutuisin vaikeuksiin. Hän sanoi, että minun on odotettava kärsivällisesti, jos halusin tulla hyväksytyksi *chelaksi*; että monet tarjoutuivat kokelaiksi, mutta vain hyvin harvat olivat sopivia. Kehtään ei evätty, vaan heitä kaikkia koeteltiin ja useimmat epäonnistuiivat pahan kerran, varsinkin – ja –. Jotkut, sen sijaan, että heidät olisi hyväksytty ja he olisivat antaneet lupauksensa tänä vuonna, joutuivat nyt syrjään vuodeksi...

Mahatma puhuu hyvin vähän englantia – ainakin minusta näytti siltä – ja *hän puhui minulle äidinkieltäni, tamilia*. Hän kertoi minulle, että jos Chohan sallii Madame B:n menevän Phari-dzongiin ensi vuonna, niin minä voin tulla hänen kanssaan. – –

Tehdessäni hänelle hyvästiksi *namaskaramit* (maahan heittäytymisen) hän oli iloinen voidessaan kertoa,

että hän oli menossa brittiläiselle alueelle tapaamaan Upasikaa¹⁴⁹ ... Ennen kuin hän lähti luotani, kaksi muuta miestä saapui ratsain. Oletan, että he olivat hänen palvelijoitaan, ehkä hänen oppilaitaan, sillä he olivat pukeutuneet kuin *lama-gelongit* ja kummallakin, kuten hänellä itselläänkin, oli pitkät hiukset, jotka valuiivat pitkin selkää. He seurasivat Mahatmaa tämän lähdettyä kevyttä laukkaa ratsastaen.¹⁵⁰

Morya kirjoitti Ramaswamierille:

Ramaswamierin on käytettävä asianmukaista vedanta-askeetin viittaa – jopa tarpeen vaatiessa nutturaa sekä lähetettävä tarpeettomat vaatteensa Bombayhin. Hänen on matkustettava kaupungista kaupunkiin Allahabadiin mennessään ja julistettava teosofiaa ja vedantismia. Jokaisen pitää tietää, että hän on minun oppilaani ja että hän on nähnyt minut Sikkimissä. Hänen pitää jatkuvasti ilmoittaa Upasikalle liikkeistään ja lopuksi liittyä Blavatskyyn Allahabadissa – ja saada myös määräykseni tämän kautta.

Kirjeessä oli myös terveisiä H. S. Olcottille:

Sanokaa hänelle, että hän liian usein erehtyy Upasikan suhteen. Upasika on kaikkea sitä, mitä hän *ajattelee* hänen olevan eikä mitään mitä hän *epäilee* tämän olevan. Ymmärtäköön tämän arvoituksen. Upasika *ei koskaan* ole pettänyt häntä – ainoastaan minun määräysteni mukaisesti jättänyt hänet tietämättömäksi mo-

¹⁴⁹ H.P.B:tä. Upasika = maallikkosisar.

¹⁵⁰ *Dâmodar. Mestarin oppilas*, s. 68–70. Barborka, *The Mahatmas and their Letters*, s. 326–328.

nista seikoista. Ymmärtämisen helpottamiseksi tietököön, että aina kun esitetään määräys Upasikan kautta, sen alussa on oltava sanat "Chohan Rimbochey"; ja aina kun nämä sanat puuttuvat, määräys ei tule minulta vaan Upasikalta itseltään.¹⁵¹

H. P. Blavatsky oli Tindhariassa, lähellä Darjeelingia, melkein koko lokakuun. Kuthumi kirjoitti Sinnetille:

H.P.B:n terveydentila on parempi, ja olemme jättäneet hänet Darjeelingiin. Hän ei ole turvassa Sikkimissä. Dugpojen oppositio on suunnaton, ja ellemme uhraa koko aikaamme häntä valvoaksemme, saattaa "Vanha Rouva" joutua onnettomuuden uhriksi, koska ei nyt kykene pitämään itsestään huolta.¹⁵²

Näistä 'dugpoista' Kuthumi kertoo myöhemmässä kirjeessään:

Täällä meidän vuoristossamme dugpat asettavat usein vaarallisille paikoille, teille, joilla chelojemme on kuljettava, kaikenlaisia vanhoja riepua tai muita esineitä, jotka helposti kiinnittävät mitään aavistamattoman huomiota ja jotka he ovat kyllästäneet omalla magnetismitilallaan. Jos kulkija sattuu astumaan tällaisen päälle, voi hän saada kauhean psyykkisen iskun, niin että hän voi kadottaa jalansijansa ja pudota alas jyrkän teeltä, ennen kuin hän on ennättänyt toipua siitä.¹⁵³

¹⁵¹ LMW, II sarja, kirje 50. S. Ramaswamier vastaanotti noin tusinan verran kirjeitä tai tiedonantoja Mestareilta, pääasiassa Moryalta. Nämä hänen poikansa K.R. Sitaraman julkaisi pamfletissaan *Isis FURTHER Unveiled*, Madras 1894 (CW, IV osa, s. 663.

¹⁵² ML, CX.

¹⁵³ ML, LXVI.

Kuthumi kertoo myös seuraavaa:

En malta lopettaa kertomatta eräästä tapauksesta. Vaikka se itsessään onkin hullunkurinen, toi se mukanaan jotakin sellaista, mistä olen kiitollinen tähdille ja mikä varmasti ilahduttaa teitäkin. Sain käsiini kirjeenne sekä sen mukana myös C.C.M:n¹⁵⁴ kirjeen seuraavan päivän aamuna, jolloin olitte antanut sen "pikku miehelle". Olin silloin Phari-dzongin lähistöllä erään ystävän gom-passa [luostarissa] ja minulla oli hyvin kiire toimitamaan tärkeitä asioita. Kun kirje saapui, astelin juuri luostarin suuren sisäpihan yli. Kuulin samalla Lama Töndhüb Gyatchon äänen, joten en ennättänyt lukea sitä. Avasin koneellisesti tuon paksun lähetyksen, vilkaisin vain siihen ja pistin sen, kuten luulin, matkalaukuun, jota kannoin olallani. Mutta se olikin pudonnut maahan. Ja kun sitä ennen olin jo avannut kuoren sekä ottanut esiin sen sisällyksen, oli tuo sisällys pudotessaan hajonnut. Sillä hetkellä ei ollut ketään lähelläni, ja koko huomioni oli kiintynyt keskusteluun, joten olin jo päässyt kirjaston portaille, kun kuulin nuoren *gelongin* huutavan jotain ikkunasta ja vakavasti uhkailevan jotakuta loitompana. Käännyin katsomaan taakseni ja ymmärsin silmänräpäyksessä tilanteen. Muussa tapauksessa en koskaan olisi saanut lukea kirjettänne, sillä näin kunnianarvoisan vanhan pukin parhaillaan hienontavan sitä aamiaiseksi. Eläin oli jo ahminut osan C.C.M:n kirjeestä ja ryhtyi juuri nauttimaan teidän kirjettänne, joka oli hienompi ja helpompi sen vanhojen hammasten pureskeltavaksi kuin kirjeenvaihtotoverinne epistolan paksu kuori ja paperi. Huolimatta pukin suuttumuksesta ja

¹⁵⁴

C.C.M, Charles Carleton Massey (1838-1905), englantilainen kirjailija, T.S:n perustajajäsen. Hänen johdollaan Brittiläinen Teosofinen Seura oli aloittanut toimintansa jo 1878.

vastustuksesta sain hetkessä pelastetuksi sen, mikä vielä oli jäljellä, mutta paljoa sitä ei enää ollut! Kirjekuori, jonka yläreunassa oli teidän leimanne, oli melkein hävinnyt; kirjeiden sisällöstä oli mahdoton saada selvää – lyhyesti, olin neuvoton katsellessani tuota tuhoa. Tiedättekö, miksi olin niin ymmälläni: *minulla ei ollut oikeutta korjata sitä ennalleen, koska kirjeet tulivat "Eclectic"-osastosta ja olivat suoraan yhteydessä noiden onnettomien "pelingien"*¹⁵⁵ kanssa joka puolelta. Mitä tekisin saadakseni kokoon puuttuvat kohdat! Olin jo päättänyt pyytää nöyrästi Chohanin suostumusta saada käyttää poikkeuksellista erivapautta tässä äärimmäisessä pakkotilanteessa, kun samassa näin hänen pyhät kasvonsa edessäni ja silmänsä pilkahtavan aivan erikoisella tavalla ja kuulin hänen äänensä: "Miksi rikkoa sääntöä? Teen sen itse." Nuo yksinkertaiset sanat *Kam mi ts'har* – "Minä teen sen" sisältävät minulle kokonaisen maailman täynnä toivoa. Hän on saattanut ennalleen puuttuvat kohdat, vieläpä tehnyt sen erittäin siististi, kuten näette, sekä kaiken lisäksi muovannut uudestaan reunoineen rypistyneen, rikkinäisen kuoren, joka oli pahasti vahingoittunut. Tiedän, kuinka paljon voimaa tuollaiseen entisöintiin tarvitaan, ja se saa minut toivomaan, että jyrkkyys jonakin päivänä lievenee. Siksi kiitin sydämen pohjasta pukkia, ja koska se ei kuulu hyljeksittyyn peling-rotuun, niin minä, osoittaakseni kiitollisuuttani, vahvistin sen suussa jäljellä olevat hampaat ja painoin rappeutuneet hampaantygät lujasti kiinni onteloihinsa, niin että se tästä lähin kykenee vielä monet vuodet pureskelemaan kovempaakin ruokaa kuin englantilaisia kirjeitä.¹⁵⁶

¹⁵⁵ Peling, *p'yi-gling*, tarkoittaa meren takaa Aasiaan tulleita ulkomaalaisia.

¹⁵⁶ ML, LIV kirje, saatu Simlassa lokakuussa 1882.

Eräässä kirjeessä oli 23.11.82 päivätty Sinnetille tarkoitettu Kuthumin allekirjoittama viesti:

P. S. Saattaa tapahtua, että meidän omia tarkoituksiimme varten meidioiden ja heidän kummitustensa annetaan häiritsemättä ja vapaasti ei vain personoida "Veljiä", vaan jopa *väärentää käsialojamme*. Pitäkää tämä mielesänne ja valmistautukaa siihen Lontoossa. Ellei *viesti* tai tiedonanto tai mikä tahansa se lienee *ala* kolmella sanalla: "Kin-t-an, Na-lan-da, Dha-ra-ni", *tiedä, etten se ole minä eikä tullut meiltä*.

Kirjekuoreen oli Kuthumi kirjoittanut:

Ainoa turva sille, joka pyrkii oikeaan täydellisyyteen, on Buddha yksin¹⁵⁷

¹⁵⁷ ML, XCII ja käsialanäyte kirjan alussa.

VII LUKU

Adyar – Kuthumi Lahoressa

Vuoden 1883 alussa H.P.B. ja Olcott sisustivat uutta kotiaan Adyarissa, Madrasissa, jonne he olivat muuttaneet 19. joulukuuta Coulombien ja Dâmodarin kanssa. Sinne rakennettiin ns. "okkultinen huone". Sen seinälle ripustettiin puinen kaappi, jota myöhemmin kutsuttiin nimellä 'shrine' [alttarikaappi]. 12. helmikuuta – kun H.S.O. ja Coulombit työskentelivät "okkultisessa huoneessa", putosi sinne rouva Coulombin läsnäollessa kirjelappu Kuthumilta. Mukana oli 150 rupiaa ja suunnitelma pyhäköstä Buddhan patsasta varten sekä määräys toteuttaa suunnitelma.¹⁵⁸

2.2.1883 Kuthumi kertoi Sinnetille kirjeessään:

Minulla on äärimmäisen paljon puuhaa initiaation valmisteluissa. Useat cheloistani – Djual-khool muiden joukossa – kamppailevat päästäkseen "toiselle rannalle".¹⁵⁹

1. helmikuuta tiedotettiin *Pioneer*-lehdessä A. P.Sinnetin erosta päätoimittajan tehtävästä. Lehden omistajat olivat huomauttaneet hänelle, että hänen tulisi jättää toimittajan paikka – koska hän on auttanut alkuasukkaita ja on teosofi. Maaliskuussa hän saapui Adyariin Englannista, jonne hän oli tällä välin muuttanut. Adyarissa hän antautui *Esoteric Buddhism* -kirjansa kirjoittamiselle, lähetti kysymyksiä Opettajille H.P.B:n kautta ja sai alttarikaappiin välittömän vastauksen. Hän suunnittelei palaamista Intiaan julkaistakseen uutta *The Phoenix* -nimistä leh-

¹⁵⁸ CW, IV osa, s. xxviii.

¹⁵⁹ ML, XXV.

teä heti, kun pääomaa olisi käytettävissä. Sen tarkoituksena oli puolustaa syntyperäisiä intialaisia englantilaisten väärinkäytöksiä vastaan. Kuthumi oli pannut hankkeen alulle ja Chohan oli sille myötämielinen.¹⁶⁰

Kun Sinnett oli lähtenyt Madrasista, Kuthumi kääntyi asiassa myös kalkuttalaisen sanomalehtimiehen Norendro Nath Senin puoleen, joka oli saanut häneltä useita kirjeitä. Kuthumi kirjoitti:

Jäljelle jää vain yksi keino haluttuun tulokseen pääsemiseksi, ja siitä riippuu Intian *tulevaisuus* seuraavan 27 vuoden jakson ajan. Jos *tämä* epäonnistuu, silloin ei kukaan meistä halua olla hindujen kanssa tekemisissä – etenkään 'chelaksi pyrkivien' kanssa, jotka pettävät itseään ajatuksella, että he tekevät *kaiken* minkä voivat, ja jäävät kuitenkin toimettomiksi asettaen tilalle [...¹⁶¹] toimintaan.

Tämä merkitsee, että viimeisenä keinona on perustaa osakeyhtiön tapainen liikeyritys – asia, jota minä alussa kovasti vastustin"¹⁶²

Kesäkuussa ilmestyi Lontoossa Trübner & Co:n julkaisema A. P. Sinnetin kirja *Esoteric Buddhism*. Lontoossa A. P. Sinnett vastaanotti Phoenix-hanketta koskevia kirjeitä. Tarvitavaa pääomaa ei kuitenkaan saatu kokoon. Niinpä lokakuussa Kuthumi ilmoitti kirjeessään Phoenix-hankkeen rauenneen.¹⁶³

Syksyllä H. S. Olcott oli kiertueella Pohjois-Intiassa. Hän piti luentoja, organisoi T. S:n haaraosastoja ja paransi sairaita. Marraskuussa H. S. Olcott seurueineen saapui Lahoreen. Pa-

¹⁶⁰ML, LXXVIII.

¹⁶¹Kirjeen tästä kohdasta on revennyt pala pois.

¹⁶²LMW, II sarja, kirje 74.

¹⁶³ML, LXXXIII.

raatikentälle vastapäätä linnaketta pystytettiin teltat. 20. Marraskuuta aamuyöllä kello 1.55 Kuthumi vieraili H. S. Olcotin ja William T. Brownin teltassa.¹⁶⁴

Olcott kertoo:

Nukuin teltassani 19 päivän vastaisena yönä, kun palasin äkkiä päivätajuntaan tuntiessani käden kosketuksen. Koska leiri oli avoimella tasangolla kaupungin ulkopuolella eikä siis kuulunut Lahoren poliisin valvontapiiriin, niin ensimmäinen eläimellinen vaistoni käski minua suojelemaan itseäni jonkun uskonnollisen fanaatikon mahdollista hyökkäystä vastaan, joten sieppasin muukalaista kiinni käsivarresta ja kysyin hindustanin kielellä, kuka hän oli ja mitä hän tahtoi. Tämä kaikki oli tapahtunut silmänräpäyksessä, ja minä pidin miestä lujasti kiinni kuin ihminen, jonka kimppuun hyökätään seuraavalla hetkellä ja jonka täytyy puolustaa henkeään. Mutta silloin ystävällinen ja lempeä ääni sanoi: "Etkö tunne minua? Etkö muista minua?" Se oli Mestari K.H:n ääni. Tunteeni vaihtuivat nopeasti. Laskin hänen kätensä vapaaksi ja liittäen kämmeni yhteen tahdoin hypätä vuoteestani tervehtiäkseni häntä kunnioittavasti. Mutta hänen kätensä ja äänensä estivät sen. Vaihdettuamme sitten muutamia lauseita hän otti vasemman käteni omaansa, puristi oikean kätensä sormet kämmentäni vasten ja seisoi rauhallisesti telttavuoteeni vieressä, joten saatoin nähdä hänen jumalallisen lempeät kasvonsa hänen takanaan pakkilaatikolla palavan kynttilän valossa. Samassa tunsin jonkinlaisen pehmeän aineen muotoutuvan kädessäni, ja seuraavassa hetkessä Mestari asetti lempeän kätensä otsalleni, lausui siunauksen ja lähti minun teltaosastostani mennäkseen herra Brownin

¹⁶⁴ CW, V osa, s. xxviii..

luo, joka nukkui telttamme kahteen huoneeseen jakavan kangasverhon toisella puolella. Saatuani taas aikaa kiinnittää huomiota itseeni huomasiin pitäväni vasemmassa kädessäni taiteltua ja silkkikankaaseen käärittyä paperia. Ensimmäinen ajatukseni oli luonnollisesti mennä lampun luo sekä avata ja lukea se.¹⁶⁵

Paperiin oli kirjoitettu:

Siitä lähtien, kun koeaikanne alkoi Amerikassa, te olette olleet paljon tekemisissä kanssani, vaikka epätodellisen kehityksen takia olette usein sekoittanut minut Atryaan¹⁶⁶ ja luullut itse ajattelevanne, kun yritin vaikuttaa teihin ja puhua kanssanne. Tietysti teillä ei oman todistuskriteerinne mukaan ole tähän saakka ollut kaikin puolin sitovaa todistusta meistä, koska emme ole koskaan aikaisemmin – tietääksenne – kohdanneet toisiamme lihassa, mutta silti te olette kohdannut minut, ja tarkoituksemme tehdessäni matkan ashramista Lahoreen oli antaa teille tämä viimeinen konkreettinen todistus. Ette ole ainoastaan nähnyt minua ja keskustellut kanssani, vaan myös koskettanut minua; käteni on puristanut kättänne, ja kuvitellusta K.H:sta tulee todellinen K. Skeptinen toimintanne, joka usein muuttuu äärimmäiseksi vanhoillisuudeksi – ehkä kaikkein viimeinen piirre, jota vähemmän ajatteleva voisi teistä otaksua – on vakavasti ja jatkuvasti estänyt sisäistä kehitystänne. Se on tehnyt teidät epäluuloiseksi – joskus jopa julmaksi –

¹⁶⁵ H. S. Olcott, "Mestari Lahoreessa", *Ruusu-Risti* 9/1943; ODL, III sarja, ss. 37-38.

¹⁶⁶ H.P.B:n leikekirjassa on amerikkalaisesta *Spiritual Scientist* -lehestä 27.5.1875 otettu lehtileike, jossa sanotaan: "Huhutaan, että yksi tai useampi korkean asteen itämaisia spiritistejä on juuri saapunut tähän maahan." H.P.B. on alleviivannut sanan *spiritistejä* ja kirjoittanut marginaaliin: "At... & Ill... kulkivat New Yorkin ja Bostonin kautta; sieltä Kalifornian & Japanin kautta takaisin." (CW, I osa, s. 90). At... & Ill... lienevät Atrya ja Illarion (Hilarion Smerdis).

Upasikaa, Borgia, Djual-K:ta, jopa Dâmodaria ja D. Nathia kohtaan, joita rakastatte poikinanne. Tämän kohtauksemme pitäisi perusteellisesti muuttaa asennettanne. Ellei niin tapahdu, sitä pahempi tulevaisuudellenne. Totuus ei koskaan tule murtovarkaan tavoin riskikkoikkunoiden ja raudoitettujen ovien kautta.

En tule luoksenne yksinomaan omasta halustani ja toivomuksestani, vaan myös Maha-chohanin käskystä, jonka edessä tulevaisuus on kuin avoin kirja. New Yorkissa pyysitte M:ltä selvää esinetodistusta siitä, että hänen käyntinsä luonanne ei ollut harhaa – ja hän antoi sen. Pyytämättä minä annan teille nyt sellaisen: vaikka menen pois näkyvistänne, tämä muisto on muistuttajana neuvotteluistamme. Menen nyt nuoren herra Brownin luo koettelemaan hänen intuitiivisuuttaan. Ensi yönä, kun leiri on hiljainen ja kuulijakuntanne jättämät pahimmat jäljet ovat haihtuneet, tulen luoksenne uudelleen neuvottelemaan perusteellisemmin, sillä teitä täytyy varoittaa eräistä tulevaisuuden asioista. – –

K. H.¹⁶⁷

W.T. Brown taas kertoi omasta kokemuksestaan seuraavasti:

Esimerkiksi 19. marraskuuta 1883 näin *Lahoressa* miehen, joka teki sen vaikutuksen minuun, että hän oli Koot Hoomi, ja 20. päivän aamuna heräsin jonkun läsnäoloon teltassani. Ääni puhui minulle, ja löysin kirjeen ja silkkisen liinan kädestäni. Olen varma, ettei kirjettä eikä silkkiliinaa oltu laitettu käteeni tavallisella tavalla. Ne kehittyivät tyhjästä. Tunsin 'magnetismin' virran ja katso! se 'aineellistui'. Nousin lukemaan kirjeeni ja tutkimaan liinaa. Vierailija oli mennyt. Liina oli hienointa

¹⁶⁷ LMW, I sarja, s. 50-51, kirje 16.

valkoista silkkiä ja siinä oli sinisellä nimikoidut kirjaimet K. H. Kirje oli myös sinistä lihavaa käsialaa.¹⁶⁸

Kuthumin sanat Brownille olivat: "Nyt näette minut edessänne ruumiillisesti. Katsokaa ja vakuuttukaa, että se olen minä." Brown ei kuitenkaan kääntynyt katsomaan, sillä hermostuminen lamautti hänet hetkeksi.

Illalla noin kello 22 Mestari Kuthumi vieraili toisen kerran teltta-alueella oppilaansa Gjual-khoolin kanssa. Hän puhui ensin pitkään Dâmodarin kanssa, sitten H. S.O:n.¹⁶⁹ Seuraavana päivänä Olcott ja seurue lähtivät Lahoresta Jammuun.

25. päivänä Dâmodar lähti opettajansa Kuthumin kanssa tämän ashramiin Himalajalle. Hän kertoo:

Tapasin siellä, paitsi rakastetun Guru Devani [Kuthumin] ja ev. Olcottin Mestarin [Moryan], myös useita muita Veljeskunnasta, mm. Erään Korkeimmista. Siten näin rakastetun Guruni *elävänä* ihmisenä ja itse asiassa nuorena verrattuna joihinkin muihin Sadhuihin siunatun seurassa. Hän oli vain paljon ystävällisempi ja toisinaan jopa mukana iloisessa keskustelussa. Saapumiseni jälkeisenä toisena päivänä minun sallittiin keskustella Mestarin kanssa yli tunnin ajan. Kysytyään hymyillen, miksi katselin häntä niin ymmälläni, kysyin puolestani: "Mistä, Mestari, eräät Seuramme jäsenet ovat saaneet päähänsä, että olet 'vanhemmanpuoleinen mies', ja ovat nähneet sinut selvänäköisesti kuudenkymmenen iän ohittaneena vanhana miehenä?" Tälle hän herttaisesti nauroi ja sanoi, että tämä viimeisin väärinkäsitys johtuu erään brahmacharin, erään vedantalaisen swamin luoteisprovinssilaisen oppilaan, kertomuksista. Tämä oli

¹⁶⁸ Barborka, *The Mahatmas and their Letters*, s. 243-244.

¹⁶⁹ ODL, III sarja, ss. 43-44.

tavannut erään lahkon päämiehen, vanhanpuoleisen laman, joka siihen aikaan oli ollut hänen (minun Mestari-
ni) matkakumppaninaan. Tuo brahmachari puhuessaan Intiassa odottamattomasta tapaamisesta oli johtanut useat ihmiset luulemaan lamaa häneksi [Kuthumiksi]. Mitä siihen tulee, että hänet oli selvänäköisesti nähty 'vanhanpuoleisena miehenä', ei se voinut olla mitään selvänäköisyyttä, hän lisäsi, sillä *todellinen* selvänäkö ei voisi johtaa niin virheellisiin huomioihin. Ja sitten hän ystävällisesti nuhteli minua siitä, että olin pannut jotain painoa gurun iälle, lisäten, että ulkomuoto on usein pettävä. Hän selitti myös muita asioita.¹⁷⁰

Olcott kirjoitti päiväkirjaansa:

Tiistaina 27. marraskuuta i.p. Dâmodar palasi ja näytti kalpealta, mutta lujemmalta ja jäntevämmältä. Hän oli nyt kokonaan uusi mies. Toi minulle sanoman Hilarionilta.¹⁷¹

Tämän jälkeen Kuthumi lähti kohti Etelä-Intiaa. Mysoresta hän lähetti Lontoon Looshin jäsenille 7.12. päivätyn kirjeen. Jotkut jäsenet olivat suunnitelleet Looshin puheenjohtajan Anna B. Kingsfordin vaihtamista A. P. Sinnettiin seuraavassa vuosikokouksessa. Kuthumi ilmoitti itsensä Chohanin toivomuksena olevan, että Kingsford edelleen jatkaisi looshin presidenttinä. Kirjeessä sanotaan mm:

Niin kuin mainittu rouva oikein on huomauttanut, pitäisi länsimaalaisen yleisön käsittää Teosofinen Seura

¹⁷⁰ *Tietäjä* 1912, s. 436; Sven Eek, *Dâmodar...* s. 336-337; *Dâmodar. Mestarin oppilas*, s. 87-88.

¹⁷¹ LMW, II sarja, liite C, Olcottin julkaisematon päiväkirja.

"filosofiseksi kouluksi, joka on perustettu muinaisen hermeettisen filosofian pohjalle" – koska tavalliset ihmiset eivät ole koskaan kuulleet tiibetiläisestä ja heillä on hyvin vääristyneet käsitykset esoteerisesta buddhalaisesta järjestelmästä. – – Hermeettinen filosofia sopii jokaiseen uskontoon ja filosofiaan eikä loukkaa ketään. Se on rajaton totuuden valtameri, keskipiste, johon virtaavat ja jossa yhtyvät kaikki joet ja virrat – olkoot niiden lähteet idässä, lännessä, pohjoisessa tai etelässä. Niin kuin joen juoksu on riippuvainen sen maa-alueen luonteesta niin täytyy tiedon kanavien muodostua ympäröivien olosuhteiden mukaisiksi. Egyptiläinen hierofantti, kaldealainen maagi, arhat ja rishi ovat muinoin olleet pakotetut samalle löytöretkelle saapuakseen lopulta samaan päämäärään eri suuntia pitkin. Tälläkin hetkellä on olemassa kolme Okkultisen Veljeskunnan keskusta, maantieteellisesti kaukana erillään toisistaan ja yhtä kaukana eksoteerisesti – todellinen esoteerinen oppi on niillä oleellisesti sama, vaikka sanasto on eriävä. Kaikki pyrkivät samaan suureen päämäärään, mutta näennäisesti ei kaksikaan ole samaa mieltä menetelmän yksityiskohdista. Sattuu päivittäin, että tapaa eri okkultisen ajatustavan kouluun kuuluvia opiskelijoita istumassa vierekkäin saman gurun jalkojen juuressa. Upasika (Madame B) ja Subba Row, vaikka ovat saman mestarin oppilaita, eivät ole seuranneet samaa filosofiaa – toinen on buddhalainen, toinen adwaitin.¹⁷²

9. joulukuuta Anna B. Kingsford sai sähkeen Intiasta, jossa sanottiin: "Jää presidentiksi." Allekirjoitus "Koot Hoomi".¹⁷³ Mysoresta Kuthumi lähti kiertomatkalle Singaporeen, Ceyloniin

¹⁷²ML, LXXXV.

¹⁷³CW, VI osa, s. xxiv.

ja Burmaan aikeen poiketa Madrasissa. Matkan lopuksi hän aikoi mennä Kiinaan ja sieltä kotiin. Matkasta tiedetään, että hän oli ainakin Kambodzan metsissä ja Kiinassa.¹⁷⁴ Hän lupasi Chohanille, ettei lue kenenkään teosofin lähettämää kirjettä ennen kuin palaa Kiinan-matkaltaan.

16. joulukuuta – Morya oli Ch-in-ki'ssa (Lhasassa) polttaen Sinnettin lähettämää piippua. Virallinen mielipide Lhasassa piti ainakin myöhemmin tupakkaa vahingollisena. 13. Dalai-lama kielsi tupakan polton Potalassa ja Norbulingkan palatsissa.

VIII LUKU

Vaikeudet Adyarissa

25.12. Tohtori Franz Hartmann, joka oli tullut Adyariin kolme viikkoa aikaisemmin, sai kirjeen Moryalta vastaukseksi pieneen kirjeeseen, jonka hän oli laittanut "alttarikaappiin":

Jääkää Aasiaan. Ottakaa osaa Teosofisen seuran työhön. Tutustukaa ilman varauksia niihin filosofian periaatteisiin, jotka puhuvat äänekkäimpinä sydämässänne... Eläkää ihmiskunnan korkeimman ihanteen mukaan. Ajatelkaa ja tehkää työtä.

Toisen kirjeensä Moryalta Hartmann löysi kirjoituspöytänsä laatikosta 5. helmikuuta 1884:

Ystävä!

Minusta näyttää, että olette ainoa täysjärkinen olento päämajaan jääneiden pelingien (eurooppalaisten) jou-

¹⁷⁴ ML, XCIII, XCVI, XCIII; CW, V osa, xviii, LMW 1947, kirje 22.

kossa... Jos ystävällisesti suostuisitte pitämään huolta teosofisista intresseistä Henryn ja Upäsikan poissaollessa, niin järjestän, että hän [Olcott] kirjoittaa teille virallisen kirjeen, jolla hän varustaa teidät suuremmalla virallisella vallalla kuin toiset 'apulaiset' antaakseen teille tukevamman otteen auktoriteetin sauvaan, kuin teillä muuten olisi niin monen kanssa jaetussa asemassanne.¹⁷⁵

10. Helmikuuta H. P. Blavatsky vieraili Bhavnagarin prinsin Harisinghji Rupsinghjin luona Hartmannin, Mohini Mohan Chatterjin ja mukaan pyrkineen Emma Coulombin kanssa. Mohini M. Chatterji (1858–1936) oli kalkuttalainen asianajaja, jonka Kuthumi oli valinnut chelakseen. Illalla Harisinghji'n muusikot esittivät vieraille prinssin T.S:n mahatmojen kunniaksi säveltämiä lauluja. Emma Coulomb oli aiemmin Seuran vuosikokouksessa yrittänyt turhaan saada varakkaalta prinssiltä 2000 rupiaa ja uudisti nyt pyyntönsä. Kun prinssi valitti tästä H.P.B:lle, tämä teki lopun yrityksestä ja nuhteli Mrs. Coulombia moittien häntä kiristämisen yrityksestä. Mr. Coulomb oli raivoissaan, ja kun he matkustivat Bombayhin, Coulomb meni erään piispan ja toisten pappien luokse. Junavaunussa ollessaan Hartmann sai kirjeen Mahatmalta.

20. helmikuuta H.P.B. ja Olcott lähtivät matkalle kohti Eurooppaa Mohini M. Chatterjin ym. seurassa. Maaliskuussa Mohini sai kirjeen Nizzassa Kuthumilta.¹⁷⁶

Yksinomaan Mohinille.

Ulkonaiset seikat merkitsevät "pelingelle" paljon. Heihin pitää vaikuttaa ulkonaisesti, ennen kuin saadaan aikaan todellinen ja kestävä sisäinen vaikutus. Muista-

¹⁷⁵ CW, VIII osa, s. 444-445.

¹⁷⁶ LMW, II sarja, n:o 62.

kaa ja koettakaa ymmärtää, miksi odotan teidän menet-
televän seuraavasti:

Kun Upasika tulee, ottakaa hänet vastaan ikäänkuin
olisitte Intiassa ja hän olisi teidän äitinne. Ette saa vä-
littää ranskalaisista ja muista ihmisistä. Teidän pitää *äl-
listyttää heidät*. Jos eversti kysyy, miksi niin teette, vas-
tatkaa, että te tervehditte sisäistä ihmistä, *sisällä olevaa*,
ei H.P.B:tä, sillä me olimme huomauttaneet tästä asiasta.
Ja omaksi mielenlennykseksenne tietäkää, että Eräs,
paljon suurempi kuin minä,¹⁷⁷ on ystävällisesti suostu-
nut tarkastelemaan koko tilannetta hänen muotonsa
kautta ja myös toisinaan vierailemaan samaa kanavaa
käyttäen Pariisissa ja muualla, missä vierasmaalaisia jä-
seniä saattaa oleskella. Te siis tervehditte täten H.P.B:tä
koko Pariisissa olonne ajan tavatessanne hänet tai läh-
tiessänne hänen luotaan – huomautuksista tai *hänen
omasta hämmästyksestään* välittämättä. Tämä on koe-
tus.

Tähän asti olen tyytyväinen ponnistuksiinne. Kestä-
kää ja opettakaa. Te voitte olla vielä suuren siunauksen
välikappaleena maallenne. Älkää menettäkö rohkeut-
tanne kuten heikkotahtoinen mutta itsepäinen kump-
paninne. K. H.

Huhtikuun 5. – H. S. Olcott ja Mohini lähtivät Pariisista koh-
ti Lontoota. Junamatkalla Olcott sai kirjeen Kuthumilta lukies-
saan Lontoon looshin teosofeilta saamiaan kirjeitä. Olcott ker-
too:

Olin juuri lukemassa Bertram Keightleyn kirjettä,
kohtaa, jossa hän vakuuttaa täyttä luottamustaan siihen,
että Mestarit kyllä järjestävät kaikki asiat parhain päin,

¹⁷⁷ Maha Chohan.

kun junanvaunun katolta, Mohinin pään yläpuolelta leijui alas kirje. Se oli osoitettu minulle ja kirjoitettu Kuthumin käsialalla...¹⁷⁸

Kirjeessä sanotaan mm:

Älkää hämmästykö mistään, mitä kuulette Adyarista, älkääkä masentuko. On mahdollista – vaikka koetamme ehkäistä sitä karman rajoitusten puitteissa – että teillä tulee olemaan suuria kotoisia vaikeuksia kestettävänä. Olette pitänyt petturia ja vihollista kattonne alla vuosikausia, ja lähetyssaarnaajapuolue on enemmän kuin valmis hyötymään kaikesta avusta, jota tämä voi antaa. Todellinen salaliitto on tekeillä. Hän [Emma Coulomb] on raivostunut Mr. Lane Foxin esiintymisestä ja valtuuksista, jotka te annoitte valvontalautakunnalle.¹⁷⁹ Me olemme suorittaneet muutamia ilmiöitä Adyarissa sen jälkeen kun H.P.B. lähti Intiasta suojellaksemme Upasikaa salaliittolaisilta.

Ja nyt toimikaa varovaisesti ohjeittemme mukaan luottaen mieluummin saamiinne tiedonantoihin kuin muistiinne.¹⁸⁰

Huhtikuussa H. P. Blavatsky ollessaan Sinnettien vieraana tutustui kreivitär Constance Georgina Louise Wachtmeisteriin (omaa sukua Bourbel de Monpinçon), joka oli liittynyt Teosofiseen Seuraan vuonna 1881. Blavatsky kertoo:

¹⁷⁸ ODL, III sarja, s. 94.

¹⁷⁹ Valvontalautakunta valvoi päämajan asioita Blavatskyn ja Olcottin poissaollessa. Sen johdossa oli Hartmann.

¹⁸⁰ LMW, I sarja, kirje 18, s. 54-55.

Kreivitär Wachtmeister liittyi T.S:aan, koska tunnisti *Mestarini* muotokuvasta *elävän Mestarinsa*, joka oli häntä usein suojellut, jonka hän oli nähnyt tämän fyysisessä ruumiissa vuosia sitten ollessaan Englannissa¹⁸¹, jonka hän oli nähnyt tämän astraaliruumiissa monia kertoja ja joka oli kirjoittanut hänelle alusta asti samalla käsialalla, jota tämä käytti kirjoittaessaan Seurallemme. Kun hän vakuuttui tästä, hän liittyi T.S:aan *Hänen* [Mestarin] *neuvostaan*. – ¹⁸²

Huhtikuun 26. Hartmann sai kirjeen Moryalta. Se tipahti Dâmodarin huoneeseen Ootacamundissa, Etelä-Intiassa. Dâmodar lähetti sen edelleen Hartmannille. Morya varoittaa:

Sillä jo jokin aika sitten tämä nainen [Emma Coulomb] oli aloittanut yhteistyön, säännöllisen diplomaattisen *sopimuksen hieronnan* asian vihollisten, muutamien padrien kanssa. – Hän toivoo saavansa heiltä yli 2000 rupiaa, jos auttaa heitä tuhoamaan Seuran tai ainakin vahingoittamaan sitä vahingoittamalla sen perustajien mainetta. Tästä johtuivat vihjailut 'oviluukuista' ja trikitempuista. Sitäpaitsi jos *on tarpeen*, oviluukut myös *löydetään*, koska ne ovat olleet tekeillä jo jonkin aikaa. He hallitsevat yksin yläkertaa. Heillä on vapaa pääsy huoneistoon ja täysi valta siellä. 'Monsieur' on viisas ja taitava kaikissa käsitöissä, hyvä mekaanikko ja puuseppä ja taitava tekemään seiniä. *Huomatkaa tämä, te teosofit*. He vihaavat teitä sillä vihalla, jolla epäonnistuminen vihaa menestystä; Seuraa, Henryä, H.P.B:tä, teosofeja ja jopa pelkkää teosofian nimeä. – He ovat val-

¹⁸¹ Kreivitär, s. 1838, asui Englannissa varhaislapsuudesta noin vuoteen 1866. (CW, VI, s. 448).

¹⁸² Barborika, *H. P. Blavatsky, Tibet and Tulku*, s. 20.

miit kuluttamaan suuren summan tuhotakseen vihaamansa seuran... Sitä paitsi Intiassa olevat J[esuuiitat] ovat suorassa yhteydessä lontoolaisten ja pariisilaisten veljiensä kanssa.

... Pitäkää kaikki yllä sanottu tarkoin salassa, jotta olisitte vahvemmat. Älkää antako rouvan arvella, että tiedätte, mutta jos otatte neuvoni vastaan, olkaa varovaisia. Toimikaa kuitenkin viivyttelystä.¹⁸³

Toukokuussa Monsieur Coulomb kertoi tohtori Hartmannille yksityisesti, että hänelle oli luvattu 10.000 rupiaa, jos hän tuhoaisi seuran. 25.5. Coulombit lähtivät Seuran päämajasta jättäen yläkerran avaimet Dâmodarille. Kun yläkertaa vihdoin päästiin katsomaan, huomattiin, että H.P.B:n makuuhuoneen seinään – vastapäätä seinän takana olevaa "okkultisen huoneen" alttarikaappia – oli tehty keskeneräinen reikä, jonka eteen oli pantu kaappi, jonka taakse oli tehty siirrettävä levy. Kaiken tarkoituksena oli tietenkin todistaa, että mahatma-kirjeiden salaperäinen ilmestyminen alttarikaappiin oli huijausta. Mutta homma oli jäänyt kesken: okkultisen huoneen puoleinen seinä oli vielä ehjä, samoin alttarikaapin puinen takaseinä.

Teosofiseen seuraan oli liittynyt Lontoossa asuva saksalainen muotokuvamaalari Hermann Schmiechen. H. S. Olcott, joka oli tyytymätön Monsieur Harrissen Moryaa esittävään mustavalkoiseen liituvärikuvaan, sai Schmiechenin suostumaan inspiiraatiokokeeseen. Hänelle annettiin valokuva Harrissen työstä ja vapaat kädet aiheen käsittelyn suhteen. 19. kesäkuuta hän aloitti työn, joka valmistui 9. heinäkuuta. Näin syntyi kuuluisa öljyvärimaalaus Mestari Moryasta. Myöhemmin taiteilija maalasi kuvan Kuthumista, jonka kertoman mukaan Morya maalasi kuvan kädellään taiteilijan päähän ja käytti

¹⁸³ CW, VIII osa, ss. 447–448.

usein tämän kättäkin. Ei ole varmaa, maalasiko Schmiechen ensimmäisenä Moryan vaiko Kuthumin kuvan.¹⁸⁴

18.7. A. P. Sinnett sai kirjeen Kuthumilta:

Olin valinnut teidät tulkitsemaan maailmalle oppimme, jota olimme päättäneet jossakin määrin sille jakaa. Kun en varsinaisen työni tähden voinut antaa säännöllistä opetusta, päätin jakaa sitä työni jälkeen ja silloin, kun minulla olisi käytettävissäni muutaman tunnin loma...

Se, mikä on ollut tahallista ja minkä sain onneksi esetyksi, johtui suorastaan huolimattomuudesta. Ette tullut lainkaan ajatelleeksi eroavuutta bengalilaisen ja englantilaisen ruumiinrakenteen välillä; ette ottaneet huomioon niiden erilaista kestäkykyä. Mohini sai olla päiväkausia hyvin kylmässä huoneessa, jossa ei ollut tulisi-jaa. Hän ei valittanut siitä sanallakaan, mutta minun oli pakko käyttää aikaani ja huomiotani suojellakseni häntä vakavalta sairaudelta, häntä, jota niin tarvitsin saamaan aikaan määrättyjä tuloksia, häntä, joka oli uhrannut minulle kaikkensa... Tästä johtui se M:n äänensävy, jota valitatte.

— —

Olin luvannut käydä *Mme Gebhardin* luona. Näin hänet eräänä aamuna astumassa alas portaita, kun olin tekemässä Mohinia *läpäisemättömäksi*. Myös Mohini tuli alas yläkerroksen huoneesta, jolloin Madame oli kuullut, kuinka tämän hampaat kalisivat. Hän tiesi, että Mohini asui yhä tuossa pienessä lämmittämättömässä huoneessa useita päiviä sen jälkeen kun Olcott oli lähtenyt, vaikka hänet olisi voitu sijoittaa viereiseen huoneeseen. Madame pysähtyi odottamaan Mohinia ja kun katsoin hä-

¹⁸⁴ODL, III sarja, ss. 163-164; CW, VI osa, s. xxxii, xxxiii.

nen *sisälleen*, kuulin hänen lausuvan ajatuksissaan: "Voi, voi... jospa hänen Mestarinsa vain tietäisi!..." ja pysähtyen porrastasanteelle hän kysyi Mohinilta, eikö tämä haluaisi lisää lämpimiä vaatteita lausuen samalla muitakin ystävällisiä sanoja. Hänen Mestarinsa – *tiesi* ja oli jo korjannut asiaa. Ja hän tiesi myös, ettei se ollut *tahallista* – ei hän tuntenut "epäystävällisyyttä" sinä hetkenä, sillä hän tuntee eurooppalaiset liian hyvin odottaakseen heiltä enempää kuin mitä nämä voivat antaa. –

En sano enempää. Mutta jos haluatte tarkemmin tutkia, miten *karma* liittyy yllä mainittuun tapahtumaan, niin miettikää sitä ja muistakaa, että karma toimii aina mitä odottamattomimmalla tavalla.¹⁸⁵

Heinä–elokuun vaihteessa eräät Lontoon looshin jäsenet allekirjoittivat pyynnön Mestareille "Sisäisen Ryhmän" muodostamisesta ja Morya vahvisti sen nimikirjaimillaan ja sanalla "hyväksytyt". Kuthumi lisäsi vielä: "Sopimus on molemminpuolinen. Se on voimassa niin kauan kuin allekirjoittaneiden teot ovat 'ryhmän pääperiaatteisiin sisältyvien lupauten mukaisia'".¹⁸⁶

11. syyskuuta Madrasissa ilmestynyt *Christian College Magazine* julkaisi ensimmäisen osan artikkelista "Koot Hoomin luhistuminen", joka sisälsi 15 Emma Coulombin väärentämää Blavatskyn kirjettä, jotka Coulombit olivat myyneet lehdelle. Niillä tahdottiin todistaa, että kirjeenvaihto Mestarien kanssa on petkutusta.

10. lokakuuta Sinnett sai kirjeen Kuthumilta:

¹⁸⁵ ML, LXII.

¹⁸⁶ LMW, kirje 5.

Ja nyt, ystävä, olette päättänyt yhden pienemmän jakson. Olette kärsinyt, taistellut ja voittanut. Kiusattuna ette ole langennut, heikkona olette saanut voimaa, ja nyt epäilemättä ymmärrätte entistä paremmin okkultiseen tietoon pyrkijän kovan kohtalon ja koetukset. Pakonne Lontoosta ja omasta itsestänne oli välttämätön, samoin kuin sen ympäristön valitseminen, missä parhaiten voitte pudistaa yltänne "seurapiirikauden" ja oman talonne pahat vaikutukset. Ei olisi ollut parempi tulla Elberfeldiin aikaisemmin; oli paras, että tulitte juuri nyt. Sillä nyt kykenette kantamaan nykyisen tilanteen jännitystä. Ilma on täynnä petollisuuden ruttoa. Ansaitsematonta herjausta syydetään seuraa vastaan, ja ilkeyksillä sekä juoruilla on koetettu kaataa sitä. Kirkollinen Englanti ja virallinen Anglo-Intia ovat salaisesti yhtyneet saadaksesen, mikäli mahdollista, pahimmat epäluulonsa *todetuiksi* sekä murskatakseen ensimmäisellä uskottavalta näyttävällä tekosyillä koko liikkeen. Tulevaisuudessa samoin kuin nytkin käytetään hyväksi kaikenlaisia ilkeämielisiä juonia, joiden avulla saataisiin huonoon huutoon niin hyvin meidät seururan perustajina kuin teidät sen kannattajina. Sillä vastustajilla on puolustettavanaan mahtavia omia etuja ja apunaan innokkaita dugpia – sekä Bhutanissa että Vatikaanissa!

Te olette yksi niistä "kirkkaista maalitauluista", joihin juonittelijat tähtäävät. Nyt ponnistellaan kymmenkertaisesti kiihkeämmin kuin tähän saakka, jotta saataisiin teidät naurunalaiseksi *herkkäuskoisuutenne* tähden – uskonne tähden minuun – sekä kumotuksi teidän väitteenne esoteeristen oppien puolesta. He koettavat vielä enemmän kuin tähän saakka horjuttaa luottamustanne tekaistujen kirjeiden avulla, jotka ovat muka lähtöisin H.P.B:n työhuoneesta, sekä väärillä asiakirjoilla, joissa paljastetaan ja tunnustetaan tehtyjä petoksia tai suunnit-

tellaan uusia sellaisia. Näin on aina käynyt. Ne, jotka ovat tarkanneet ihmiskunnan elämää tämän ajanjakson vuosisatojen kuluessa, ovat aina nähneet tämän totuuden ja erehdyksen välisen kuolinkamppailun yksityiskohtien toistuvan. Teidän teosofien joukosta ovat nyt jotkut saaneet kolahduksia ainoastaan "kunniaansa" ja kukkaroonsa, mutta ne, jotka entisten sukupolvien aikoina kantivat valon lampua, saivat maksaa tietonsa hengellään.

Olkaa siis rohkeita, kaikki te, jotka tahdotte olla jumalallisen totuuden sotureita. Jatkaa urhoollisesti ja luottavaisesti. Säästäkää siveellistä voimaanne; älkääkä tuhlatko sitä pikkuasioihin, vaan säilyttäkää se suurilla tapahtumia varten, sellaisia, kuin on tämä nykyinen. Varoitin teitä kaikkia Olcottin kautta viime huhtikuussa siitä, mikä oli puhkeamaisillaan Adyarissa ja kehotin häntä olemaan hämmästyttämättä, kun miina räjähtäisi. Kaikki järjestyy aikanaan, jos vain te, liikkeen suuret ja tunnetut johtajat, olette lujia, varovaisia ja yksimielisiä.

Olette kuullut siitä askeleesta, jonka H.P.B:n on sallittu ottaa. Mr Olcottin hartioille on säilytetty hirvittävä vastuu ja vielä suurempi teidän osallenne *O.W:n* [*The Occult World*] ja *Esot. Buddhism*in johdosta. Sillä tämä hänen yrityksensä on suoranaudessa suhteessa näiden kahden kirjan ilmestymisen kanssa ja suoranaisten seurausten niistä. Se on *teidän* karmenne tällä kertaa, hyvä ystävä. Toivon, että ymmärrätte oikein ajatukseni. Mutta jos pysytte uskollisena T.S:lle ja olette sen horjumattomana tukena, niin voitte luottaa meidän apuumme, ja niin voivat kaikki muutkin täydellisesti siinä määrin kuin he sen ansaitsevat. T.S:n alkuperäisiä toimintaperiaatteita on puolustettava, ellette tahdo nähdä, että se romahtaa raunioiksi ja hautaa alleen teidän maineenne. Olen jo aikoja sitten sanonut sen teille. Tulevina vuosina ei seura pystyssä, jos se perustuu yksinomaan

"tiibetiläisiin Veljiin" sekä ilmiöihin. Kaiken tämän olisi pitänyt rajoittua *sisäiseen* ja hyvin SALAISEEN piiriin. Taipumus sankaripalvontaan on ilmeinen, ettekä te itsekään ystävänäni ole siitä aivan vapaa. Olen selvästi huomannut muutoksen, joka viime aikoina on tapahtunut teissä, mutta se ei muuta pääasiaa. Jos haluatte jatkaa okkultisia tutkimuksianne ja kirjallista työtänne, niin oppikaa olemaan uskollinen mieluummin itse aatteelle kuin minulle, mitättömälle. Kun jotain on tehtävä, älkää koskaan ajatelko ennen tekoon ryhtymistä, haluanko minä sitä: minä haluan kaikkea, mikä enemmän tai vähemmän edistää tätä liikettä. Mutta olen kaukana täydellisyydestä ja siis erehtyväinen kaikissa teoissani, en kuitenkaan aivan niin kuin nyt luulette keksineenne. Sillä te tunnette, tai luulette tuntevanne *yhden* K.H:n, ja voittekkin tuntea vain yhden, jota vastoin *hänessä*, jonka tunnette, onkin kaksi erillistä henkilöä, joilla on sama nimi. Arvoitus on vain näennäinen ja on helposti selitettävissä, jos vain tietäisitte, mitä todellinen *Mahatma* on.

— —

Mutta tilanne – vaikkakin yhdessä suhteessa huvittava – on vakavampi, mikäli se koskee seuraa, ja nuo "samankaltaiset kohdat" ¹⁸⁷ saavat nyt väistyä "kristillinen lähetys – Coulomb" -salaliiton tieltä. Kääntäkää siis kaikki ajatuksenne jälkimmäiseen, hyvä ystävä, *jos* – kaikesta huolimatta – olette ystäväni. Olette aivan väärässä harkitessanne ensi talveksi poissaoloa Lontoosta. Mutta en ahdista teitä, ellette tunne olevanne tilanteen tasalla. Joka tapauksessa, jos te jätätte "Sisäisen piirin", on tehtävä jokin toinen järjestely: ei voi tulla ky-

¹⁸⁷ Erään Henry Kiddlen spiritistien leirillä 15.8.1880 pitämässä esitelmässä ja Kuthumin *The Occult World* -kirjassa julkaistussa kirjeessä (10.12.1880, ML, VI) oli joitakin muodollisesti samankaltaisia kohtia. Tämä herätti laajaa mielipiteiden vaihtoa. Ks. CW, osa VI, s. 1.

symykseenkään, että minä voisin opettaa ja olla kirjeenvaihdossa molempien kanssa. Joko teidän on oltava puhetervena ja sihteerinä *piirissä*, tai minun on pakko käyttää jotakin toista edustajanani, eikä minulla silloin mitenkään ole aikaa kirjoittaa teille. He ovat vannoutuneet minulle – (useimmat heistä) *elämässä ja kuolemassa*. – Valasta on jäljennös Maha-chohanin käsissä – ja minä olen sidottu heihin.

Voin nyt lähettää satunnaiset opetukseni ja kirjeeni jonkinlaisella varmuudella ainoastaan Dâmodarin kautta. Mutta ennen kuin voin tehdä senkään vertaa, täytyy seuran ja etenkin päämajan ensin selviytyä tulevasta kriisistä. Jos yhä haluatte jatkaa okkultisia opintojanne, pelastakaa ensin meidän postitoimistomme – H.P.B. Sanon sen vieläkin, häntä ei saa enää vaivata ilman hänen täyttä suostumustaan. Hän on saanut aikaan niin paljon ja hänet on jätettävä rauhaan. Kolmesta syystä hänen on sallittu vetäytyä pois: 1) erottaakseen T. S. omista ilmiöistään, jotka nyt koetetaan leimata petoksiksi, 2) auttaakseen seuraa poistamalla pääsyyn heränneeseen vihaan sitä kohtaan ja 3) koettaakseen palauttaa ennalleen terveytensä, niin että hänen ruumistaan voitaisiin käyttää vielä joitakin vuosia. Mitä yksityisiseikkoihin tulee, neuvotelkaa niistä yhdessä. Siksi olen pyytänyt heitä kutsumaan teidät paikalle. Taivas on nyt synkkä, mutta älkää unohtako toiveikasta mottoa: "*Post nubila Phoebus*"¹⁸⁸! Siunaus teille ja aina uskolliselle rouvalle.¹⁸⁹ – K. H.

Lokakuun lopussa C. W. Leadbeater, joka oli Anglikaanisen kirkon apulaispappi, sai kirjeen Kuthumilta:

¹⁸⁸ Sateen jälkeän aurinko.

¹⁸⁹ ML, LV.

— —

On myös otettava huomioon *sen yhteiskuntaluokan, johon te kuulutte*, kollektiivinen karma. On kieltämättä, että se asia, joka teillä on sydämellänne, kärsii nyt kristillisen papiston ja lähetyssaarnaajien seuraan vastaan suuntaamien pimeiden vehkeilyjen ja alhaisen salaliiton takia. Ne raukeavat tyhjiin järkyttämättä perustajien arvoa. Tahdotteko te sovittaa *heidän* syntinsä? Menkää silloin Adyariin muutamiksi kuukausiksi. "Kiitollisuuden siteet" eivät katkea eivätkä myöskään heikkene muutamien kuukausien poissaolon takia, jos matka esitetään kohteliaasti sukulaisillenne. Sen, joka tahtoo lyhentää koevuosia, täytyy tehdä uhrauksia teosofian hyväksi. Pahansuovan käden sysäämänä perikadon partaalle Seura tarvitsee jokaisen totuudessa voimakkaan miehen ja naisen. *Tekemällä* jaloja tekoja eikä vain päättämällä, että niitä olisi tehtävä, korjataan ansiokkaiden tekojen hedelmät. — —

Asiamme tarvitsee lähettiläitä, innokkaita kannattajia, asiamiehiä, ehkä marttyyreitäkin. Mutta se ei voi vaatia ketään tekemään itseään niiksi. Niinpä valitkaa ja tarttukaa kohtaloonne kiinni — ja auttakoon meidän Herramme Tathâgatan muisto teitä ratkaisemaan oikealla tavalla.¹⁹⁰

IX LUKU

Salainen Oppi – Würzburgissa

Joulukuussa C.W. Leadbeater matkusti H.P.B:n seurassa Intiaan.

¹⁹⁰ LMW, I sarja, kirje 7.

Adyarissa ollessaan H. P. Blavatsky halusi haastaa Christian College Magazinen oikeuteen kunnianloukkauksesta, mutta H. S. Olcott piti tiukasti kiinni siitä, että koko Seuran tulisi siitä päättää: "Olen esittänyt Madame Blavatskylle, että hänen velvollisuutensa on antaa pääneuvoston ratkaista asia eikä ottaa sitä itse päätettäväkseen. Olen sanonut hänelle, että hän ja minä, herätettyämme eloon tämän tärkeän seuran, olemme nyt velvolliset pitämään itseämme sen palvelijoina kaikessa, mikä koskee Seuran etua ja että meidän tulee alistua pitämään pääasiana Seuran menestystä ja vasta toisessa sijassa yksityistä mainettamme, samoin kuin voimiamme ja varojamme."¹⁹¹ Valittiin komitea, joka yksimielisesti päätti, ettei tulisi mennä oikeuteen. Blavatsky myöntyi tähän vastahakoisesti.¹⁹²

9. tammikuuta 1885 H. P. Blavatsky sai Mestari Moryalta suunnitelman teoksensa Salainen Oppi kirjoittamista varten. Tämä muutti vuoden vanhan suunnitelman, jonka mukaan se olisi vain uudistettu ja laajennettu versio Hunnuttomasta Isiksestä, jonka H.P.B. toimittaisi avustajanaan T. Subba Row. Jo vuonna 1882 Kuthumi oli kirjoittanut Isiksestä, että "se tosiaan pitäisi kirjoittaa uudelleen perheen maineen tähden."¹⁹³

12.1. Morya kirjoitti Hartmannille:

Eräs ensimmäisistä itsekurin osoituksista on se, että ihminen osoittaa pystyvänsä olemaan ystävällinen, kärsivällinen ja lempeä luonteeltaan ja temperamentiltaan mitä erilaisimpia tovereitaan kohtaan. Eräs selvimmistä taantumisen merkeistä on, kun ihminen osoittaa, että hän odottaa toisten pitävän siitä, mistä hän itse pitää ja toimivan kuten hän itse toimii. Tiedät, ketä tarkoitan. Ole

¹⁹¹ T.S:n IX vuosikertomus.

¹⁹² Annie Besant, "H. P. Blavatsky ja viisauden mestarit" – *Tietäjä* 1909, s. 271–272.

¹⁹³ ML, XX C.

apuna meille ja käyttäydy sen mukaisesti. Olet liikaa täällä. Enempine tai vähempine liiallisine itsekorostuksinesi.

Olet hankkinut paljon hyvää karmaa menneen vuoden aikana, ystävä ja veli, vaikka tietysti silloin tällöin on sattunut erehdyksiä ja pieniä tekemisen ja tekemättä jättämisen syntejä. Ei ole parhaaksi sinulle, että tarkoin erittelin, mitä sinun pitäisi tehdä tai minne mennä – – – Päämajan yllä on vielä mustia pilviä ja vaarallista ukkosen jyrrinää. Sillä naisella [Emma Coulomb] on *dugpan* pahankisyyksi, ja "yksisilmäinen" [Alexis Coulomb] on hyvänä apuna mukana hänen juonissaan. Nuori mies Lontoosta [Richard Hodgson]¹⁹⁴, niin rauhallinen ja kaikkeen varautunut kuin onkin, oli eräänä päivänä aivan poissa toaltaan hänen [E. Coulombin] takiaan.

Minun ei ole pakko ensin selittää sinulle... koska olet opiskellut karman lakeja, vaikkakin olet saanut siihen jossain määrin apua. Tästä syystä et saa useammin opetuksia minulta. Me olemme kyllä johtajia, mutta emme lapsenhoitajia. Heikot, eivät vahvat, tarvitsevat jatkuvasti tarkkoja 'määräyksiä', ja toisinaan chelamme täyttävätkin heidän toiveensa. Tämä on vapaaehtoista alistumista orjuuteen, mutta ei tervettä kasvua. Astu eteenpäin ja koeta itse nähdä selvästi, mikä on Seuralle kaikkein tarpeellisinta. Yritä löytää oma tehtäväsi ja suorita se. Jos teet oikein, olen rinnallasi; mutta en tule antamaan sinulle mitään neuvoja enkä tule osallistumaan mihinkään, ellei se ole aivan välttämätöntä ja ellet sinä tunne suurta epävarmuutta...

...Ääretön työkenttä on edessäsi; koko maailma on sinulle avoinna... Suuria esteitä on voitettavana; mitä suurempi

¹⁹⁴

Psyykkinen Tutkimusseura oli joulukuussa 1884 lähettänyt Richard Hodgsonin Adyriin tutkimaan H.P.B:n tekemiä okkultisia ilmiöitä.

on niiden voittamiseksi tarvittava voima, sitä suurempi on siitä tuleva kasvu. Jatkuva intohimojen hillintä, inhimillisten heikkouksien väsymätön vartiointi ja niistä pidäytyminen auttaa kohti voittoa.¹⁹⁵

Tammikuun lopulla H.P.B. sairastui vakavasti. Hän tuli yhä huonommaksi, kunnes vaipui koomaan. Lopulta lääkärit Mary Scharlieb ja Hartmann luopuivat ja sanoivat, että mitään ei ole tehtävissä. Illansuussa 5. helmikuuta

uloimmassa huoneessa istuivat Dâmodar Mavalankar, Bawaji D. Nath ja tohtori Franz Hartmann kuiskaten ja odottaen H.P.B:ltä jonkinlaista kutsua. Yllättäen ilmestyi verannalle Mestari M. täysin aineellistuneena. Hän meni nopeasti uloimman huoneen läpi H.P.B:n huoneeseen. Sillä välin uloimmassa huoneessa olleet vetäytyivät kukin taholleen... Toivuttuaan H.P.B. kertoi läheisille ystävilleen, kuinka Mestari oli tullut ja antanut hänelle kaksi vaihtoehtoa – ensimmäinen oli kuolla ja nukkua pois rauhassa päättäen marttyyriutensa ja toinen elää vielä muutamana vuoden kirjoittaakseen *Salaisen opin*...¹⁹⁶

Dâmodar oli kovasti odottanut lupaa lähteä Tiibettiin ennen seitsemän vuoden umpeutumista. Hän pyysi H.P.B:ltä lupaa siihen ja luvan saatuaan hän 23. helmikuuta lopulta lähti. Huh-tikuussa hän saapui Sikkimiin, mistä jatkoi kohti Tiibetiä. Noin vuosi Dâmodarin Tiibettiin saapumisen jälkeen Mestari Kuthumi kirjoitti Olcottille:

Poikaparalla on ollut *lankeemuksensa*. Ennen kuin hän saattoi seistä 'Mestarien' edessä, hänen oli läpikäy-

¹⁹⁵ CW, VIII osa, s. 450–451.

¹⁹⁶ Sylvia Cranston, *Helena Blavatsky*, s. 281.

tävä ankarimmat koetukset mitä aloittelija koskaan on suorittanut sovittaakseen ne monet kyseenalaiset teot, joihin hän oli kiihkeästi osallistunut tuottaen häpeää pyhälle tieteelle ja sen adepteille.¹⁹⁷

Maaliskuun lopulla 1885 H. P. Blavatsky erosi Teosofisen Seuran kirjeenvaihtaja-sihteerin tehtävästä ja lähti laivalla Eurooppaan neiti Mary Flynnin, Bawajin ja Hartmannin seurassa. Bawaji oli brahmiini ja oikealta nimeltään S. Krishnamachâri tai Krishnaswâmi. Hän liittyi teosofeihin Bombayssa vuosien 1880 ja 1881 vaihteessa Kuthumin pyynnöstä, joka oli hyväksynyt hänet chela-kokelaaksi. Liittyttyään teosofeihin hän luopui entisestä nimestään ja alkoi käyttää nimeä Bawaji (kirjoitetaan toisinaan myös Babajee tai Bowajee). Hän luopui myös entisestä työstään konttoristina Nelloren veronkantajan toimistossa. Hän muutti myös Adyariin, jossa toimi Dâmodarin apulaisena. Vuonna 1882 hän alkoi käyttää myös nimeä Darbhagiri Nath. Blavatsky kuitenkin kiisti hänen oikeutensa tähän nimeen. Darbhagiri Nath oli nimittäin Kuthumin chelan Gwala K. Debin mystinen nimi.

Ennen Blavatskyn lähtöä Subba Row pyysi H.P.B:tä kirjoittamaan Salaista Oppia ja lähettämään itselleen viikottain sen, minkä oli saanut valmiiksi, jonka jälkeen hän tekisi siihen huomautuksia ja selityksiä.

16. kesäkuuta Blavatsky kirjoitti Mrs. ja Miss Arundalelle:

Sellaiset kuin Subba Row – taipumattomat *initioidut* brahmiinit – eivät koskaan ilmoita edes sitä, mikä olisi sallittua. He vihaavat liikaa eurooppalaisia. Eikö hän vakavana ilmoittanut Mr. ja Mrs. C[oooper] O[akleylle], että minä olen vastedes 'Mestareiden hylkäämä ja jättämä kuori'? Kun otin hänet puhutteluun siitä, hän vasta-

¹⁹⁷ Dâmodar. Mestarin oppilas, s. 17.

si: "Sinä olet syyllistynyt rikoksista kauheimpaan. Olet ilmaissut okkultismin salaisuuksia – kaikkein pyhimpiä ja salaisimpia. Ennemmin tulisi uhrata sinut kuin se, mitä ei milloinkaan ole tarkoitettu eurooppalaisten tietoon. Ihmiset luottavat sinuun liikaa. Oli aika herättää heissä epäilyä. Muutoin he olisivat lypsäneet *sinulta kaiken mitä tiedät.*" Ja nyt hän toimii tämän periaatteen mukaan.¹⁹⁸

Kesällä 1885 Sinnett sai Kuthumilta kirjeen, jossa tämä ilmoitti mm:

Teidän pitäisi jo nyt olla selvillä siitä, rakas ystävä, että se yritys, jonka joka sadas vuosi teemme avataksemme sokean maailman silmät – on melkein epäonnistunut: Intiassa – osittain Euroopassa – muutamain poikkeuksin – täydellisesti. *Niillä*, jotka vielä uskovat, on jäljellä vain yksi pelastumisen mahdollisuus: kokoontua yhteen ja vastaanottaa myrsky rohkealla mielellä. Koetakaan saada yleisön älykkäimpien yksilöiden silmät näkemään, minkälainen ruma salaliitto on solmittu lähetysaarnajien piireissä teosofian vastustamiseksi, ja jo vuoden kuluessa voitte voittaa takaisin jalansijanne. Intiassa tapahtuu: "joko Kristus tai *Perustajat* (!!)" Kivittäkäämme heidät kuoliaaksi!" Toisen he ovat jo melkein tappaneet – ja nyt hyökkäävät toisen uhrin, Olcottin kimppuun. Padrit ovat ahkeria kuin mehiläiset. S.P.R.¹⁹⁹ antoi heille erinomaisen tilaisuuden käyttää hyväkseen lähettilästään. Mr. Hodgson joutui helposti väärrien todistajien uhriksi. Sitä edisti tieteellinen ennakko-älytys sellaisten ilmiöiden mahdottomuudesta,

¹⁹⁸ Sven Eek, *Dāmodar...* s. 664–665.

¹⁹⁹ Society for Psychical Research (Psyykkisen tutkimuksen seura).

joita hänet oli lähetetty tutkimaan ja selostamaan, ja sen tähden niiden todenperäisyys kertakaikkiaan kiellettiin.

— —

Täten siis, ystäväni, suunnitelluille okkultisille opetuksille tulee pakollinen loppu. Kaikki oli päätetty ja valmisteltu. Valmiina oli salainen komitea, jonka tarkoituksena oli ottaa vastaan kirjeemme ja opetuksemme ja välittää ne itämaiselle ryhmälle, mutta muutamat eurooppalaiset – syistä, jotka mieluummin jätän mainitsematta – ottivat itselleen oikeuden kumota koko neuvoston päätöksen. He kieltäytyivät (vaikka heidän mainitsemansa syy oli toinen) ottamasta vastaan opetuksiamme Subba Rown ja Dâmodarin kautta, jota jälkimmäistä herrat L. Fox ja Hartmann eivät voi sietää. Subba Row erosi komiteasta ja Dâmodar lähti Tiibetiin.²⁰⁰

Joulukuussa 1885 ilmestyi Richard Hodgsonin raportti, jossa Coulombien ym. todistuksiin nojaten H.P.B. leimattiin petkuttajaksi ja jopa venäläiseksi vakoojaksi.

Vuonna 1885 Kuthumi ja Morya lakkasivat kirjoittamasta Sinnettille. Vuosina 1880–1885 hän oli saanut lähinnä Kuthumilta lähes 130 kirjettä, joista eräät olivat pitkiä artikkeleita. Eniten kirjeitä tuli 1882, vuonna 1884 hän sai enää 13 ja 1885 vain 11 kirjettä.

27. tammikuuta H. S. Olcott suunnitteli nykyisin yleismaailmallisesti käytetyn buddhalaisen lipun. The World Fellowship of Buddhists -järjestö hyväksyi sen myöhemmin buddhalaisten kansainväliseksi tunnukseksi.²⁰¹

²⁰⁰ ML, LXV. Komitea oli syntynyt T. Subba Rown ehdotuksesta ja siihen kuuluivat H. S. Olcott, T. Subba Row, Mr. A.J. Cooper-Oakley, Mrs. Isabel Cooper-Oakley ja S. Ramaswami Iyer.

²⁰¹ Gothóni-Mâhapanna, *Buddhalainen sanasto ja symboliikka*.

Tammikuun 1886 alussa saksalainen oppinut tohtori William Hübbe-Schleiden sai Kuthumilta ja Moryalta H.P.B:n tekeillä olevaa suurteosta koskevat kirjeet:

Kuthumi kirjoitti:

allekirjoittanut on onnellinen voidessaan vakuuttaa hänelle, että *Salaisen Opin* valmistuttua sen kirjoittajia on kolme: M.:, Upasika (H.P.B.) ja tohtorin nöyryin palveli- ja K. H.

Morya kirjoitti:

minä allekirjoittanut nöyrä fakiiri todistan, että osaksi minä, osaksi Veljeni K. H. olemme sanelleet Upasikalle *Salaisen Opin*.

M.:

Edellä mainittu Salainen Oppi tarkoittaa sen ensimmäistä käsikirjoitusta eikä julkaistua kaksiosaista laitosta, joka on sivumäärältään moninkertainen verrattuna ensimmäiseen käsikirjoitukseen.²⁰²

Tohtori Hübbe-Schleiden kirjoittaa kokemuksistaan Würzburgissa:

Näin paljon hyvin tunnettua KH:n sinisellä musteella kirjoitettua käsialaa H.P.B:n [*Salaisen Opin*] käsikirjoitusten selityksissä ja korjauksissa ja muissa tilapäisesti pöydällä olevissa kirjoissa. Huomasin ne pääasiassa aamuisin, ennen kuin hän oli alkanut työskentelyn. Pa-neuduin nukkumaan illalla, ja sohva sijaitsi ainoastaan muutaman jalan päässä hänen kirjoituspöydästään. Muistan hyvin hämmästykseni eräänä aamuna, kun ylös

²⁰² CW, VII osa, xxiv, LMW, II sarja, kirjeet 69 ja 70.

noustessani havaitsin useita isoja paperiarkkeja täynnä sinisellä musteella kirjoitettua käsialaa H.P.B:n omien käsikirjoitusarkkien päällä. Miten arkit olivat siihen ilmestyneet, en tiedä, mutta en nähnyt niitä illalla makuulle mennessäni eikä kukaan ollut käynyt huoneessa yön aikana, sillä olisin kyllä herännyt, koska uneni on erittäin herkkää.²⁰³

H.P.B. kirjoitti helmikuun tienoilla 1886 A. P. Sinnettille kirjoittaen Intiaa:

Mestari sanoo, että hetki, jolloin te englantilaiset vedädytte pois, ei ole vielä lyönyt eikä lyö – *ennen kuin ensi vuosisadalla*, ja silloin niin myöhään, että 'Denniekin on vanha, vanha mies', kuten K. H. sanoi joku aika sitten.

Dennie oli Sinnetin poika (s. 1868). Hän olisi ollut 79 vuotias, jos olisi elänyt vuoteen 1947, jolloin Intia itsenäistyi.²⁰⁴

Toukokuussa H. P. Blavatsky lähti Würzburgista muuttaakseen Oostendeen, Belgiaan. Oltuaan Elberfeldissä Gebhardin perheen luona hän joutui jäämään heille pitemmäksi ajaksi loukattuaan itsensä liukkaalla lattialla. Oostendeen hän saapui heinäkuun alkupuolella.

Joulukuussa H. P. Blavatsky lähetti Salaisen Opin I osan käsikirjoituksen Adyariin, mutta Subba Row kieltäytyi tarkistamasta sitä sanoen, että se on niin täynnä virheitä, että jos hän koskee siihen, hänen pitäisi kirjoittaa se kokonaan uudestaan. Hän näyttää kuitenkin pitäneen joistakin käsikirjoituksen osista,

²⁰³ Howard Murphet, *Kun päivä koittaa*, s. 278.

²⁰⁴ Pekka Ervast, *Tietäjän Aarteisto*, I, s. 99. Sylvia Cranston, *Helena Blavatsky*, s. 194.

vaikka toisten suhteen hänellä oli järkkymättömiä ennakkoluuloja. H. P. Blavatsky kirjoitti 4.1.1887:

Olen iloinen, että Subba Row pitää minun "Johdannostani". Antaa Subba Rown tehdä mitä tahtoo. Annan hänelle *carte blancin*; luotan hänen viisauteensa enemmän kuin omaani. Sillä olen saattanut käsittää väärin monia molempien Mestarien ja Vanhan G:n kohtia. He antoivat minulle vain faktat ja harvoin sanelivat yhtäjaksoisesti.²⁰⁵

Maaliskuussa 1887 allahabadilainen sannyâsin Sriman Swamy tapasi Kuthumin ja Dâmodarin Lhasassa. Dâmodar oli toipilaana ja kertoi olleensa edellisenä vuonna kuoleman partaalla.²⁰⁶

Gerard Brown Finch, Bertram ja Archibald Keightley kävivät Blavatskyn luona Oostendessa ja hellittämättä taivuttelivat häntä muuttamaan Lontooseen. Hän suunnitteli lähtevänsä 27.3. ja olevansa siellä kesän. Mutta kymmenen päivää ennen aiottua lähtöä Blavatsky sairastui vakavasti.

Constance Wachtmeister kertoo:

Suureksi ikäväkseni aloin nyt huomata, että H.P.B. tuli raskaaksi ja uniseksi keskellä päivää eikä usein silloin kyennyt yhtäjaksoisesti työskentelemään tuntiaikaan. Tämä väsymys lisääntyi nopeasti, ja kun lääkäri sanoi munuaisten olevan epäkunnossa, pelästyin minä ja sähköitin Madame Gebhardille pyytäen häntä tulemaan avukseni.

²⁰⁵ Vanha G. = Old Gentleman eli Narayana, eteläintialainen adepti, joka asui lähellä Tiruvallamin vuoria Arcotin seudulla. Boris de Zirkoff, *Rebirth of the Occult Tradition*, Adyar 1977. Sama julkaistu Blavatskyn *Secret Doctrinen* 1987 painoksessa.

²⁰⁶ Geoffrey A. Barborca, *The Mahatmas and their Letters*, s. 374.

--

Sillä välin oli H.P.B. tullut huonommaksi, ja belgialainen tohtori, joka oli itse ystävällisyys, yritti yhtä hoitokeinoa toisen jälkeen, mutta ilman hyvää tulosta, ja aloin tulla todella levottomaksi ja huolestuneeksi valit-tavan hoidon suhteen. H.P.B. oli aivan lamaan-tunut. Hän näytti olevan tuntikausia yhteen menoon tajuttoma-na eikä mikään voinut häntä kohottaa tai kiinnostaa. Lopulta sain loistavan idean. Tiesin, että Lontoon te-osophien ryhmässä oli eräs tohtori Ashton Ellis. Sähköitin hänelle kuvailen H.P.B:n tilaa ja pyysin häntä viipy-mättä tulemaan. Sinä iltana istuin H.P.B:n vuoteen ää-ressä huolissani odotellen tuntien kulumista, kunnes viimein kello kolme aamulla kuului ovikellon ääni. Riensin ovelle ja tohtori astui sisään. Kerroin hänelle kiihkeästi taudin oireista ja selitin käytettyjä lääkkeitä, jolloin hän meni sairaan luo ja sai tämän nauttimaan mukanaan tuomaansa juomaa. Sitten hän vetäytyi huo-neeseensa levähtämään muutamiksi tunneiksi. Minä pa-lasin paikoilleni.

Seuraavana päivänä lääkärit neuvottelivat keskenään. Belgialainen sanoi, ettei hän ollut tuntenut ainoatakaan tapausta, jolloin kukaan, jonka munuaiset olisivat olleet niin vioittuneet kuin H.P.B:llä, olisi elänyt niin kauan kuin hän, ja sanoi olevansa vakuutettu, ettei häntä mi-kään voisi pelastaa. Hänellä ei ollut minkäänlaista toi-voa. Mr. Ellis vakuutti myös, että äärettömän harvoin kukaan oli niin kauan pysynyt hengissä tuollaisessa ti-lassa. Hän sanoi ennen Oostendeen tuloaan käyneensä erikoislääkärin puheilla, ja tämä oli ollut samaa mieltä, mutta oli antanut lääkkeen ja lisäksi neuvonut koetta-maan hierontaa lamaan-tuneitten elimien elvyttämiseksi.

--

Seuraavana päivänä Mr. Ellis hieroi häntä monta kertaa, kunnes H.P.B. oli lopen väsynyt, mutta siitä ei ollut mitään apua, ja kauhukseni aloin huomata tuota omituisia kalmanhajua, joka joskus käy lopun edellä. Tuskin uskalsin toivoa hänen elävän yli sen yön, ja istuessani yksin hänen vuoteensa ääressä hän avasi silmänsä ja kertoi, kuinka iloinen hän oli saadessaan kuolla: nythän vihdoin viimein Mestarit laskisivat hänet vapaaksi. Salaisen Oppinsa suhteen hän oli hyvin huolissaan. Minun täytyisi olla äärettömän tarkkana käsikirjoitusten suhteen ja jättää ne kaikki eversti Olcottille neuvoen kuinka ne olisi painettava. Hän oli toivonut voivansa antaa enemmän maailmalle, mutta Mestari tiesi, mikä oli parasta. Näin hän jatkoi puhetta, joka aika ajoin katkeili kertoen minulle paljon asioita. Lopulta hän vaipui tajuttomaksi, ja minä mietin kuinka kaikki loppuisi. – –

Purskahdin katkeraan itkuun ja menetin tajuntani.

Kun avasin silmäni, hiipi aamuauringon säde sisään ja tunsin kauhistuen, että olin nukkunut ja että H.P.B. ehkä oli kuollut nukkuessani – kuollut minun ollessani petollinen valvomisessa. Käännyin hänen vuodettansa kohti ja siinä näin H.P.B:n katselevan minua levollisesti kirkkaanharmaine silmineen. "Kreivitär", hän sanoi, "tulkaa tänne!" Minä lensin hänen luokseen. "Mitä on tapahtunut, H.P.B., te näytätte niin erilaiselta kuin eilen illalla." Hän vastasi: "Niin, Mestari on ollut täällä. Hän jätti minulle valittavaksi, tahtoisinko kuolla ja päästä vapaaksi, vai elää ja lopettaa Salaisen Opin. Hän kertoi minulle, kuinka suuret kärsimykset saisin kestää ja kuinka kauhea aika olisi edessäni Englannissa (sillä minun pitää lähteä sinne), mutta ajatellessani noita tutkijoita, joille saisin opettaa jotakin vähäistä ja yleensä Teosofista Seuraa, jolle jo olin antanut sydänvereni, niin otin päälleni uhrauksen; ja nyt kaiken päätökseksi tuo

minulle kahvia ja jotakin syötävää ja anna tänne tupak-
kavehkeet."²⁰⁷

H.P.B. kertoi näistä hetkistä kirjeessään rouva Sinnettille:

Rakkahin Mrs. Sinnettini – – en koskaan unohda – en osaisi, jos tahtoisinkin – sitä ikimuistettavaa yötä sairauteni murrosaikana, jolloin Mestari, ennen kuin hän vaati minulta erään lupauksen, paljasti minulle asioita, joita hän piti hyvänä minun tietää, ennen kuin annoin Hänelle sanani sitä työtä varten, jota hän pyysi (ei käsenyt, vaikka hänellä olisi ollut siihen oikeus) minua tekemään. Sinä yönä, jolloin Mrs. Oakley ja Hartmann ja kaikki *lukuunottamatta Bowajeeta* (D. N.) odottivat minun vetävä viimeisen hengenvetoni, sain kaiken tietää. Minulle näytettiin, *kuka oli* oikeassa ja kuka väärässä (tietämättään) ja kuka oli kerrassaan petollinen; ja yleisin piirtein minulle näytettiin, mitä minulla oli odotettavissa. Niin, sen sanon teille, sinä yönä sain tietää asioita, jotka ainiaaksi löivät leimansa sieluuni; mustaa petollisuutta, teeskenneltyä ystävyyttä itsekkäissä tarkoituksissa, *uskoa syyllisyyteeni*, ja kuitenkin *päätöstä valehdella puolustukseksi*, koska olin sopiva porras, jolta nousta, ja mitä kaikkea! Ihmisluonnon näin koko rumuudessaan sinä lyhyenä tuntina, jolloin tunsin Mestarin toisen käden *sydämelläni kieltäen sitä lakkaamasta lyömästä* ja näin toisen kutsuvan esille *suloisen tulevaisuuden* silmiäni eteen. Ja kaiken tämän päälle, kun Hän oli näyttänyt minulle *kaiken, kaiken* ja kysyi: "tahdotko?", vastasin: "tahdon" ja allekirjoitin täten onnettoman tuomioni *niiden harvojen hyväksi, jotka olivat oikeutetut*

²⁰⁷

Constance Wachtmeister, *H. P. Blavatsky ja Salainen oppi*; W. Kingsland, *The Real H. P. Blavatsky*.

Hänen kiitokseensa. Uskotteko minua, jos sanon, että noiden harvojen joukossa teidän molemmat nimenne olivat etualalla? Ehkette usko, ehkä epäilette – kuitenkin oli niin.²⁰⁸

1. Toukokuuta 1887 Blavatsky muutti Oostendesta Lontoon.

Amerikkalainen James Pryse oli vuonna 1886 liittynyt Teosofisen Seuran Los Angelesin haaraosastoon. Keväällä 1888 hänellä oli seuraava kokemus:

Eräänä iltana miettiessäni [Paracelsusta], H.P.B:n kasvot ilmestyivät eteeni. Tunnistin ne hänen *Isiksessä* olevasta kuvastaan, vaikka ne näyttivät paljon vanhemmilta. Koska ajattelin, että astraalikuva, jona sitä pidin, johtui jostakin mielikuvituksen oikusta, yritin saada sen pois silmistäni; mutta siitäpä kasvot ottivat kärsimättömän ilmeen, ja yhtäkkiä olin ruumiini ulkopuolella ja seisoin samassa 'astraalisena' H.P.B:n vierellä Lontoossa. Siellä aamuyö oli jo pitkällä, mutta H.P.B. istui vielä kirjoituspöytänsä äärellä. Kun hän puhui minulle hyvin ystävällisesti, en voinut olla ajattelematta, kuinka omituista on, että ilmeisen lihava vanha rouva olisi adepti. Yritin karkottaa tämän epäkohteliaan ajatuksen mielestäni, mutta hän luki sen, ja kuin vastauksena siihen hänen fyysinen ruumiinsa tuli läpikuultavaksi paljastaen ihmeellisen sisäisen ruumiin, joka näytti siltä kuin se olisi muodostettu sulasta kullasta.

Sitten yhtäkkiä Mestari M. ilmestyi etemme mayaviirupassaan. Tervehdin häntä kumartaen syvään, sillä hän näytti minusta enemmän jumalalta kuin ihmiseltä. Jotenkin tiesin, kuka hän oli, vaikka näin hänet nyt ensimmäis-

²⁰⁸ Pekka Ervast, *Toimittajalta*, III osa, s. 34.

tä kertaa. Hän puhui minulle ystävällisesti ja sanoi: "Minulla on työtä sinulle kuuden kuukauden kuluttua." Hän käveli huoneen toiselle puolelle, heilutti kättään hyvästiksi ja lähti...

Kuuden kuukauden kuluttua James Pryse ja hänen veljensä John tapasivat William Judgen New Yorkissa. H.P.B. oli perustanut Teosofisen Seuran Esoteerisen osaston ja oli antanut Judgelle tehtäväksi lähettää hänen opetuksensa kaikille Esoteerisen osaston amerikkalaisille jäsenille, mutta oli lähettänyt tälle vain yhden kopion, eikä ollut välineitä, millä tehdä monet tarvittavat kopiot. Mutta Prysellä oli kokemusta kirjapainoalalla – hän oli painanut ja julkaissut amerikkalaisia paikallislehtiä – ja niinpä veljekset tarjosivat apuaan ja pystyttivät pienen kirjapainon painaakseen H.P.B:n opetukset kirjan muodossa. Myöhemmin Pryse perusti H.P.B:n aloitteesta H.P.B. Press -nimisen kirjapainon.²⁰⁹

Kerran Kuthumi sanoi H.P.B:lle:

– – Seura on vapauttanut itsensä meidän otteestamme ja vaikutuksestamme, ja me olemme antaneet sen mennä – me emme tee tahdottomia orjia. Hän [Olcott] sanoo pelastaneensa sen? Hän pelasti sen ruumiin, mutta hän salli pelkästä pelosta sen sielun paeta, ja se on nyt sieluton ruumis, kone, joka käy toistaiseksi jokseenkin hyvin, mutta hajoaa kappaleiksi, kun hän on mennyt. Kolmesta tarkoituksesta ainoastaan toista on noudatettu, mutta ei ole enää veljeyttä eikä ruumista, jonka kasvojen yllä leijailee Suurten Harjanteiden takana oleva Henki. Hänen ystävällisyytensä ja rauhanrakkautensa on suuri ja hengeltään todella Gautaman kaltaista. Mutta hän on vää-

²⁰⁹

CW, XII osa, s. 761–762; Cranston, *Helena Blavatsky*, s. 368-369 (*The Path*, kesäkuu 1894).

rinkäyttänyt tätä ystävällisyyttä. – – – Meidän silmissämme ei ole pahempaa rikosta kuin kiittämättömyys ja vääräys, ja jos joku näkee toisen kärsivän niitä panematta vastalauseita, niin pidämme häntä passiivisena kansarikollisena niihin. Tällainen menettelytapa on tuottanut Seuran hengelle ja kasvulle enemmän harmia kuin eräät coulombit. – – Epäilemättä H.S.O. jää paikoilleen, koska hänet oli valittu eliniäkseen ja H.P.B. oikeastaan *potkittiin pois* Adyarista. Missä hän on nyt? Hänen nimeään tuskin mainitaan, hänet on unohdettu ja hän on mennyt, ja meille on kerrottu, että "Mestarit" ovat suorassa yhteydessä ja kirjeenvaihdossa C. O:n²¹⁰ kanssa – kun taas heidän *oikea* lähettiläänsä on nyt Madrasissa – S. R. [T. Subba Row] jne. Se on kummallista karmaa.²¹¹

Kesäkuussa 1888 – Subba Row erosi Seurasta. Eron syynä oli *The Path* -lehdessä julkaistu 45 tunnetun amerikkalaisen teosofin vetoamus H. P. Blavatskylle, jossa sanottiin mm:

Madame H. P. Blavatsky

Arvoisa johtaja: – Olemme juuri kuulleet, että teitä on pyydetty pidättäytymään *Salaisen Opin* julkaisemisesta.

Tämä epätavallinen pyyntö sai alkunsa, niin meille on kerrottu, Teosofisen Seuran jäsenistä, jotka sanovat, että jos kirja julkaistaan, jotkut Itä-Intian panditit [oppineet] tulevat hyökkäämään sitä vastaan tai pilkkaamaan sitä ja ettei olisi viisasta saada vastustajikseen näitä intialaisia herrasmiehiä.²¹²

²¹⁰ A.J. Cooper-Oakkley.

²¹¹ LMW, I sarja, kirje 47. (V. 1988 engl. painoksessa: kirje 60). H.P.B:n muistiinkirjoittama.

²¹² Sven Eek, *Dâmodar...*, s. 666.

X LUKU

Esoteerinen osasto – H.P.B:n jälkeen

Näihin aikoihin H. P. Blavatsky suunnitteli Teosofisesta Seurasta riippumattoman Esoteerisen Osaston muodostamista. Hän oli aiemmin kutsunut William Judgen tämän takia Lontooseen. H. S. Olcott oli hyvin epäluuloinen hanketta kohtaan. Niinpä hän elokuussa 1888 lähti laivalla kohti Eurooppaa. Päivää ennen saapumistaan Brindisiin, Etelä-Italiaan, hänen ollessaan pukeutumassa putosi yllättäen hänen eteensä pöydälle kirje. Se oli kirjoitettu Kuthumin käsialalla ja oli pitkä. Kirjeessä sanottiin mm:

meillä ei ole ketään suosikkeja eikä mitään kiintymyksiä henkilöitä vaan heidän hyviä tekojaan ja ihmiskuntaa kohtaan kokonaisuutena. Mutta pidämme työssä asiamehiä – parhaiten soveltuvia. Näistä viimeisten kolmenkymmenen vuoden aikana pääasiallisin on ollut persoonallisuus, jonka maailma tuntee H.P.B:nä (me toisella tavalla).

– – Sitten vuoden 1885 en ole kirjoittanut enkä käsenyt kirjoittaa muuten kuin *hänen* välityksellään – suoraan tai välillisesti – kirjettä tai riviä kenellekään Euroopassa tai Amerikassa enkä ole ollut yhteydessä suullisesti kenenkään kolmannen *kanssa* tai *kautta*. Teosofien pitäisi tietää tämä. Ymmärrätte myöhemmin tämän selityksen merkityksen, joten pitäkää se mielesänne. Hänen kestävänsä uskollisuutensa takia työtämme kohtaan ja niiden kärsimysten takia, joita se on hänelle aiheuttanut, en minä eikä kukaan Veljistäni tahdo hylätä

eikä syrjäyttää häntä. Kuten kerran aikaisemmin huomautin, *kiittämättömyys* ei ole vikojamme.

— —

Auttaakseni teitä nykyisessä hämmennyksessänne: H.P.B:llä on tuskin mitään asiaa hallinnollisiin yksityiskohtiin, ja hänet olisi pidettävä erillään niistä, mikäli hänen voimakasta luonnettaan voidaan hallita. Mutta tämä *teidän on sanottava kaikille: – Okkultisten asioiden kanssa hänellä on kaikkea tekemistä. Emme ole hylänneet häntä. Hän ei ole "lakannut olemasta oppilas". Hän on välitön edustajamme.* — —

Olen myös huomannut ajatuksenne "Salaisesta opista". Olkaa varma, että sen, mitä hän ei ole *huomauttanut ottaneensa* tieteellisistä tai muista teoksista, me olemme *johdattaneet hänen mieleensä*. Jokainen virhe tai virheellinen huomautus, jonka hän on korjannut ja selittänyt toisten teosofien teoksista, *oli minun korjamaani tai korjattu ohjeitteni mukaan*. Se on arvokkaampi teos kuin sen edeltäjät, yhteenveto okkultisista totuuksista, mikä tekee sen opin ja tiedon lähteeksi vakaville tutkijoille vuosikausiksi eteenpäin.²¹³

Tavattuuan Blavatskyn Olcott suostui hänen toivomuksiinsa, ja 9. lokakuuta perustettiin Teosofisen Seuran Esoteerinen Osasto, jonka nimi myöhemmin muutettiin Teosofian Itämaiseksi Kouluksi.

Käytyään Pariisissa ja eri puolilla Isoa-Britanniaa Olcott lähti paluumatkalle kotiin Intiaan. Laiva pysähtyi Napoliin, ja koska oli aikaa, Olcott päätti lähteä maitse Roomaan Pietarin kirkkoa katsomaan. Hotellissaan Olcott kirjoitti ystävällisen kirjeen Blavatskylle, jossa hän kertoi seuraavaa:

²¹³ LMW, I sarja, kirje 19.

Mitä yllättävin ja loistavin M:n [Moryan] vierailu junassa. Tunsin itseni niin ilahtuneeksi, että olisin melkein voinut hypätä ikkunasta. Hän oli niin ystävällinen, niin rakastava ja myötätuntoinen; huolimatta kaikista virheistäni ja heikkouksistani hän sietää minua ja pitää minusta kiinni sen hyödyllisen työn takia, jota silloin tällöin olen tehnyt, ja palavan haluni tähden tehdä velvollisuuteni.²¹⁴

H. P. Blavatskyn suurteos *The Secret Doctrine*, *Salainenoppi*, ilmestyi Lontoossa (I osa 1. marraskuuta ja II osa 28. joulukuuta 1888). Teoksen molempien osien alussa on säkeistöjä ns. *Dzyanin* kirjasta. Runojen alkuperästä H.P.B. kertoo: "Dzyanin kirja – nimi johtuu sanskritin sanasta 'dhyâna' (mystinen meditaatio) – on *Kiu-ten* seitsemän salaisen folion kommentaarien ensimmäinen osa ja samannimisten julkisten teosten sanakirja."²¹⁵ Kiu-te on vanhanaikainen tapa kirjoittaa tiibetin sanagyü-de (*rgyud-sde*), 'tantra-luokka', tantra-kategoriaan kuuluvat tekstit, kuten käy ilmi C. T. Markhamin kirjan *Narratives of the Mission of George Bogle to Tibet...* toiseen painokseen (1879) liitetystä kapusiinimunkki Orazio della Pennan kirjoituksesta.²¹⁶

Helmikuussa 1888 tunnustettiin vuonna 1883 syntynyt poika Panchen-laman [kuudenneksi tai yhdeksänneksi] inkarnaatioksi. Noin 11-vuotias 13. Dalai-lama antoi hänelle nimen Chökyi Nyima.

Eräs Esoteerisen osaston varhaisimmista jäsenistä oli irlantilainen kirjailija William Butler Yeats (1865–1936). Hän kertoi Mestareista:

²¹⁴ Howard Murphet, *Yankee Beacon of Buddhist Light*, s. 236.

²¹⁵ CW, XIV osa, s. 422.

²¹⁶ *Teosofi* 9/1982, s. 223.

[Kaikki H.P.B:n talouden jäsenet] näyttivät tuntevan heidän läsnäolonsa ja puhuivat heistä ikäänkuin he olisivat tärkeämpiä kuin yksikään talon näkyvistä asukkaista. Kun Madame Blavatsky oli hiljaisempi ja vähemmän eloisa kuin tavallisesti, se johtui siitä, "että hänen Mestarinensa olivat vihaisia"; he olivat nuhdelleet häntä jostakin virheestä ja hän ilmaisi virheen edelleen jatkuvan. Kerran tunsin heidän tai jonkun heidän lähettinsä läsnäolon. Kello oli suunnilleen yhdeksän illalla, ja meitä oli puoli tusinaa henkeä kokoontuneena H.P.B:n suuren pöytäliinan ympärille, kun huone täyttyi suitsukkeen tuoksusta. Joku tuli yläkerrasta, mutta ei pystynyt haistamaan mitään – ilmeisesti hän oli sen vaikutuksen ulkopuolella – mutta minusta ja toisista se oli hyvin voimakas. Madame Blavatsky sanoi, että se oli tavallista intialaista suitsuketta ja että joku hänen "Mestarinensa" oppilas oli paikalla; hän näytti tahtovan vähätellä asiaa ja käänsi keskustelun toisalle.²¹⁷

Vuoden lopulla H. P. Blavatsky lähetti Esoteerisen osaston jäsenille tiedotuksen, jossa hän mm. sanoi:

Esoteerisen Osaston todellinen pää on eräs Mestari, jonka puhutorvena tässä Osastossa on H. P. Blavatsky. Tuo Mestari on eräs niistä adepteista, joista on puhuttu teosofisessa kirjallisuudessa ja joka oli osallisena Teosofista Seuraa muodostettaessa. H. P. Blavatskyn välityksellä tämän Osaston jokainen jäsen saatetaan nykyistä läheisemmin tämän Mestarin vaikutuksen ja huolenpidon alaiseksi, jos hänet havaitaan sen arvoiseksi. Kenenkään oppilaan ei kuitenkaan tarvitse kysellä, *kuka* Mestareista

²¹⁷

Cranston, *Helena Blavatsky*, s. 468: *Autobiography of William Butler Yeats*. Garden City, New York 1958.

hän on. Sillä tosiasiallisesti se on yhdentekevää; eikä ole lainkaan välttämätöntä antaa taas uutta aihetta varomattomille puheille. Riittänee, kun sanon, että sellainen on laki idässä.²¹⁸

Vuonna 1889 Blavatsky sai Moryalta kirjeen, joka koski T.S:n Esoteerista Osastoa. Se oli lähetetty postitse Sikkimin rajalta ja saapui maaliskuussa. Mestari kirjoittaa:

Kokemus osoittaa liiankin hyvin, että poikkeaminen ikivanhoista oppilaan opastusta ja opetusta varten laadituista säännöistä länsimaisten tapojen ja ennakkoluulojen hyväksi on kohtalokasta politiikkaa.

Ennen kuin oppilasta voidaan opettaa, hänen on opittava, kuinka hänen on käyttädyttävä suhteissaan maailmaan, opettajaansa, salaiseen tieteeseen ja *sisäiseen itseensä*.

Väreilevä vedenpinta ei heijasta muuta kuin särkyneitä kuvia. Kuinka heiltä sitten voidaan odottaa, että he näkisivät mitään muuta kuin särkyneitä totuuksia, joita sellainen arvostelu on omiaan synnyttämään ja vielä lisäksi vääristeleemään? Vanhojen käytäntöjen loukkaamisesta on varmasti huonot seuraukset.

Sinä olet puhunut heille, ennen kuin heidän korvansa oli harjaantunut kuuntelemaan, ja juuri tästä syystä, koska he kuulivat vain epäselvästi ja näkivät kukin omalla tavallaan, useammat kuin yksi ovat tehneet täyskäännöksen ja koettaneet repiä sinut vaivannäöstäsi.

— — Ja jos jäsenien on puolustettava ruumiinsa päätä ja sydäntä, miksei siis myös oppilaiden opettajiansa, koska nämä edustavat teosofista tietoa, johon sisältyy heidän etuoikeutensa 'pää' ja heidän henkisen kasvunsa 'sydän'?

²¹⁸ CW, XII osa, s. 488-489.

Pyhä kirjoitus sanoo: "Se, joka ei pyyhi pois lokaa, jolla vihamies on saattanut liata hänen isänsä tai äitinsä ruumiin, ei rakasta vanhempiaan eikä kunnioita itseään. Se joka ei puolusta vainottua ja avutonta, se joka ei anna ruokaansa isoavalle eikä nosta vettä kaivostaan janoavalle, on liian varhain syntynyt ihmishahmoon!" – –

Katso totuutta edessäsi: nuhteeton elämä, avoin mieli, puhdas sydän, innokas äly, verhoton henkinen näkemyskyky, veljellisyys oppilastoveria kohtaan, aulius neuvon ja opetuksen antamiseen ja vastaanottamiseen, uskollinen velvollisuudentunne Opettajaa kohtaan, valmius tottelemaan *totuuden* viitteitä, kun kerran olemme oppineet siihen luottamaan ja kun uskomme, että Opettajamme tuntee sen; urhoollinen henkilökohtaisen vääryyden kestäminen, rohkea periaatteitten julistaminen ja tunnustaminen, niiden rohkea puolustaminen, joiden kimppuun on epäoikeudenmukaisesti hyökätty ja alituisena silmämääränä se inhimillisen edistyksen ja täydellistymisen ihanne, jonka salainen tiede (gupta vidya) esittää – nämä ovat ne kultaiset portaat, joiden askelmia oppilas voi nousta jumalallisen Viisauden temppeliin. Sano tämä niille, jotka vapaaehtoisesti ovat tulleet opetettaviksesi. – –

*Ajattele, ja ajateltuasi yritä: päämäärä on totisesti kaiken mahdollisen pyrkimisen arvoinen.*²¹⁹

Ollessaan lepäämässä Fontainebleaussa, Ranskassa, H. P. Blavatsky kirjoitti kirjan *Hiljaisuuden ääni (The Voice of the Silence)*, *Katkelmia kultaisten sääntöjen kirjasta*.

Hän ei kirjoittanut sitä katsomalla joihinkin kirjoihin, vaan hän kirjoitti sen muistiin vakaasti, tunti toisensa jälkeen, aivan

²¹⁹

H. P. Blavatsky, "Muuan kirje esoteristeille", *Ruusu-Risti* 2 ja 3/1939. CW, XII osa, s. 584–591. Blavatsky, *Esoteeriset ohjeet I, II, ja III*, s. 81–88.

kuin olisi kirjoittanut joko muistista tai lukien sitä jostakin, missä ei mitään kirjaa ollut.

Näin kertoo Annie Besant, joka oli läsnä, kun Blavatsky kirjoitti Hiljaisuuden ääntä. Sisarelleen Vera P. de Zhelihovskylle H.P.B. kertoi kirjeessään (helmikuussa 1890):

Ne ovat suurenmoisia aforismeja, saatan todella sanoa niin, koska tiedät, etten ole keksinyt niitä! Minä ainoastaan käänsin ne telugusta, vanhimmasta eteläintialaisesta kielestä. Siinä on kolme kirjoitelmaa mongolia-
laisten ja dravidalaisten mystikkojen moraalista ja moraalisisista periaatteista.²²⁰

Telugu on Kaakkois-Intian Andhra-maan, mahayana-buddhalaisuuden oletetun synnyinseudun pääkieli.²²¹ Blavatsky itse ei osannut telugua, vaan hänen Mestarinsa. Se oli myös Subba Row'n äidinkieli. Kirjan esipuheessa H. P. Blavatsky kertoo kirjan lähteestä, *Kultaisten sääntöjen kirjasta*:

Niiden tunteminen on välttämätöntä siinä koulukunnassa, jonka opetukset monet teosofit hyväksyvät. Ja koska osaan useita näistä ohjeista ulkoa, on käännöstyö ollut suhteellisen helppoa.

— —

Alkuperäiset ohjeet on kaiverrettu ohuihin suorakaitteen muotoisiin levyihin, kopiot usein pyöreisiin laattoihin. Näitä laattoja tai levyjä säilytettiin yleensä alttareilla niissä temppeleissä, jotka olivat liittyneet niihin keskuksiin, joissa niinsanotut kontemplatiiviset mahâyâna (yogâchâra) -koulukunnat ovat syntyneet. Ne on kirjoit-

²²⁰ *The Voice of the Silence*, v. 1991 painos, johdantoluku, s. 23a, s. 39a.

²²¹ T.P. Raju, *Intian filosofia*, s. 118. Sangharakshita, *A Survey of Buddhism*, s. 292.

tettu eri tavoin, joskus tiibetiksi, mutta useimmiten ideografeilla.

Vuonna 1927 Alice Leighton Cleather julkaisi Pekingissä Panchen-laman Chökyi Nyiman (1883–1937) pyynnöstä uusintapainoksen Hiljaisuuden äänestä.²²² Panchen-laman virkailijakunta yhdessä kiinalaisten oppineiden kanssa tarkisti Blavatskyn tiibetiläisten sanojen käännöksen oikeellisuuden. Panchen-laman toivomuksesta teokseen liitettiin Panchen-laman kirjoittama tiibetinkielinen sutra:

“Niiden, jotka eivät halua sietämätöntä kärsimystä, pitäisi poistaa sen syy, mielen epäpuhtaudet.

Saavuttaakseen vapautuksen, vapauden niistä (mielen epäpuhtauksista),

pitäisi harjoittaa perin pohjin siihen (vapautukseen) johtavaa hyvää polkua.”

Näin (Buddha) julisti (neljän jalon) totuuden opetusta.²²³

Elokuussa Blavatsky sai Moryalta jälleen Sikkimin rajalta lähetetyn kirjeen. Morya kirjoittaa:

Aasialaiset esi-isämme pitivät opettajan tointa aina sängen vakavana ja vastuunalaisena, ja oppilas velvoitettiin aina kuuliaisuuteen ja lojaalisuuteen. Tämä sinun on kerrottava heille neuvoen heitä tutkimaan Manua.

— —

Huomatkaa, että ensimmäinen kultaisista portaista, jotka nousevat kohti Totuuden Temppeleä, on – *puhdas*

²²² Blavatsky, *Hiljaisuuden ääni* (toim.) Alice Leighton Cleather ja Basil Crump. Helsinki 2004.

²²³ David Reigle and Nancy Reigle, *Blavatsky's Secret Books*, 149.

elämä. Tämä tarkoittaa ruumiin puhtautta ja vielä suu-
rempaa mielen, sydämen ja hengen puhtautta. – –

Kuinka monet heistä rikkovat yhtä tai useampia näis-
tä [oikean Polun] ehdoista ja kuitenkin odottavat saa-
vansa vapaasti korkeimman viisauden ja korkeimpien
tieteitten, jumalien viisauden opetusta. Niinkuin kadun-
lakaisijan sankoon kaadettu vesi saastuu ja käy käyttö-
kelvottomaksi, samoin on laita jumalallisen Totuuden,
kun se vuodatetaan aistillisen, sydämeltään itsekkään ja
mieleltään välinpitämättömän ja oikeudenmukaisuudelle
ja säällille kylmän ihmisen tajuntaan... On olemassa hy-
vin, *hyvin* vanha elämänohje, paljon vanhempi rooma-
laisten tai kreikkalaisten, egyptiläisten tai kaldealaisten
aikaa. Se on elämänohje, joka heidän kaikkien (teosofi-
en) pitäisi muistaa ja jonka mukaan heidän pitäisi elää.
Ja se on, että terve ja puhdas sielu vaatii terveen ja puh-
taan ruumiin. Jokainen adepti huolehtii ruumiillisesta
puhtaudesta... Useimmat teistä (teosofeista) tiedätte tä-
män.

– – Mutta vaikka heille on yhä uudelleen kerrottu
tästä teosofian Polun ja opetuslapsiuden *sine qua non* -
säännöstä, kuinka monet heistä ovat kiinnittäneet siihen
huomiotaan. Katso, kuinka monet heistä ovat laiskurei-
ta aamuisin ja ajan tappajia iltaisin; *ahmatteja*, jotka
syövät ja juovat siitä koituvan aistillisen mielihyvän ta-
kia; laiskoja toimessaan; itsekkäitä kun on kyseessä lä-
himmäisten (veljien) etujen silmälläpitäminen; jotka lai-
nailevat rahoja teosofiveljiltään, tekevät rahaa lainastaan
ja jättävät maksamatta takaisin; ovat laiskoja tutkimuk-
sissaan ja odottavat, että muut ajattelevat heidän puoles-
taan ja opettavat heitä; eivät kiellä itseltään mitään, *eivät*
edes ylellisyyksiä, auttaakseen köyhempiä veljiään;
unohtavat aatteen yleensä ja sen vapaaehtoiset, uutterat
työntekijät, – eräät ovat jopa irstailijoitakin, syyllistyvät

salaiseen moraalittomuuteen useammassa kuin yhdessä muodossa. Ja kuitenkin kaikki sanovat itseään teosofeiksi; ja kuitenkin kaikki puhuvat ulkopuolisten kanssa 'teosofian siveysopista' pöyhistelevä, turhamainen omahyväisyys sydämessään...

Vaikka sellainen henkilö, jolla on jokin yllä mainituista vioista, täyttäisi maailman laupeudentyöllään ja tekisi nimensä tunnetuksi kautta kaikkien kansojen, hän ei edistyisi käytännön salatieteissä, vaan alituisesti luisuisi taaksepäin. 'Kuusi ja kymmenen transsendenttista hyvettä' *pâramitâ*, ei ole tarkoitettu ainoastaan täysikasvuisia joogea ja pappeja varten, vaan kaikkia niitä varten, jotka tahtovat astua 'Polulle'.²²⁴

Subba Row kuoli 24. kesäkuuta 1890 vain 34 vuoden ikäisenä. Hyvin pian T.S:stä eroamisen jälkeen hän oli sairastunut tuskalliseen tautiin, jonka syy on tuntematon. H. S. Olcott lievitti hänen tuskiaan mesmerisellä parannustaidollaan.

Elokuussa 1890 H.P.B. perusti Esoteeriseen osastoon "Sisäisen ryhmän", joka kokoontui keskiviikkoisin Blavatskyn kodissa erikoisesti sitä varten tehdyssä huoneessa. Sisäisen ryhmän ensimmäisessä kokouksessa 20.8. olivat H.P.B:n lisäksi läsnä Annie Besant, George Robert Stowe Mead, Constance Wachtmeister ja Claude Falls Wright, jotka tekivät jäsenlupauksen. 12. marraskuuta mennessä siihen kuuluivat heidän lisäksi: Isabel Cooper-Oakley, Herbert A. W. Coryn, Archibald Keightley, Alice Leighton Cleather, Laura Cooper, Walter R. Old, Mr. E. T. Sturdy ja Emily Kislingbury. Jokaisella oli huoneessa

²²⁴

H. P. Blavatsky, "Muuan kirje esoteristeille", *Ruus-Risti* 2 ja 3/1939. CW, XII osa, s. 591-598. *Esoteeriset ohjeet I, II ja III*, s. 90-95. Mahayana-buddhalaisuudessa pääramitât ovat: anteliaisuus (*dâna*), moraalisuus (*shîla*), kärsivällinen hyväksyminen (*kshântî*), tarmo (*vîrya*), kontemplaatio (*dhyâna*) ja viisaus (*prajña*). Näihin kuuteen on myöhemmin lisätty neljä muuta: kykyjen ja välineiden taitava käyttö (*upâya-kauśhalya*), päättäväisyys (*prânidhâna*), voima (*bala*) ja tieto (*jñâna*). Ks. esim. Sangharakshita, *Kolme jalokiveä*, s. 191-192. Vrt. *Hiljaisuuden ääni*, luku Seitsemän porttia.

oma paikkansa ja tuolinsa. H. P. Blavatsky istui opiskelun aikana keskellä, kuusi miesoppilasta hänen oikealla puolellaan ja kuusi naista vasemmalla muodostaen puoliympyrän. Koska A. Keightley oli 1890–1891 kiertueella Australiassa, Uudessa Seelannissa ja USA:ssa, ryhmä ei koskaan Blavatskyn elinaikana kokoontunut täysilukuisena. 12.11. pidetyssä kokouksessa Blavatsky sanoi, että Sisäinen ryhmä on Teosofisen seuran manas, Esoteerinen osasto sen alempi manas ja Teosofinen Seura on nelinäisyys. Ryhmällä oli myös kaksi ulkojäsentä: William Wynn Westcott, joka sai kutsun jo 19.8.1890 ja Rai B. K. Laheri, joka teki Sisäisen osaston jäsenen lupauksen 8.1.1891.²²⁵

8. toukokuuta vuonna 1891 kello 14.25 H. P. Blavatsky kuoli. Vakava influenssaepidemia riehui niihin aikoihin Lontoossa, ja Blavatskykin sairastui. Häntä hoitaneelle tohtori Z. Mennelille hän oli monta kertaa sanonut, että hän kuolisi, mutta häntä ei uskottu, koska hän oli monesti aiemminkin selviytynyt voitajana vaarallisista tilanteista.

Kymmenen vuotta myöhemmin eräs simlalainen mies tapasi Länsi-Tiibetissä Kuthumin tiibetiläisiä oppilaita. Hän oli ylittänyt Intian puolella olevat Spiti-laakson vuoret ja saapunut "Mahanin territorioon", jossa hän 1.1.1900 kirjoitti kirjeen ystävälleen intialaiselle prinssille. Siinä hän kertoo:

Tämä paikka tunnetaan Rung Jungin nimellä, ja se sijaitsee Kiinan Keisarikunnan alueella. Paikalla on suuri luola, ja se on vuorten ympäröimä. Se on lamojen pääolinpaikka ja Mahatmojen suosikkipaikka. Suuret Rishit ovat valinneet sen muinaisuuden ja kauniin maiseman perusteella. Tämä paikka soveltuu jumalaiselle kontemplaatiolle. Ei voida mistään löytää paikkaa, joka

²²⁵

H.J. Spierenburg with J.H. Dubbink, *The Inner Group Teachings of H. P. Blavatsky. H. P. Blavatskyn opetukset sisäiselle ryhmälle*, s.12–17.

paremmin soveltuisi mielen keskittämiseen. Suuri lama Kut Te Hum on kaikkien lamojen guru ja on terästänyt tarkkaavaisuutensa samadhin muodossa viimeisten kahden ja puolen kuukauden ajan. Hänen toivotaan lopettavan samadhinsa noin kolmen ja puolen kuukauden kulluttua; minun pääasiallinen haluni on odottaa täällä niin kauan ja keskustella henkilökohtaisesti hänen kanssaan. Myös hänen chelansa meditoivat aina ja yrittävät sulauttaa itsensä Suureen Vedenjakajaan. Keskustellessani heidän kanssaan tulin tietämään, että Madame Blavatsky oli vierailut tällä paikkakunnalla ja mietiskellyt täällä jonkin aikaa.²²⁶

Kreivitär Wachtmeister kertoo muistelmissaan, että Blavatskyn kuoltua eri henkilöt ovat saaneet kirjeitä Mestari Moryalta.²²⁷ Wachtmeister itse sai vuonna 1903 Mestariltaan – Moryalta – tehtävän mennä Ruotsiin tapaamaan suomalaista teosofia Pekka Ervastia, jota hän ei ollut tavannut mutta josta oli nähtävästi kuullut Ruotsin teosofeilta. Wachtmeister kertoi sunnuntaina 7.6. Saltsjöbadenissa Ervastille:

Minun piti tulla Ruotsiin juuri sinua tapaamaan. Mestari lähetti. Mestarini sanoi: "Mene sinäkin fyysillisesti sanomaan, että hän on niin tärkeä kansansa auttaja, että hän ei saa sekaantua politiikkaan!"

Wachtmeister jatkoi:

²²⁶ Barborka, *H. P. Blavatsky...* s. 117–118. Niinimäki 1979, s. 42–43.

²²⁷ Constance Wachtmeister, *H. P. Blavatsky ja salainen oppi*.

Sinä itse et voi aavistaakaan, mikä tehtävä sinulle on määrätty – Mestari sen tietää, ja minut on lähetetty varoitamaan.²²⁸

Pekka Ervast oli liittynyt Teosofiseen Seuraan (Skandinavian osastoon) 1895 ja tavannut ruumiinsa ulkopuolella ollessaan 1898 kaksi mestaria, joista ensimmäinen oli toinen Teosofisen Seuran kahdesta mestarista (todennäköisesti Morya). Ervast oli jo julkaissut kirjat *Den Hemliga Läran* (1898), *Framtidens religion* (1900), *Valoa kohti* (1901) ja *Uskonnosta ja elämästä* (1903). Tosin viimeksi mainittu ei ollut vielä ilmestynyt, sillä se oli otettu Savonlinnan tuomiokapitulin toimesta takavarikkoon pari kuukautta ennen Ervastin Ruotsin matkaa. Venäjän sortovalta oli kiristänyt otettaan Suomessa: tsaari oli huhtikuussa allekirjoittamallaan käskykirjeellä antanut Bobrikoville käytännössä diktaattorin valtuudet seuraavaksi kolmeksi vuodeksi. Pekka Ervastin Georg-veli pakoili paraikaa laittomia kutsuntoja. Moryan varoitus oli siis aiheellinen. Ervastin elämäntyö oli vasta edessäpäin, ja hänen tärkeimmät Jeesuksen opetuksille perustuvat kirjansa olivat vielä kirjoittamatta. Niissä hän omaan kokemukseensa perustaen osoittaa, että vuorisaarnan anti-teeseissä on Jeesuksen opetusten ydin, valaistumiseen ja uudetsyntymiseen johtavat harjoitusohjeet.²²⁹

Myöhemmin samana sunnuntaina 7.6. Pekka Ervast oli taas kahden kesken kreivitär Wachtmeisterin kanssa. Ervast kertoo:

Puhuimme monenlaisista teosofisista asioista, ja minä kyselin yhtä ja toista madame Blavatskysta.

²²⁸ *Ruusu-Ristin kesäkurssit Jyväskylässä 30.7.–6.8.1933. Pekka Ervastin puheita avauksen, sulkemisen ja keskustelujen yhteydessä sekä kysymysilta.* Moniste.

²²⁹ Miten Ervast on Suomen kansaa erityisesti auttanut, siitä saa aavistuksen hänen *Eväitä matkalle* -kirjassaan julkaistuista opetuskirjeistään. Pekka Ervastin henkisestä tehtävästä on Johan Richard Hannula kirjoittanut kirjoissaan *Vuorisaarnan oppilaan näkökulmasta* (osat 4–5) ja *Pekka Ervastin asema*.

– Minun pitää kertoa teille eräästä madame Blavatskyn ennustuksesta, sanoi kreivitär Wachtmeister keskustellessamme. – Ette suinkaan tiedä, mitä madame Blavatsky ennusti Suomesta ja Pohjoismaista yleensä?

– En, vastasin uteliaana.

– No niin, minulle hän sitä teroitti mieleen monta eri kertaa. "Muista, kreivitär", hän sanoi, "ja ota ajasta vaarin, jos sinä silloin vielä elät. Tulee aika, niin vaikea koko maailmassa, että kaikki ihmiset ovat vähällä kadottaa tasapainonsa ja teosofitkin, jotka niin paljon henkistä valoa ovat saaneet, kysyvät itseltään ja toisiltaan toivottomina, mitä teosofia oikeastaan on ja mikä Teosofisen Seuran tehtävä on maailmassa. Kaikki tuntuu pettävän jalkojen alla ja pimeys vallitsee maailmassa. Muistakoot silloin teosofit, että kääntävät kasvonsa Pohjolaa kohti, sillä Suomesta tulee valo." Niin sanoi madame Blavatsky.

– Sehän oli ihmeellinen ennustus. Tarkoittaakohan se poliittisia olosuhteita vai henkisiä?

– En tiedä, mutta joka tapauksessa madame Blavatsky tarkoitti henkistä pimeyttä ja henkistä valoa, aiheutukseen sitten pimeys poliittisista tai muista syistä.²³⁰

Vuosina 1925–1928 venäläinen teosofi, taidemaalari Nikolai Roerich teki tutkimusmatkan Keski-aasiaan. Matka kulki Kashmirista Ladakhin kautta Kiinan Itä-Turkestaniin, sieltä Altaille ja Mongoliaan. Paluumatka kulki Gobin autiomaan ja Tiibetin kautta Darjeelingiin. Roerich kirjoitti Talai-Pho-Brangissa, Darjeelingissa 1928 kertomuksen, jossa on seuraava kohta, jossa käsitellään Kuthumin veljistöä, kuthumpoja:

... Lama. oletteko tavanneet azaroita ja kuthumpoja?

²³⁰ Pekka Ervast, *Teosofisia muistelmia*, s. 128.

– – Monet meidän väestämme ovat joskus elämänsä aikana kohdanneet azaroita ja kuthumpoja ja lumi-ihmisiä, jotka palvelevat heitä. Vasta äskettäin lakattiin näkemästä azaroita kaupungeissa. He kaikki kokoontuvat vuorilla. He ovat hyvin pitkiä ja pitkätukkaisia ja partaisia, jonka vuoksi he ulkoisesti näyttävät hinduilta. Kerran kulkiessani Brahmaputran rantaa näin azaran. Yritin kovasti tavoittaa häntä, mutta hän suuntasi kulkunsa vikkellä vuorten taa ja katosi. En löytänyt sieltä kuitenkaan minkäänlaista luolaa – kaikki mitä näin, oli pieni stupa. Luultavasti hän ei halunnut tulla häirityksi.

Kuthumpoja ei nykyisin ole enää tavattu. Aikaisemmin he esiintyivät aivan julkisesti Tsangin piirikunnassa ja Manasarowarin luona, silloin kun pyhiinvaeltajat kulkivat pyhälle Kailasalle. Lumi-ihmisiäkin harvoin enää nykyisin näkee. Tavallinen ihminen tietämättömyydessään erehtyy luulemaan heitä ilmestyksiksi. On syvälleikäyviä syitä, miksi juuri nyt nämä suuret eivät esiinny niin avoimesti. Vanha opettajani kertoi minulle paljon azaroiden viisaudesta. Tiedämme useita paikkoja, joissa nämä suuret asuivat, mutta nyt nämä paikat on hylätty. Jokin tärkeä syy, suuri salaisuus!

– Lama, sitten on totta, että ashramit²³¹ ovat muuttaneet Shigatsen seudulta?

– Tätä salaisuutta ei saa tuoda julki. Sanoin jo, että azaroita ei ehkä enää ole Tsangissa.²³²

H. S. Olcott kertoi muistelmissaan:

Asia on – kuten minulle kerrottiin vuosia sitten – että Valkoisen Looshin päämaja on muuttanut paikasta toiseen

²³¹ Ashram, gurun erakkomaja.

²³² Nicholas Roerich, *Shambhala, In Search of the New Era*, 1990, pp. 16-17.

okkultisen johdon vaatimusten mukaan; se oli Arabia Petraessa,²³³ mutta kaksi vuotta ennen kuin britit valtasivat Egyptin,²³⁴ se siirrettiin Tiibetiin, ei Lhasaan vaan toiseen paikkaan. Kun H.P.B. ja minä valmistelimme tuloamme Intiaan, suunniteltiin parhaillaan Valkoisen Looshin siirtämistä Tiibetistä toiseen piilopaikkaan, missä sitä häiritäisiin vähiten poliittisen shakkilaudan pelinappuloiden siirroilla.²³⁵

XI LUKU

Salainen veljeskunta ja Šambhala

H. P. Blavatsky kirjoitti:

"Läntinen paratiisi" eli läntinen taivas ei ole mikään yliluonnolliseen tilaan sijoitettu kuvitelma. Se on *bona fide* paikka vuorilla tai, ollaksemme täsmällisempiä, paikka vuorten ympäröimässä erämaassa. Tästä syystä se on annettu niiden esoteerisen viisauden tutkijoiden – Buddhan oppilaiden – paikaksi, jotka ovat saavuttaneet lohaniin ja anâgâminien²³⁶ (adeptien) aseman. Sitä kutsutaan läntiseksi pelkästään maantieteellisistä syistä; ja "suuri rautainen vuorivyö", joka ympäröi avichia ja seitsemää lokaa, jotka ympäröivät "läntistä paratiisia", kuvaavat hy-

²³³ Arabia Petrae (Petran Arabia) on roomalaisten antama nimi Nabatealaisten valtakunnalle, jonka alue ulottui Siinailta Damaskoksen eteläpuolelle. Paavali kertoo lähteneensä heti Damaskon tiellä tapahtuneen Kristus-kokemuksensa jälkeen [Petran] Arabiaan (Gal. 1:17).

²³⁴ Britit valtasivat Egyptin 1882.

²³⁵ ODL, VI sarja, s. 109.

²³⁶ Lohan eli *luohan*, kiinankielinen sana, joka vastaa sanskritin termiä *arhat*. Anâgâmin, 'palaamaton', kolmas aste arhatiksi kehittymisen tiellä.

vin tarkasti itämaiselle okkultismin opiskelijalle tuttuja paikkoja ja asioita.²³⁷

T. Subba Row kirjoitti vuoden 1882 tammikuun *The Theosophistissa* seuraavaa:

Todellinen esoteerinen oppi samoin kuin Vedojen mystinen ja allegorinen filosofia on saanut alkunsa – – mahdollisesti Pyhän Saaren jumalallisilta asukkailta (jumalilta). Pyhä Saari sijaitsi kerran meressä, joka peitti nykyisen Gobin hiekka-autiomaan.²³⁸

Yllä olevaan lehden päätoimittaja H.P.B. lisäsi, että tiibetiläiset kutsuvat tänä päivänä mainittua paikkaa Šambhalaksi ja kertoi seuraavaa:

Kaunista saarta ei enää ole, mutta maa, jossa se kerran kukoisti, on siellä vielä, ja paikan tuntevat hyvin eräät "lumisten vuorten suuret opettajat", kuitenkin valtavan luonnonmullistuksen suuresti mullistamana ja topografisesti muuttamana. Joka *seitsemäs* vuosi näiden opettajien uskotaan kokoontuvan *Šambhalassa*, "onnellisessa maassa". Yleisen uskomuksen mukaan se sijaitsee Tiibetin luoteispuolella. Jotkut sijoittavat sen tutkimattomiin keskiosiin, jotka ovat luoksepääsemättömiä jopa pelottomille paimentolaisheimoille. Toiset rajaavat sen Gangdisri-vuoriston ja Gobi-autiomaan pohjoisreunan välille, etelään ja pohjoiseen ja asutetummille alueille Kunduziin ja Kashmiriin, Brittiläiseen Intiaan ja Kiinaan, länteen ja itään, mikä tarjoaa uteliaalle tosi laajan alueen sen pai-

²³⁷ Salainen Oppi, III osa, luku 51, alaviite 7.

²³⁸ T. Subba Row, *Esoteerisia kirjoituksia*, s. 103.

kantamiseksi. Vielä toiset sijoittavat sen Namur-Norin²³⁹ ja Kuen-Lunin vuoriston välille – mutta kaikki uskovat lujasti Šambhalaan, joka kerran oli saari ja nyt verrattoman kaunis keidas, tarunomaisen saaren jumalallisten asukkaiden esoteerisen viisauden perijöiden kokoontumispaikka.²⁴⁰

Tiibetin kirjallinen traditio sijoittaa Šambhalan lähelle Sîtâ-jokea eli Tarim-jokea, Taklamakaniin, suuren Gobin länsiosaan. Tenzin Gyatso, 14. Dalai-lama sanoo:

Jos ottaa esille kartan ja etsii Šambhalaa, sitä ei kuitenkaan voi löytää. Pikemminkin se lienee puhtaan maan kaltainen, jota ei voi nähdä ja jonne kukaan ei voi mennä, paitsi ne, joiden karma ja ansio on kypsynyt. Niin kuin on laita esimerkiksi Ilon Puhtaan Maan (dga'ldan, tushita), Taivasalueiden (mkha'spyod), Onnellisen Puhtaan Maan (bde-ba-can, sukhâvatî), Ta-la-vuoren ja niin edelleen; vaikkakin Šambhala on todellinen maa – todellinen puhdas maa – niin tavalliset ihmiset eivät sinne noin vain pääse esimerkiksi ostamalla sinne lentolipun. Ehkä tulevaisuudessa, jos avaruusaluukset kehittyvät sellaisiksi, että niillä voi kulkea valoa nopeammin, voisi olla mahdollista päästä sinne, mutta matkaliput ovat varmaan kalliita! Tosiasiassa voimme katsoa, että lippuja sinne ovat ansiokkaat teot, ja siksi pitää olla rikas ansioista päästäkseen sinne.²⁴¹

²³⁹ Järvi Gnari-Khorsumin pohjoisosassa.

²⁴⁰ CW, III osa, s. 421–422.

²⁴¹ Dalai Lama & Jeffrey Hopkins, *Kalachakra Tantra, Rite of Initiation*, s. 166–167. (Ansiolla Dala-lama tarkoittaa positiivisia voimia ja taipumuksia, joita kertyy ruumiin, puheen ja mielen hyveellisistä teoista).

Suuresta hindulaisuuden reformaattorista ja advaita-vedanta-filosofian perustajasta Šankarasta H. P. Blavatsky kertoo:

Yhä väitetään, että tämä adeptien Adepti elää tänäkin päivänä henkisessä olemuksessaan salaperäisenä, näkymättömänä, kuitenkin valtavana läsnäolona Šambhalan veljeskunnan keskuudessa, kaukana, kaukana lumipeitteisen Himalajan takana.²⁴²

Tiibetin buddhalaiset kronikat kuvaavat Šambhalaa todelliseksi, konkreettiseksi kuningaskunnaksi. Ne kertovat, että kun Gautama Buddha opetti Râjagrihan Korppikotkan vuorella Prajnâpâramitâ-suutria, hän samaan aikaan esiintyi Dhânyakatakassa,²⁴³ Etelä-Intiassa Kâlachakra-jumaluutena tuoden julki Kâlachakra-tantran. Kuulijoiden joukossa ollut Šambhalan kuningas Suchandra (tiib. Dawa Sangpo) kokosi tantran opetukset ja vei ne valtakuntaansa. Seitsemäs kuningas hänen jälkeensä oli Manjušrikîrti, jota alettiin kutsua nimellä *Kulika*, 'perimälinnan kantaja', koska hän initioi 35 miljoonaa tietäjää Kâlachakramandalaan. Häntä seurasi Kulika Pundarîka. Kahdeksansadan vuoden kuluttua hänen jälkeensä vuonna 624 jkr. muslimien hyökkäys heikensi valtakuntaa. Siitä huolimatta Kulikakuninkaiden sarja jatkui. Kerrotaan, että orissalainen mestari Chilupa matkusti Šambhalaan ja palasi sieltä vuonna 966 jkr. tuoden mukanaan Kâlachakran opetukset Intiaan, josta ne olivat kadonneet.²⁴⁴ Kâlachakran harjoittajat uskovat, että kun pimeä aika pahenee, niin 25. Kulika, Rudrachakrin ajaa valkoisella kiivehosellaan tuulen voimalla kuningaskunnastaan johtaakseen soturinsa suureen taisteluun maailmaa hallitsevia barbaareja ja

²⁴² Salainen Oppi, III osa, luku 43.

²⁴³ George Roerichin mukaan Dhânyakataka on Andhra-maassa sijaitseva Amarâvati.

²⁴⁴ Dalai Lama & Jeffrey Hopkins, *Kalachakra Tantra, Rite of Initiation*, s. 59–60.

demoneja vastaan. Tämä 'harmagedon' päättyy valon voimien voittoon ja uusi krita-yuga alkaa.

Samoin hindulaiset Puranat sanovat Vishnun inkarnaatiosta, Kalki-avataarasta, että hän ilmestyy Šambhalassa ja ratsastaa valkoisella hevosella.

Losang Palden Yeshe, kolmas Panchen-lama (1737–1780) on kirjoittanut kirjan Tie Šambhalaan, *Šambhala Lamyig* ja on ilmaissut toiveen saada syntyä parhaiden oppilaidensa kanssa Šambhalaan, silloin kun Rudrachakrinin aika koittaa. Tashilhünpon luostarissa oli erityinen Kâlachakra-opisto, jossa valitut opiskelijat harjoittivat vaikeatajuisia Kâlachakra-opetuksia.²⁴⁵ Panchen-lamojen uskotaankin olevan Šambhalan ensimmäisen Kulikan inkarnaatioita.

Tammikuun 1882 *The Theosophistissa* H. P. Blavatsky kertoi, että kunnianarvoisa Rinch-cha-tze'n Chohan-lama, Panchen-laman salaisen kirjaston pääarkistonhoitaja, lupasi vastata buddhalaisuutta koskeviin kysymyksiin. Kauan odotettuaan Blavatsky sai tältä joitakin kirjeitä, joista hän laati artikkelisarjan, jota hän syystä tai toisesta ei julkaissut. Siinä Blavatsky kirjoitti:

Seuraavat huomautukset on toimitettu tai pikemminkin käännetty – niin tarkasti kuin kielten ilmaisulliset eroavuudet sallivat – tiibetinkielisistä kirjeistä ja käsikirjoituksista, jotka lähetettiin vastaukseksi useisiin länsimaisiin väärinkäsityksiä pohjoisesta buddhalaisuudesta tai lamlaisuudesta koskeviin kysymyksiin. Nämä tiedot ovat peräisin eräältä Sisäisen Tempelin gelongilta [munkilta] – Bas-pa Dharman, Salaisen Opin oppilalta.

"Gya-Phelingissä – Brittiläisessä Intiassa – asuvat veljet ovat kunnioittaen pyytäneet Mestariani kiinnittämään huomiotaan eräisiin virheellisiin ja harhaanjohtaviin väit-

²⁴⁵ John Snelling, *Buddhism in Russia*, s. 78.

teisiin, jotka koskevat siunatun Phag-pa Sang-gyasin – pyhimmän buddhan – hyvää oppia – miten sitä väitetään harjoitettavan Bod-Yulissa, Tiibetin maassa. Kunnianarvoisa Ngag-pa on pyytänyt minua vastaamaan niihin. Tulen, niin pitkälle kuin sääntömme sallivat, käsittelemään näin pyhää aihetta avoimesti. En voi tehdä enempää, ennen kuin koittaa se päivä, jolloin Panchen Rinpochemme jälleensyntyä phelingien – ulkomaalaisten – maihin ja esiintyen suurena Chom-dan-dana, valloittajana, tuhoaa voimakkaalla kädellään aikakausten erehdykset ja tietämättömyyden; sitä ennen on vähän, jos mitään, hyötyä yrittää kitkeä juurineen näitä väärinkäsityksiä."

Tsong-kha-pan ennustus tunnetaan yleisesti Tiibetissä siinä merkityksessä, että oikea oppi säilyy puhtaana vain niin kauan kuin Tiibet pysyy vapaana länsimaiden hyökkäysretkistä, maiden, joiden epäkypsät ajatukset perimmäisestä totuudesta pakosta hämmäntäisivät Hyvän Lain seuraajia. Mutta kun läntinen maailma on kypsempi filosofian johtoon, Panchen Rimpoche – Suuri Viisauden Jalokivi – joku Teshu-lamoista, inkarnoituu ja totuuden kirkkaus valaisee koko maailman. Tämä on oikea selitys tiibetiläiseen eristäytymishenkeen.²⁴⁶

²⁴⁶

H. P. Blavatsky, *Jumalten viisaus*, s. 111–112, ote artikkelista "Tiibetiläisiä opetuksia".

KIRJALLISUUTTA

Kirjojen nimien lyhenteet:

- CW, I–XIV – H. P. Blavatsky, *Collected Writings*.
LMW, I–II – *Letters from the Masters of the Wisdom* (toim. C. Jinarajadasa);
ML, I–CXLV – *The Mahatma Letters to A. P. Sinnett* (toim. A.T. Barker).
ODL, I–VI – H. S. Olcott, *Old Diary Leaves*.

Barborka, Geoffrey A.,

- *H. P. Blavatsky, Tibet and Tulku*. Madras 1969.
- *The Mahatmas and their Letters*. Madras 1989.

Barker, A.T.,

- *The Letters of H. P. Blavatsky to A. P. Sinnett*. Pasadena 1973.
- *The Mahatma Letters to A. P. Sinnett*. Madras 1979.
- *Viisaudenmestarien kirjeitä A. P. Sinnettille* (2 kirjaa). Rauma 1932, 1933. (Julkaistu uutena editiona nimellä *Mestarien kirjeet A. P. Sinnettille Mahatma M:ltä ja K.H:lta*. [Jyväskylä] 1997)

Besant Annie, "H.P.Blavatsky ja viisauden mestarit". *Tietäjä* 1909, Teosofinen aikakausikirja. Toim. Pekka Ervast. Näköispainos: Hämeenlinna 1993.

Blavatsky, H. P.,

- *Collected Writings* I–XIV, Wheaton, Illinois. Painokset v. 1973–1985.
- *From the Caves and Jungles of Hindostan*. Wheaton, Ill., U.S.A. 1983.
- *Esoteeriset ohjeet I, II ja III*. [Hämeenlinna] 1998.
- *Hiljaisuuden ääni*. Purujärvi 1978.
- *Hiljaisuuden ääni* (toim.) Alice Leighton Cleather ja Basil Crump. Helsinki 2004.
- *Hunnuton Isis*, [neljä nidettä] Tiede 1, Tiede 2, Teologia 1, Teologia 2. Hämeenlinna 1984–1986.
- *H.P.Blavatskyn kirjeitä ruhtinas A.M. Dondukov-Korsakoville*. Jyväskylä 1993.
- *Jumalten viisaus*. Saarijärvi 1999.
- "Muuan kirje esoteristeille". *Ruusu-Risti* 2 ja 3/1939. (H. P. Blavatskyn kirjeen suomennot on julkaistu kirjassa *Esoteeriset ohjeet I, II ja III*, s. 78–96.)
- *Salainen Oppi, Tieteen, filosofian ja uskonnon yhdistelmä*, I osa Maailman synty. Jyväskylä 1970. II osa Ihmisen synty. Jyväskylä 1973.
- *Salainen Oppi III osa*, (moniste, 5 nippua). 1987–1988.
- *Teosofinen Sanakirja*. 1994.
- *Valon Airut*. Hämeenlinna 1981.

Cranston, Sylvia, *The Extraordinary Life & Influence of Helena Blavatsky, Founder of the Modern Theosophical Movement*. New York 1994.

Dâmodar. Mestarin oppilas, Dâmodar K. Mâvalankarin artikkeleita, kirjeitä, opetuksia. Toim. Pirkko Carpelan. Jyväskylä 1993.

Dalai lama, Dalai Lama & Jeffrey Hopkins, *Kalachakra Tantra, Rite of Initiation*. London 1989.

Eek, Sven, *Dâmodar and the Pioneers of the Theosophical Movement. Madras* . 1978.

Ervast, Pekka,

- *H. P. Blavatskysta sananen*. Helsinki 1923. (2.painos 1984).
- *H. S. Olcottin elämäntyö*. Purujärvi 1985.
- *Ihmisyyden uskonto*. Hämeenlinna 1982.
- *Teosofisia muistelmia*. Hämeenlinna 1980.
- *Toimittajalta I–III*. Hämeenlinna 1985, 1986, 1986.

Jinarâjadâsa, C.,

- *The Story of the Mahatma Letters*. Madras
- *Letters from the Masters of the Wisdom*. Transcribed and Compiled by C.J. First, Series. Sixth Edition. Madras 1988. – Second Series. Third Edition. Madras 1977.
- (toim.) *Viisauden Mestarien kirjeitä I*. sarja. Helsinki 1947. – II. sarja. Helsinki 1968.

Kingsland, William, *The Real H. P. Blavatsky*. Kent 1985.

Murphet, Howard,

- *Kun päivä koittaa*, Saarijärvi 1997.
- *Yankee beacon of Buddhist light*. Life of Col. Henry S. Olcott. Wheaton, Ill. U.S.A.

Neff, Mary K. , "H.P.B. Filadelfiassa", *Teosofi* 1942

Niinimäki, Mikael, *Teosofian juuret*. Forssa 1979.

Olcott, H. S., *Old Diary Leaves*, I–VI. Madras 1974–1975. (Otteita suomennettu *Ruus-Risti* aikakauskirjassa 2–6, 7, 9/1942, 2–4, 5, 9/1943; uusi suomennos: *Vanhoja päiväkirjan lehtiä*, Osa I [kolme nidettä, 2002], Osa II [kolme nidettä] 2003–2004, Osa III. [luvut 1–11] 2005).

Raju, P. T., *Intian Filosofia*. Porvoo 1974.

Reigle, David, and Nancy Reigle, *Blavatsky's Secret Books. Twenty Years' Research*. San Diego, California, USA 1999.

Richardson, Hugh E., *Tibet & Its History*. Boston 1984.

Roerich, Nicholas, *Shambhala, In Search of New Era*. Rochester Vermont, U.S.A 1990.

Sinnett, A. P.,

- "Erään näkijän elämänvaiheita". – *Ruus-Risti* 10/1952–3–4/1956. Alkuteos: A. P. Sinnett, *Incidents in the Life of Madame Blavatsky*. Ensimmäinen painos ilmestyi Lontoossa jo v. 1886 ja toinen v. 1913 jonkin verran lyhennettynä. Suomennos on nähtävästi tehty 1. painoksen ruotsinnoksesta.
- *The Occult World*. Bristol 1984. (Julkaistu suomeksi nimellä *Salainen maailma*. Saarijärvi 2000)

Snelling, John, *Buddhism in Russia, The Story of Agvan Dorzhiev, Lhasa's Emissary to The Tsar*. 1993.

H.J. Spierenburg & J.H. Dubbink, *The Inner Group Teachings of H. P. Blavatsky*. San Diego, Kalifornia 1985. (Teoksen laajennettu 2. editio on julkaistu suomeksi nimellä *H.*

P. Blavatskyn opetukset sisäiselle ryhmälle eli hänen henkilökohtaisille oppilailleen (1890–1891). Koonnut ja toimittanut Henk J. Spierenburg. [Hämeenlinna] 1999.

Subba Row, T., *Esoteerisia kirjoituksia.* Helsinki 1980.

Teosofi 5/1994, "Tiibetin historiallisesta asemasta".

Wachtmeister, *Constance, H. P. Blavatsky ja Salainen oppi.* 1979.

Zirkoff, Boris de, *Rebirth of the Occult Tradition.* Madras 1977.

